

Logistiikan perustutkinto

Logistiikan perustutkinto

Tutkinnon suorittaneen osaaminen

Logistiikan perustutkinnon suorittanut, joka työskentelee logistiikka-alan tehtävissä, osaa kuljettaa ja käyttää erilaisia ajoneuvoja tai kuormaukseen käytettäviä työkoneita ja laitteita. Hän työskentelee turvallisesti sekä tunnistaa ja ottaa huomioon työskentelyssään ajoneuvoihin, työkoneisiin ja laitteisiin liittyviä työturvallisuusriskejä ja -vaaroja. Logistiikka-alan työtehtävissä työskentelevä osaa käyttää logistiikka-alan digitaalisia sovelluksia.

Kuorma-auton- ja yhdistelmäajoneuvonkuljettaja toimii palveluammatissa ja ottaa huomioon ajotavassaan kuorman vaikutuksen ajamiseen. Hän osaa toimia liikenteessä turvallisesti, taloudellisesti ja vastuullisesti ennakkoiden erilaisia liikennetilanteita. Kuormatessa ja kuormaa purkaessa kuorma-autonkuljettaja osaa käyttää truckia tai työkonetta sekä kuorman varmistamiseen käytettäviä välineitä. Hän noudattaa työturvallisuusvaatimuksia sekä kuljetusyritysten asiakkaiden työturvallisuusvaatimukisa ja ohjeistuksia. Hän taitaa turvallisen liikennöinnin erilaisilla alueilla, kuormatessaan tai purkaessaan ajoneuvon kuormaa. Kuljettaja osaa tehdä yleisimpiä huoltoon ja korjaukseen liittyviä tehtäviä sekä vianetsintä toimenpiteitä työkoneeseen, trukkiin tai ajoneuvoon.

Linja-auton- ja taksinkuljettaja toimii palveluammatissa ja ottaa huomioon ajotavassaan sekä muussa käyttäytymisessään matkustajat. Hän osaa toimia liikenteessä turvallisesti ja vastuullisesti ennakkoiden erilaisia liikennetilanteita. Henkilöliikenteessä kuljettaja osaa toimia tilanteissa, joissa kohdataan erilaisia asiakkaita. Kuljettaja osaa kuljettaa linja-autoa ja taksia tilausliikenteessä, kaupunki- ja seutuliikenteen linjaston, koululais- ja palvelu- sekä kaukoliikenteen eri reiteillä. Hän hallitsee erilaisia maksulaitteiden ja -tapojen käyttämisen. Kuljettaja osaa tehdä yleisimpiä huoltoon ja korjaukseen liittyviä tehtäviä sekä vianetsintä toimenpiteitä työkoneeseen, trukkiin tai ajoneuvoon.

Palvelulogistiikkatyöntekijä työskentelee erilaisissa varastoissa tai terminaaleissa. Hän työskentelee tavaroiden lähettämisen ja vastaanotossa, tavarantoiminnissa, lähetysten pakkaamisessa sekä keräilyssä. Hän käyttää tavarankäsittelylaitteita, truckia ja automaatiikalla ohjattavia laitteita. Palvelulogistiikkatyöntekijä täyttää ja käyttää monenlaisia varastoinnin ja lähetysten asiakirjoja tietotekniikkaa käyttäen.

Kunnossapitotyöntekijä työskentelee lentoasema-alueen kesä- ja talvi kunnossapitotehtävissä. Hän käyttää monenlaisia kunnossapidon työkoneita. Kunnossapitotyöntekijä osaa tehdä yleisimpiä huoltoon ja korjaukseen liittyviä tehtäviä sekä vianetsintä toimenpiteitä työkoneeseen, traktoriin tai ajoneuvoon. Kunnossapitotyöntekijä osaa toimia oman työtehtävänsä mukaisesti myös lentoaseman pelastustehtävissä.

Maapalvelutyöntekijä tekee ilma-aluksen kuormaamisen ja purkamisen työtehtäviä. Hän käyttää kuormaamiseen ja kuorman purkamiseen sekä tavaroiden siirtelyyn käytettäviä laitteita, kuten truckia, matkatavarahihnaa tai -nosturia. Työtehtäviä tehdään ilmailun turvallisuusmääräysten mukaisesti. Maapalvelutyöntekijä tekee ajoneuvoihin ja trukkeihin vianetsinnän, huollon ja korjauksen tehtäviä.

Työtehtäviä, joissa tutkinnon suorittanut voi toimia

Logistiikan perustutkinnon suorittaja voi toimia erilaisissa logistiikka-alan tehtävissä eri toimialoilla niin kansainvälisen kuin kotimaisen liikenteen, teollisuuden, kaupan ja palveluiden kuljettajana, työntekijänä varastoissa, terminaaleissa sekä lentoasema-alueilla.

Perusteen nimi	Logistiikan perustutkinto
Määräyksen diaarinumero	OPH-1807-2021
Koulutukset	Logistiikan perustutkinto (381408)
Osaamisalat	Sisälogistiikan osaamisala (1000) Kuljetuspalvelujen osaamisala (1733) Lentoasemapalvelujen osaamisala (1734)
Tutkintonimikkeet	Kuorma-autonkuljettaja (10012) Yhdistelmäajoneuvonkuljettaja (10013) Linja-autonkuljettaja (10032) Palvelulogistiikkatyöntekijä (10041) Kunnossapitotyöntekijä (10044) Maapalvelutyöntekijä (10045)
Voimaantulo	01.08.2022
Pdf luotu	06.04.2023

Sisältö

1. Tutkinnon muodostuminen.	1
2. Tutkinnon osat.	9
2.1. Logistiikka-alan työympäristössä toimiminen, 15 osp (106946).	9
2.2. Kuorma-autonkuljettajana työskentely, 35 osp (106947).	11
2.3. Kuljetusalan perustason ammattipätevyys, 10 osp (101190).	15
2.4. Kappaletavaran kuljettaminen, 35 osp (106948).	18
2.5. Lämpösäädelyjen elintarvikkeiden kuljettaminen, 35 osp (106949).	20
2.6. Maasiirtokuljetuksen suorittaminen, 35 osp (106950).	23
2.7. Maatalouden tuotteiden kuljettaminen, 35 osp (106951).	26
2.8. Betonipumppuauton käyttäminen, 35 osp (106952).	29
2.9. Ajoneuvon huoltaminen, 25 osp (106953).	30
2.10. Dronen ohjaaminen, 5 osp (106954).	32
2.11. Kappaletavaranosturin käyttäminen, 5 osp (106955).	34
2.12. Kuljetusalan perustason ammattipätevyyden laajennus, 15 osp (101191).	36
2.13. Kuormakorin vaihtaminen, 5 osp (106956).	37
2.14. Tavarankäsittelylaitteiden käyttö ja trukinkuljettajana työskentely, 25 osp (106957).	39
2.15. Työkoneen kuljettajana työskentely, 25 osp (106958).	41
2.16. Työkoneen siirtokuljetuksen suorittaminen, 25 osp (106959).	43
2.17. Yhdyskuntajätteen kuljettaminen, 25 osp (106960).	45
2.18. Huippuosaaajana toimiminen, 15 osp (106730).	47
2.19. Ilmastovastuullinen toiminta, 15 osp (106735).	50
2.20. Kansainvälisessä työympäristössä toimiminen, 15 osp (106734).	51
2.21. Työpaikkaohjaajaksi valmentautuminen, 5 osp (106731).	53
2.22. Yritystoiminnan suunnittelu, 15 osp (106732).	55
2.23. Yrityksessä toimiminen, 15 osp (106733).	57
2.24. Linja-autonkuljettajana työskentely, 35 osp (106961).	59
2.25. Kaupunki- ja seutuliikenteen kuljettajana työskentely, 35 osp (106962).	62
2.26. Palveluliikenteen kuljettajana työskentely, 35 osp (106963).	65
2.27. Kaukoliikenteen kuljettajana työskentely, 35 osp (106964).	68
2.28. Tilausliikenteen kuljettajana työskentely, 35 osp (106965).	71
2.29. Erityisryhmien kanssa toimiminen, 5 osp (106966).	73
2.30. Linja-autorahdina kuljetettavan tavarankäsittely, 15 osp (106967).	75
2.31. Koulukuljetuksen kuljettajana työskentely, 25 osp (106968).	77

2.32. Taksiliikenteen kuljettajana työskentely, 25 osp (106969).	80
2.33. Yhdistelmäajoneuvonkuljettajana työskentely, 35 osp (106970). . . .	82
2.34. Kappaletavaran kuljettaminen yhdistelmäajoneuvolla, 35 osp (106971).	85
2.35. Maatalouden tuotteiden kuljettaminen yhdistelmäajoneuvolla, 35 osp (106972).	88
2.36. Raaka-aineiden kuljettaminen, 35 osp (106973).	90
2.37. Raakapuun kuljettaminen, 35 osp (106974).	93
2.38. Rakennuselementtien kuljettaminen, 35 osp (106975).	95
2.39. Erikoispitkän yhdistelmäajoneuvon kytkentä ja käyttäminen, 5 osp (106976).	98
2.40. Tavarán vastaanotto ja säilyttäminen, 30 osp (106977).	100
2.41. Tavarán keräily ja pakkaaminen, 30 osp (106978).	101
2.42. Inventointi, 10 osp (106979).	103
2.43. Kuormalavahyllyn tarkistaminen, 10 osp (106980).	105
2.44. Tavarán lähettäminen, 20 osp (106981).	107
2.45. Luvanvaraisten tavaroiden varastoiminen, 10 osp (106982). . . .	109
2.46. Varaston osto- ja myyntitoiminnoissa työskentely, 20 osp (106983).	111
2.47. Terminaalissa toimiminen, 25 osp (106984).	113
2.48. Vaarallisten aineiden käsitteleminen, 15 osp (106985).	116
2.49. Tavarán kuljettaminen, 15 osp (106986).	117
2.50. Liikennöinti ja turvallinen työskenteleminen lentoasemalla, 35 osp (106987).	119
2.51. Lentoasema-alueen kunnossapitäminen, 30 osp (106988).	122
2.52. Pelastustehtävissä toimiminen, 5 osp (106989).	124
2.53. Inhimillisten tekijöiden vaikutuksen huomioiminen, 5 osp (106990).	127
2.54. Liikennealueen kunnossapitäminen, 25 osp (106991).	128
2.55. Ilma-aluksen kuormaaminen, 10 osp (106992).	130
2.56. Ilma-aluksen tankkaaminen, 25 osp (106993).	132
2.57. Lentoaseman turvatarkastuksen työtehtävissä toimiminen, 10 osp (106994).	134
2.58. Maapalvelutehtävissä toimiminen, 35 osp (106995).	136
2.59. Viestintä- ja vuorovaikutusosaaminen, 11 osp (106727).	138
2.60. Matemaattis-luonnontieteellinen osaaminen, 6 osp (106728). . . .	165
2.61. Yhteiskunta- ja työelämäosaaminen, 9 osp (106729).	169
4. Kuljetuspalvelujen osaamisala.	181
5. Sisälogistiikan osaamisala.	182
6. Lentoasemapalvelujen osaamisala.	183

7. Osaamisen arviointi.	184
8. Liite 1. Arvoperusta.	185
9. Liite 2. Luvat ja pätevyudet.	186

1. Tutkinnon muodostuminen

Logistiikan perustutkinnon laajuus on 180 osaamispistettä. Tutkinto muodostuu ammatillisista tutkinnon osista (145 osaamispistettä) ja yhteisistä tutkinnon osista (35 osaamispistettä).

Logistiikan perustutkinnossa on kolme osaamisalaa ja kuusi tutkintonimikettä:

- kuljetuspalvelujen osaamisala (kuorma-autonkuljettaja, linja-autonkuljettaja, yhdistelmäajoneuvonkuljettaja)
- sisälogistiikan osaamisala (palvelulogiikkatyöntekijä)
- lentoasemapalvelujen osaamisala (kunnossapitotyöntekijä, maapalvelutyöntekijä)

AMMATILLISET TUTKINNON OSAT 145 osp	
Pakolliset tutkinnon osat 15 osp	
Logistiikka-alan työympäristössä toimiminen, 15 osp, P	
Kuljetuspalvelujen osaamisala 130 osp	
Kuorma-autonkuljettaja 130 osp	
Pakolliset tutkinnon osat 45 osp	
Kuorma-autonkuljettajana työskentely, 35 osp, P	
Kuljetusalan perustason ammattipätevyys, 10 osp, P	
Valinnaiset tutkinnon osat 35-70 osp	
Kappaletavaran kuljettaminen, 35 osp	
Lämpösäädelyjen elintarvikkeiden kuljettaminen, 35 osp	
Maasiirtokuljetuksen suorittaminen, 35 osp	
Maatalouden tuotteiden kuljettaminen, 35 osp	
Betonipumppuauton käyttäminen, 35 osp	
Valinnaiset tutkinnon osat 15-50 osp	
Ajoneuvon huoltaminen, 25 osp	
Dronen ohjaaminen, 5 osp	
Kappaletavaranosturin käyttäminen, 5 osp	
Kuljetusalan perustason ammattipätevyyden laajennus, 15 osp	
Kuormakorin vaihtaminen, 5 osp	
Tavarankäsittelylaitteiden käyttö ja trukinkuljettajana työskentely, 25 osp	
Työkoneen kuljettajana työskentely, 25 osp	
Työkoneen siirtokuljetuksen suorittaminen, 25 osp	
Yhdyskuntajätteen kuljettaminen, 25 osp	
Huippuosaajana toimiminen, 15 osp	
Ilmastovastuullinen toiminta, 15 osp	
Kansainvälisessä työympäristössä toimiminen, 15 osp	
Työpaikkaohjaajaksi valmentautuminen, 5 osp	
Yritystoiminnan suunnittelu, 15 osp	
Yrityksessä toimiminen, 15 osp	
Paikallisiin ammattitaitovaatimuksiin perustuva tutkinnon osa 5-15 osp	
<i>Tutkinnon osa tai osat sisältävät työelämän paikallisten tarpeiden mukaista osaamista, joka soveltuu useamman kuin yhden työpaikan tarpeisiin. Koulutuksen järjestäjä nimeää tutkinnon osan työelämän toimintakokonaisuuden pohjalta ja määrittää sille laajuuden osaamispisteinä. Koulutuksen järjestäjä määrittelee ammattitaitovaatimukset ja osaamisen arvioinnin vastaavasti kuin ammatillisissa tutkinnon osissa.</i>	
Tutkinnon osa toisesta osaamisalasta tai tutkintonimikkeestä 0-35 osp	
Tutkinnon osa tai osia toisesta ammatillisesta perustutkinnosta, ammattitutkinnosta tai erikoisammattitutkinnosta 5-15 osp	

<i>Tutkintoon voi valita tutkinnon perusteissa määritellyn ammatillisen tutkinnon osan tai osia toisesta ammatillisen perustutkinnon, ammattitutkinnon tai erikoisammattitutkinnon perusteesta</i>
Korkeakouluopinnot 5-15 osp <i>Tutkinnon osa sisältää ammatillista osaamista tukevia korkeakouluopintoja</i>
Yhteisten tutkinnon osien osa-alueita, lukio-opintoja tai muita jatko-opintovalmiuksia tukevia opintoja 1-25 osp
Linja-autonkuljettaja
Pakolliset tutkinnon osat 45 osp
Linja-autonkuljettajana työskentely, 35 osp, P
Kuljetusalan perustason ammattipätevyys, 10 osp, P
Valinnaiset tutkinnon osat 35-70 osp
Kaupunki- ja seutuliikenteen kuljettajana työskentely, 35 osp
Palveluliikenteen kuljettajana työskentely, 35 osp
Kaukoliikenteen kuljettajana työskentely, 35 osp
Tilausliikenteen kuljettajana työskentely, 35 osp
Valinnaiset tutkinnon osat 15-50 osp
Ajoneuvon huoltaminen, 25 osp
Erityisryhmien kanssa toimiminen, 5 osp
Linja-autorahtina kuljetettavan tavarán käsittely, 15 osp
Koulukuljetuksen kuljettajana työskentely, 25 osp
Kuljetusalan perustason ammattipätevyyden laajennus, 15 osp
Taksiliikenteen kuljettajana työskentely, 25 osp
Huippuosaajana toimiminen, 15 osp
Ilmastovastuullinen toiminta, 15 osp
Kansainvälisessä työympäristössä toimiminen, 15 osp
Työpaikkaohjaajaksi valmentautuminen, 5 osp
Yritystoiminnan suunnittelu, 15 osp
Yrityksessä toimiminen, 15 osp
Paikallisiin ammattitaitovaatimuksiin perustuva tutkinnon osa 5-15 osp <i>Tutkinnon osa tai osat sisältävät työelämän paikallisten tarpeiden mukaista osaamista, joka soveltuu useamman kuin yhden työpaikan tarpeisiin. Koulutuksen järjestäjä nimeää tutkinnon osan työelämän toimintakokonaisuuden pohjalta ja määrittää sille laajuuden osaamispisteinä. Koulutuksen järjestäjä määrittelee ammattitaitovaatimukset ja osaamisen arvioinnin vastaavasti kuin ammatillisissa tutkinnon osissa.</i>
Tutkinnon osa toisesta osaamisalasta tai tutkintonimikkeestä 0-35 osp
Tutkinnon osa tai osia toisesta ammatillisesta perustutkinnosta, ammattitutkinnosta tai erikoisammattitutkinnosta 5-15 osp <i>Tutkintoon voi valita tutkinnon perusteissa määritellyn ammatillisen tutkinnon osan tai osia toisesta ammatillisen perustutkinnon, ammattitutkinnon tai erikoisammattitutkinnon perusteesta</i>

Korkeakouluopinnot 5-15 osp <i>Tutkinnon osa sisältää ammatillista osaamista tukevia korkeakouluopintoja</i>
Yhteisten tutkinnon osien osa-alueita, lukio-opintoja tai muita jatko-opintovalmiuksia tukevia opintoja 1-25 osp
Yhdistelmäajoneuvonkuljettaja
Pakolliset tutkinnon osat 45 osp
Yhdistelmäajoneuvonkuljettajana työskentely, 35 osp, P
Kuljetusalan perustason ammattipätevyys, 10 osp, P
Valinnaiset tutkinnon osat 35-70 osp
Kappaletavaran kuljettaminen yhdistelmäajoneuvolla, 35 osp
Lämpösäädelyjen elintarvikkeiden kuljettaminen, 35 osp
Maatalouden tuotteiden kuljettaminen yhdistelmäajoneuvolla, 35 osp
Raaka-aineiden kuljettaminen, 35 osp
Raakapuun kuljettaminen, 35 osp
Rakennuselementtien kuljettaminen, 35 osp
Valinnaiset tutkinnon osat 15-50 osp
Ajoneuvon huoltaminen, 25 osp
Dronen ohjaaminen, 5 osp
Erikoispitkän yhdistelmäajoneuvon kytkentä ja käyttäminen, 5 osp
Kuljetusalan perustason ammattipätevyyden laajennus, 15 osp
Kappaletavaranosturin käyttäminen, 5 osp
Kuormakorin vaihtaminen, 5 osp
Tavarankäsittelylaitteiden käyttö ja trukinkuljettajana työskentely, 25 osp
Työkoneen kuljettajana työskentely, 25 osp
Työkoneen siirtokuljetuksen suorittaminen, 25 osp
Yhdyskuntajätteen kuljettaminen, 25 osp
Huippuosajana toimiminen, 15 osp
Ilmastovastuullinen toiminta, 15 osp
Kansainvälisessä työympäristössä toimiminen, 15 osp
Työpaikkaohjaajaksi valmentautuminen, 5 osp
Yritystoiminnan suunnittelu, 15 osp
Yrityksessä toimiminen, 15 osp
Paikallisiin ammattitaitovaatimuksiin perustuva tutkinnon osa 5-15 osp <i>Tutkinnon osa tai osat sisältävät työelämän paikallisten tarpeiden mukaista osaamista, joka soveltuu useamman kuin yhden työpaikan tarpeisiin. Koulutuksen järjestäjä nimeää tutkinnon osan työelämän toimintakokonaisuuden pohjalta ja määrittää sille laajuuden osaamispisteinä. Koulutuksen järjestäjä määrittelee ammattitaitovaatimukset ja osaamisen arvioinnin vastaavasti kuin ammatillisissa tutkinnon osissa.</i>
Tutkinnon osa toisesta osaamisalasta tai tutkintonimikkeestä 0-35 osp

Tutkinnon osa tai osia toisesta ammatillisesta perustutkinnosta, ammattitutkinnosta tai erikoisammattitutkinnosta 5-15 osp <i>Tutkintoon voi valita tutkinnon perusteissa määritellyn ammatillisen tutkinnon osan tai osia toisesta ammatillisen perustutkinnon, ammattitutkinnon tai erikoisammattitutkinnon perusteesta</i>
Korkeakouluopinnot 5-15 osp <i>Tutkinnon osa sisältää ammatillista osaamista tukevia korkeakouluopintoja</i>
Yhteisten tutkinnon osien osa-alueita, lukio-opintoja tai muita jatko-opintovalmiuksia tukevia opintoja 1-25 osp
Sisälogistiikan osaamisala 130 osp
Palvelulogistiikkatyöntekijä 130 osp
Pakolliset tutkinnon osat 85 osp
Tavarin vastaanotto ja säilyttäminen, 30 osp, P
Tavarin keräily ja pakkaaminen, 30 osp, P
Tavarankäsittelylaitteiden käyttö ja trukinkuljettajana työskentely, 25 osp, P
Valinnaiset tutkinnon osat 45 osp
Dronen ohjaaminen, 5 osp
Inventointi, 10 osp
Kuormalavahyllyn tarkistaminen, 10 osp
Tavarin lähettäminen, 20 osp
Luvanvaraisten tavaroiden varastoiminen, 10 osp
Varaston osto- ja myyntitoiminnoissa työskentely, 20 osp
Terminaalissa toimiminen, 25 osp
Vaarallisten aineiden käsitteleminen, 15 osp
Tavarin kuljettaminen, 15 osp
Huippuosajana toimiminen, 15 osp
Ilmastovastuullinen toiminta, 15 osp
Kansainvälisessä työympäristössä toimiminen, 15 osp
Työpaikkaohjaajaksi valmentautuminen, 5 osp
Yritystoiminnan suunnittelu, 15 osp
Yrityksessä toimiminen, 15 osp
Paikallisiin ammattitaitovaatimuksiin perustuva tutkinnon osa 5-15 osp <i>Tutkinnon osa tai osat sisältävät työelämän paikallisten tarpeiden mukaista osaamista, joka soveltuu useamman kuin yhden työpaikan tarpeisiin. Koulutuksen järjestäjä nimeää tutkinnon osan työelämän toimintakokonaisuuden pohjalta ja määrittää sille laajuuden osaamispisteinä. Koulutuksen järjestäjä määrittelee ammattitaitovaatimukset ja osaamisen arvioinnin vastaavasti kuin ammatillisissa tutkinnon osissa.</i>
Tutkinnon osa toisesta osaamisalasta tai tutkintonimikkeestä 0-35 osp
Tutkinnon osa tai osia toisesta ammatillisesta perustutkinnosta, ammattitutkinnosta tai erikoisammattitutkinnosta 5-15 osp

<i>Tutkintoon voi valita tutkinnon perusteissa määritellyn ammatillisen tutkinnon osan tai osia toisesta ammatillisen perustutkinnon, ammattitutkinnon tai erikoisammattitutkinnon perusteesta</i>
Korkeakouluopinnot 5-15 osp <i>Tutkinnon osa sisältää ammatillista osaamista tukevia korkeakouluopintoja</i>
Yhteisten tutkinnon osien osa-alueita, lukio-opintoja tai muita jatko-opintovalmiuksia tukevia opintoja 1-25 osp
Lentoasemapalvelujen osaamisala 130 osp
Pakolliset tutkinnon osat 45 osp <i>Lentoasemapalvelujen osaamisalan yhteiset pakolliset tutkinnon osat</i>
Liikennöinti ja turvallinen työskenteleminen lentoasemalla, 35 osp, P
Kuljetusalan perustason ammattipätevyys, 10 osp, P
Kunnossapitotyöntekijä 130 osp
Pakolliset tutkinnon osat 35 osp
Lentoasema-alueen kunnossapitäminen, 30 osp, P
Pelastustehtävissä toimiminen, 5 osp, P
Valinnaiset tutkinnon osat 50 osp
Ajoneuvon huoltaminen, 25 osp
Inhimillisten tekijöiden vaikutuksen huomioiminen, 5 osp
Liikennealueen kunnossapitäminen, 25 osp
Ilma-aluksen kuormaaminen, 10 osp
Ilma-aluksen tankkaaminen, 25 osp
Lentoaseman turvatarkastuksen työtehtävissä toimiminen, 10 osp
Työkoneen kuljettajana työskentely, 25 osp
Tavarankäsittelylaitteiden käyttö ja trukinkuljettajana työskentely, 25 osp
Huippuosaajana toimiminen, 15 osp
Ilmastovastuullinen toiminta, 15 osp
Kansainvälisessä työympäristössä toimiminen, 15 osp
Yritystoiminnan suunnittelu, 15 osp
Työpaikkaohjaajaksi valmentautuminen, 5 osp
Yrityksessä toimiminen, 15 osp
Paikallisiin ammattitaitovaatimuksiin perustuva tutkinnon osa 5-15 osp <i>Tutkinnon osa tai osat sisältävät työelämän paikallisten tarpeiden mukaista osaamista, joka soveltuu useamman kuin yhden työpaikan tarpeisiin. Koulutuksen järjestäjä nimeää tutkinnon osan työelämän toimintakokonaisuuden pohjalta ja määrittää sille laajuuden osaamispisteinä. Koulutuksen järjestäjä määrittelee ammattitaitovaatimukset ja osaamisen arvioinnin vastaavasti kuin ammatillisissa tutkinnon osissa.</i>
Tutkinnon osa toisesta osaamisalasta tai tutkintonimikkeestä 0-35 osp
Tutkinnon osa tai osia toisesta ammatillisesta perustutkinnosta, ammattitutkinnosta tai erikoisammattitutkinnosta 5-15 osp

<i>Tutkintoon voi valita tutkinnon perusteissa määritellyn ammatillisen tutkinnon osan tai osia toisesta ammatillisen perustutkinnon, ammattitutkinnon tai erikoisammattitutkinnon perusteesta</i>
Korkeakouluopinnot 5-15 osp <i>Tutkinnon osa sisältää ammatillista osaamista tukevia korkeakouluopintoja</i>
Yhteisten tutkinnon osien osa-alueita, lukio-opintoja tai muita jatko-opintovalmiuksia tukevia opintoja 1-25 osp
Maapalvelutyöntekijä
Pakolliset tutkinnon osat 35 osp
Maapalvelutehtävissä toimiminen, 35 osp, P
Valinnaiset tutkinnon osat 50 osp
Ajoneuvon huoltaminen, 25 osp
Inhimillisten tekijöiden vaikutuksen huomioiminen, 5 osp
Liikennealueen kunnossapitäminen, 25 osp
Ilma-aluksen kuormaaminen, 10 osp
Ilma-aluksen tankkaaminen, 25 osp
Lentoaseman turvatarkastuksen työtehtävissä toimiminen, 10 osp
Työkoneen kuljettajana työskentely, 25 osp
Tavarankäsittelylaitteiden käyttö ja trukinkuljettajana työskentely, 25 osp
Huippuosaajana toimiminen, 15 osp
Ilmastovastuullinen toiminta, 15 osp
Kansainvälisessä työympäristössä toimiminen, 15 osp
Työpaikkaohjaajaksi valmentautuminen, 5 osp
Yritystoiminnan suunnittelu, 15 osp
Yrityksessä toimiminen, 15 osp
Paikallisiin ammattitaitovaatimuksiin perustuva tutkinnon osa 5-15 osp <i>Tutkinnon osa tai osat sisältävät työelämän paikallisten tarpeiden mukaista osaamista, joka soveltuu useamman kuin yhden työpaikan tarpeisiin. Koulutuksen järjestäjä nimeää tutkinnon osan työelämän toimintakokonaisuuden pohjalta ja määrittää sille laajuuden osaamispisteinä. Koulutuksen järjestäjä määrittelee ammattitaitovaatimukset ja osaamisen arvioinnin vastaavasti kuin ammatillisissa tutkinnon osissa.</i>
Tutkinnon osa toisesta osaamisalasta tai tutkintonimikkeestä 0-35 osp
Tutkinnon osa tai osia toisesta ammatillisesta perustutkinnosta, ammattitutkinnosta tai erikoisammattitutkinnosta 5-15 osp <i>Tutkintoon voi valita tutkinnon perusteissa määritellyn ammatillisen tutkinnon osan tai osia toisesta ammatillisen perustutkinnon, ammattitutkinnon tai erikoisammattitutkinnon perusteesta</i>
Korkeakouluopinnot 5-15 osp <i>Tutkinnon osa sisältää ammatillista osaamista tukevia korkeakouluopintoja</i>
Yhteisten tutkinnon osien osa-alueita, lukio-opintoja tai muita jatko-opintovalmiuksia tukevia opintoja 1-25 osp
YHTEISET TUTKINNON OSAT 35 OSP

Viestintä- ja vuorovaikutusosaamisen laajuus on vähintään 11 osaamispistettä, matemaattis-luonnontieteellisen osaamisen laajuus on vähintään 6 osaamispistettä ja yhteiskunta- ja työelämäosaamisen laajuus on vähintään 9 osaamispistettä. Lisäksi yhteisiin tutkinnon osiin tulee sisältyä valinnaisia osaamistavoitteita opiskelijan valitsemasta yhdestä tai useammasta yhteisestä tutkinnon osasta ja tutkinnon osan osa-alueelta tai osa-alueilta siten, että yhteisten tutkinnon osien 35 osaamispisteen laajuus täyttyy.

Viestintä- ja vuorovaikutusosaaminen, 11 osp

Matemaattis-luonnontieteellinen osaaminen, 6 osp

Yhteiskunta- ja työelämäosaaminen, 9 osp

Yhteisten tutkinnon osien valinnaiset osaamistavoitteet | 9 osp

Yhteisten tutkinnon osien valinnaiset osaamistavoitteet ovat tutkinnon perusteissa määrättyjä tai koulutuksen järjestäjän päättämiä muita valinnaisia osaamistavoitteita, jotka tukevat kyseisen tutkinnon osan ja sen osa-alueiden tutkinnon perusteissa määrättyjä tavoitteita. Valinnaisiin osaamistavoitteisiin voidaan sisällyttää myös opiskelijan aiemmin hankkimaa osaamista, joka tukee kyseisen tutkinnon osan ja sen osa-alueiden tutkinnon perusteissa määrättyjä osaamistavoitteita.

2. Tutkinnon osat

2.1. Logistiikka-alan työympäristössä toimiminen, 15 osp (106946)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija varmentuu työsuhteeseen liittyvistä sopimuksen ehdoista

Opiskelija

- selvittää työsopimuksen solmimisen perusteet
- selvittää työhön liittyvät vähimmäisehdot

Opiskelija aloittaa työskentelyn

Opiskelija

- ottaa toiminnassaan huomioon yhteisen työpaikan eri toimijoiden roolit ja vastuut
- osaa tunnistaa työpaikan vaaroja ja haitallisia kuormitustekijöitä
- toimii työpaikan ohjeiden ja säännösten mukaisesti
- pukeutuu työturvallisuusvaatimusten mukaisesti
- käyttää tarvittavia työtehtävän edellyttämiä suojaimia
- esittää tarvittavat luvat ja pätevyudet
- tarkistaa työtehtävässä tarvittavat varusteet ja työvälineet
- ottaa työtehtävään tarkoitetun työvälineen käyttöönsä
- osaa käyttää käyttöohjekirjaa
- suorittaa käyttöön ottamaansa työvälineeseen toimintatarkastuksen
- suorittaa tarvittavat huoltotoimenpiteet työvälineeseen
- käyttää digitaalisia tiedonsiirron välineitä

Opiskelija työskentelee logistiikka-alan työympäristössä turvallisesti ja tunnistaa tieto- ja työturvallisuuteen liittyvät riskit

Opiskelija

- noudattaa työnantajan ohjeita ja työturvallisuuteen liittyviä määräyksiä
- osoittaa hallitsevansa tietoturvallisuuteen ja sosiaalisen median käyttöön työaikana liittyvät rajoitukset
- arvioi työhönsä liittyviä työturvallisuusriskejä
- ilmoittaa havaitsemistaan suoja- ja työvälineissä olevista puutteista
- työskentelee turvallisesti ja ergonomisesti
- huolehtii työympäristön järjestyksestä ja siisteydestä
- tunnistaa muihin työntekijöihin kohdistuvan häirinnän ja epäasiallisen käytöksen
- osaa toimia oikeiden menettelytapojen mukaisesti havaittuaan työyhteisössä työntekijöihin kohdistuvaa häirintää ja epäasiallista käytöstä
- käyttäytyy siten, ettei omalla toiminnallaan kohdistu häirintää ja muuta epäasiallista käytöstä muihin työntekijöihin
- toimii työyhteisön jäsenenä ja esimiehensä kanssa vuorovaikutustilanteissa
- arvioi omia elämäntapojaan työkyvyn ylläpitämisessä
- toimii osana logistista ketjua ja ymmärtää oman työnsä merkityksen ketjussa
- arvioi oman työnsä ympäristö- ja laatuvaikutuksia
- laatii ongelmatilanteeseen suunnitelman tilanteen korjaamiseksi
- toimii ohjeiden mukaan työvälineen rikkoontuessa
- hallitsee ensiavun antamisen perusteet tavallisissa ensiapua vaativissa tilanteissa
- tunnistaa vaaratilanteet ja estää lisävahinkojen syntymisen
- arvioi omaa kykyään toimia työtapaturma- ja liikennevahinkotilanteessa
- ilmoittaa poissaolostaan, sairastumisestaan ja läheltäpiti- tai vaaratilanteesta yrityksen ohjeiden mukaisesti

Opiskelija toimii työtehtävän vaatimissa digitaalisissa toimintaympäristöissä

Opiskelija

- käyttää tietojärjestelmiä, viestintäkanavia ja viestintätekniisiä laitteita
- käyttää työskentelyyn liittyviä digitaalisia laitteita
- tiedostaa digitaalisten teknologioiden ja niiden käytön ympäristövaikutukset

Opiskelija toimii kestävän kehityksen mukaisesti työtehtävissään

Opiskelija

- tunnistaa ja selvittää työpaikalla lajiteltavat jätelajit sekä kierrättää jätteet
- pyrkii arvioimaan ja hallitsemaan ympäristövaikutuksiin liittyviä riskejä
- tuntee eri käyttövoimaa käyttävien työvälineiden ympäristövaikutukset
- vertailee käyttämäänsä työvälinettä eri käyttövoimilla toimiviin muihin vastaaviin

Opiskelija toimii työtehtävissään energiatehokkaasti

Opiskelija

- huolehtii työvälineen kunnosta ja siistiydestä
- jättää työvälineen turvalliseen paikkaan
- ilmoittaa työvälineessä mahdollisesti ilmenneet viat
- suorittaa tarvittavat työn lopetustoimet käyttämilleen työvälineille

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti • tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	• toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti • tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	• toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	• suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	• suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti • esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämis ehdotuksia • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen • ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä työskentelemällä turvallisesti logistiikka-alan työtehtävissä. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.2. Kuorma-autonkuljettajana työskentely, 35 osp (106947)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija valmistelee kuorma-auton työtehtävään
opiskelija

- suorittaa B ja C -luokan ajo-oikeuden
- suorittaa vaarallisten aineiden (ADR) kappaletavarakuljetuksiin oikeuttavan perusajoluvan
- tarkastaa ajo-oikeuteen liittyvät luvat ja pätevyudet sekä ajoneuvon asiakirjat
- käyttää henkilökohtaista digitaalisen ajopiirturin kuljettajakorttia
- ottaa toiminnassaan huomioon yhteisen työpaikan eri toimijoiden roolit ja vastuut
- osaa tunnistaa työpaikan vaaroja ja haitallisia kuormitustekijöitä
- toimii työpaikan ohjeiden ja säännösten mukaisesti
- arvioi ajo- ja työkuuntensa ja tunnistaa omaan tilaansa liittyvät riskit
- tekee työnsä vastuullisesti
- pukeutuu työtehtävän ja työturvallisuusvaatimusten edellyttämällä tavalla
- kehittää omaa osaamistaan ja taitojaan
- varmistaa ajoneuvon tieliikennekelpoisuuden
- suorittaa kuljettajalle kuuluvat päivittäiset huolto- ja korjaustoimet
- varmistaa ajoneuvon tarvitseman käyttövoiman riittävyyden työtehtävän aikana
- valmistaa ajoneuvon ja kuormatilan työtehtävää varten
- ylläpitää ajoneuvon ja työympäristön siisteyttä.

Opiskelija kuormaa ajoneuvon oikein

opiskelija

- selvittää ajoneuvon kantavuuden ja kuormituskyvyn
- kuormaa ajoneuvon kuormaamista koskevien säädösten mukaan

Opiskelija kuljettaa ajoneuvoa piha-alueilla ja terminaaleissa

opiskelija

- noudattaa piha-aluetta koskevia liikennesääntöjä ja huomii muun liikenteen
- varmistaa kuormauksen ja kuljetuksen alkaessa yrityskohtaisen ohjeistuksen
- noudattaa tyhjäkäyntiä koskevia säädöksiä
- pysäköi ajoneuvon turvallisesti tarkoituksen mukaiseen paikkaan
- pysäköitäessä varmistaa ajoneuvon paikallaan pysymisen ja lukitsee ajoneuvon.

Opiskelija kuljettaa ajoneuvoa liikenteessä

opiskelija

- käyttää karttaohjelmia reitin suunnitteluun
- käyttää ajopiirturia ja työaikaa valvovaa tai työaikaa tallentavaa järjestelmää
- noudattaa liikennesääntöjä sekä olosuhteiden edellyttämää huolellisuutta ja varovaisuutta
- ajaa turvallisesti, taloudellisesti ja ennakoivasti erilaisissa liikennetilanteissa ja olosuhteissa
- käyttää ajoneuvon turvalaitteita säädösten mukaisesti
- käyttää ajoneuvossaan olevia varusteita ja kuljettajaa avustavia järjestelmiä turvallisesti.

Opiskelija toimii asiakaspalvelutilanteissa suomen-, ruotsin- tai saamenkielellä

opiskelija

- toimii asiakkaan kanssa vuorovaikutustilanteessa
- informoi asiakasta työtehtävän edellyttämällä tavalla
- käsittelee asiakasreklamaatio- tai ristiriitatilanteet
- osaa käyttää sosiaalisia vuorovaikutustaitoja erilaisissa toimintaympäristöissä
- käyttää työtehtävän edellyttämää digitaalista järjestelmää.

Opiskelija työskentelee ammattinsa ja työpaikkansa edun mukaisesti

opiskelija

- on motivoitunut ja työskentelee vastuullisesti
- kehittää ammattinsa arvostusta ja edistää myönteistä yrityskuvaa omalla toiminnallaan
- tunnistaa omasta toiminnastaan aiheutuvat kustannukset

- dokumentoi työaikansa ja työtehtävänsä toteutumisen laskutusta ja palkanmaksua varten.

Opiskelija huomioi inhimillisten tekijöiden vaikutukset liikenne- ja työturvallisuuteen opiskelija

- varmistaa työkykyisyytensä työtehtävään ja tunnistaa omaan tilaansa sekä ajoterveyteen liittyvät riskit
- arvioi omien voimavarojensa riittävyyttä paineensietokykyä vaativassa työtehtävässä toimimiseen
- arvioi työskentelyyn liittyviä työturvallisuusriskejä ja vaaratilanteita

Opiskelija estää toiminnallaan kuljetusrikollisuutta opiskelija

- valvoo ajoneuvon ja lähetysten turvallisuutta taukojen ja pysähdysten aikana
- varmistaa ajoneuvon, kuormakorien- ja perälaudan lukinnan ja asennon.

Opiskelija toimii ongelmatilanteissa opiskelija

- osaa toimia harhaan ajettaessa rauhallisesti ja suunnitelmallisesti tilanteen korjaamiseksi
- toimii ohjeiden mukaan ajoneuvon rikkoontuessa
- ehkäisee toiminnallaan tapaturmia
- osaa toimia hätätilanteissa sekä onnettomuuden ja sairauskohtauksen sattuessa
- hallitsee ensiavun antamisen perusteet tavallisissa ensiapua vaativissa tilanteissa
- tunnistaa vaaratilanteet ja estää lisävahinkojen syntymisen
- ilmoittaa työtehtävän keskeytymisestä ja muutoksista
- tietää toimintatavat sairastumistilanteissa
- ilmoittaa ajoneuvon ja sen laitteissa olevista vioista ja puutteista.

Opiskelija luovuttaa ajoneuvon työtehtävän päätteeksi. opiskelija

- huolehtii ajoneuvon kunnosta ja siisteydestä
- ohjeistaa työvuoron päättyessä seuraavan kuljettajan tai työnjohdon
- huolehtii käyttövoiman riittävyydestä ajoneuvon seuraavaan työtehtävään
- jättää ajoneuvon turvalliseen paikkaan
- varmistaa ajoneuvon paikallaan pysymisen
- lukitsee ajoneuvon.

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	- toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti - toimii yhteistyökykyisesti - tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita - hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa - muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	- toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti - tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita - hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti - muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	- toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa - selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista - hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti - arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	- suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa - selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja - soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti - arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	- suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat - toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa - soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti - esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämis ehdotuksia - arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen - ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä työpaikalla tekemällä käytännön työtehtävissä ajoneuvon lähtötarkastuksen ja ajotehtävään sopivaksi varustelun sekä suorittaa ajotehtävän kuorma-autolla. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.3. Kuljetusalan perustason ammattipätevyys, 10 osp (101190)

Tavoitteet

1. TURVALLISUUSSÄÄNTÖIHIN PERUSTUVA JÄRKEVÄN AJOKÄYTTÄYTYMISEN PARANTAMINEN

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

1.1 Tavoite on tuntee voimansiirron ominaisuudet sen käytön optimoimiseksi

Keskeiset sisällöt:

vääntömomenttiin, tehoon ja moottorin ominaiskulutukseen liittyvät käyrät, käyntinopeus-mittarin optimi käyttö, vaihteiston välityssuhteeseen liittyvät kaaviot.

1.2 Tavoite on tuntee hallintalaitteiden tekniset ominaisuudet ja toiminta ajoneuvon hallitsemiseksi, kulumisen minimoimiseksi ja toimintahäiriöiden ennalta ehkäisemiseksi

Keskeiset sisällöt:

Hydraulisten jarrupiirien erityisominaisuudet, jarrujen ja hidastinten käyttörajoitukset, jarrujen ja hidastimen yhteiskäyttö, nopeuden ja vaihteiston välityssuhteen yhteyden parantaminen, ajoneuvon inertian hyödyntäminen, hidastus- ja jarrutuskeinojen käyttö alamäessä, toimenpiteet toimintahäiriön varalle.

1.3 Tavoite on osata optimoida polttoaineen käyttö

Keskeiset sisällöt:

Polttoaineen käytön optimointi soveltamalla kohtien 1.1 ja 1.2 tietotaitoa.

1.4 Tavoite on osata kuormittaa ajoneuvo turvallisuussääntöjen ja ajoneuvon tarkoituksenmukaisen käytön mukaisesti

Keskeiset sisällöt:

Ajoneuvon liikkeessä vaikuttavat voimat, vaihteiston välityssuhteiden käyttö ajoneuvon kuorman ja tieprofiilin mukaan, ajoneuvon tai ajoneuvoyhdistelmän hyötykuorman määrittäminen, hyötytilavuuden määrittäminen, kuormituksen jakautuminen, akselin ylikuormituksen seuraukset, ajoneuvon vakaus ja painopiste, pakkausten ja kuormalavojen tyypit, tärkeimmät lukitusta edellyttävät tavaraluokat, kiilaus- ja lukitusmenetelmät, lukitushihnojen käyttö, lukituslaitteiden tarkistus, käsittelylaitteiden käyttö, suojapeitteiden asettaminen ja poistaminen.

1.5 Tavoite on pystyä huolehtimaan matkustajien turvallisuudesta ja mukavuudesta

Keskeiset sisällöt:

Pitkittäisten ja poikittaisten liikkeiden hallinta, tienkäytön jakaminen, sijainti ajoradalla, pehmeä jarrutus, akselinylityksen hallinta, erityisinfrastruktuurien käyttö (julkiset alueet, erikoiskaistat), turvallisen ajamisen ja kuljettajan muiden tehtävien välisten ristiriitojen ratkaiseminen, vuorovaikutus matkustajien kanssa, tiettyjen matkustajaryhmien kuljettamiseen liittyvät erityispiirteet (vammaiset, lapset)

1.6 Tavoite on osata kuormittaa ajoneuvo turvallisuussääntöjen ja ajoneuvon tarkoituksenmukaisen käytön mukaisesti

Keskeiset sisällöt:

Ajoneuvon liikkeessä vaikuttavat voimat, vaihteiston välityssuhteiden käyttö ajoneuvon kuorman ja tieprofiilin mukaan, ajoneuvon tai ajoneuvoyhdistelmän hyötykuorman määrittäminen, kuormituksen jakautuminen, akselin ylikuormituksen seuraukset, ajoneuvon vakaus ja painopiste.

2. SÄÄNNÖSTÖN SOVELTAMINEN

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

2.1 Tavoite on tuntee tieliikenteen sosiaalinen ympäristö ja siihen liittyvä säännöstö

Keskeiset sisällöt:

Kuljetusalan enimmäistyöajat; asetusten (ETY) nro 3820/85 ja (ETY) nro 3821/85 periaatteet, soveltaminen ja seuraukset; seuraamukset ajopiirturin käyttämättä jättämisestä, virheellisestä käytöstä tai väärentämisestä; tieliikenteen sosiaalisen ympäristön tunteminen: kuljettajan oikeudet ja velvollisuudet perustason ammattipätevyyden ja jatkokoulutuksen osalta.

2.2 Tavoite on tuntee tavarankuljetusta koskeva säännöstö

Keskeiset sisällöt:

Kuljetusluvut, tavarankuljetusta koskevien vakiosopimusten velvoitteet, kuljetussopimukseen kuuluvien asiakirjojen laadinta, kansainvälisten kuljetusluvut, tavarankansainvälisessä tiekuljetuksessa käytettävästä rahtisopimuksesta tehdyn yleissopimuksen (CRM-sopimuksen) velvoitteet, kansainvälisen rahtikirjan laadinta, rajanylitys, huolitsijat, tavaroiden mukana olevat erityisasiakirjat.

2.3 Tavoite on tuntee matkustajien kuljetusta koskeva säännöstö

Keskeiset sisällöt:

erityisryhmien kuljettaminen, bussien turvalaitteet, turvavyöt, ajoneuvon kuormitus

3. TERVEYS, TIE- JA YMPÄRISTÖTURVALLISUUS, PALVELU, LOGISTIIKKA

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

3.1 Tavoite on tiedostaa liikenteeseen ja työtapaturmiin liittyvät riskit

Keskeiset sisällöt:

Kuljetusalan työtapaturmien tyypit, tieliikenteen onnettomuustilastot, raskaiden ajoneuvojen ja linja-autojen osallisuus onnettomuuksiin, inhimilliset, aineelliset ja taloudelliset seuraukset

3.2 Tavoite on pystyä ennalta ehkäisemään rikollisuus ja salamatkustajien kuljetus

Keskeiset sisällöt:

Yleinen informaatio, seuraukset kuljettajien kannalta, torjuntatoimenpiteet, tehtävät tarkastukset, kuljettajien vastuuseen liittyvä lainsäädäntö

3.3 Tavoite on pystyä ennalta ehkäisemään fyysiset riskit

Keskeiset sisällöt:

Ergonomiaperiaatteet: riskialttiit liikkeet ja asennot, fyysinen kunto, käsittelyharjoitukset, henkilökohtaiset suojavarusteet.

3.4 Tavoite on tiedostaa fyysisen ja henkisen suorituskyvyn merkitys

Keskeiset sisällöt:

Terveellisen ja tasapainoisen ruokavalion periaatteet, alkoholin vaikutukset, lääkkeet ja muut käyttäytymiseen vaikuttavat aineet, väsymyksen ja stressin oireet, syyt ja vaikutukset, työn ja levon perusrytmin keskeinen merkitys.

3.5 Tavoite on kyetä arvioimaan hätätilanteita

Keskeiset sisällöt:

Toiminta hätätilanteessa: tilanteen arviointi, tilanteen pahenemisen estäminen, avun kutsuminen paikalle, loukkaantuneiden auttaminen ja ensiavun antaminen, toimenpiteet tulipalon varalta, raskaan tavaraliikenteen ajoneuvossa olevien ja bussimatkustajien evakuoiminen, kaikkien

matkustajien turvallisuudesta huolehtiminen, väkivaltatilanteissa toimiminen, vahinkoilmoituksen laadinnan periaatteet.

3.6 Tavoite on osata käyttäytyä yrityksen imagoa tukevalla tavalla

Keskeiset sisällöt:

Kuljettajan käyttäytyminen ja yrityksen imago: kuljettajan työn laadun merkitys yritykselle, kuljettajan eri roolit, kuljettajan työssään kohtaamat henkilöt, ajoneuvon kunnossapito, työn organisointi, riidan seuraukset kaupallisella ja taloudellisella tasolla.

3.7 Tavoite on tuntee tavarankuljetusten taloudellinen ympäristö ja markkinajärjestelmä

Keskeiset sisällöt:

Tiekuljetukset suhteessa muihin kuljetusmuotoihin (kilpailu, rahtaaajat), tiekuljetusten eri toimintamuodot (muiden lukuun tehtävät kuljetukset, kuljetuksiin liittyvät toiminnot), kuljetusyritysten päätyyppien ja kuljetuksiin liittyvien toimintojen organisaatiot, erityiskuljetusmuodot (säiliökuljetukset, kylmäkuljetukset jne.), alan kehitys (palvelujen monipuolistaminen, rautatie-maantiekuljetukset, alihankinnat jne.)

3.8 Tavoite on tuntee matkustajakuljetusten taloudellinen ympäristö ja markkinajärjestelmä

Keskeiset sisällöt:

Tiekuljetukset suhteessa muihin kuljetusmuotoihin (raideliikenne, yksityisautot), tiekuljetusten eri toimintamuodot, maan rajojen ylittäminen (kansainvälinen liikenne), matkustajayritysten päätyyppien organisaatiot.

Logistiikan perustutkintoon ei sisälly kuljetusalan perustason jatkokoulutusta.

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelijan on suoritettava Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2003/59/EY maanteiden tavaraj- ja henkilöliikenteen kuljettajien vaatimusten mukaisesti sellaisena kuin se on viety Suomen kansalliseen lainsäädäntöön (L 320/2017 ja A 434/2018) . Laki 320/2017 ja Asetus 434/2018 on määritellyt mm. tarkemmin määräykset ennakoivan ajon koulutuksesta.

Perustason ammattipätevyyden hankkimiseen sisältyy opetusta kaikissa tässä opintokokonaisuudessa tai tutkinnon osassa luetelluissa oppi-aineissa. Tämän perustason ammattipätevyyteen liittyvän koulutustason keston on oltava 280 tuntia. Kunkin opiskelijan on saatava vähintään 20 tuntia henkilökohtaista ajo-opetusta.

Perustason ammattipätevyyden nopeutettuun koulutukseen on sisällytettävä opetusta kaikissa tässä opintokokonaisuudessa tai tutkinnon osassa luetelluissa oppiaineissa. Sen keston on oltava 140 tuntia. Kunkin opiskelijan on saatava vähintään 10 tuntia henkilökohtaista ajo-opetusta.

Linja-auton kuljettajien perustason ammattipätevyyden suorittamisen yhteydessä toteutetaan myös matkustajien oikeuksista linja-autoliikenteessä sekä asetuksen (EY) N:o 2006/2004 muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 181/2011, *EU:n linja-autoliikenteen matkustajien oikeuksia koskeva asetus*, 16 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitettu vammaisuuteen liittyvää tietoisuutta lisäävä koulutus.

Direktiivin mukaiselle koulutukselle tulee olla kansallisen valvovan viranomaisen lupa.

Oppiaineluettelon osat 1.1 1.2 1.3 2.1 3.1 3.2 3.3 3.4 3.5 ja 3.6 ovat pakollisia kaikille direktiivin mukaisille tavaraj- ja henkilöliikenteen kuljettajille ja osat, 1.4; 2.2; ja 3.7 ovat pakollisia suoritettaessa tavaraliikenteen ammattipätevyyttä ja osat 1.5 1.6 2.3 ja 3.8 suoritettaessa henkilöliikenteen ammattipätevyyttä.

Arviointi

Koe suoritetaan, kun säädetty opetus on saatu. Koe saadaan suorittaa vaiheittain ammatillisessa koulutuksessa. Koe on kirjallinen. Koe saadaan järjestää suullisesti tutkinnon yhteydessä tai jos se erityisestä syystä, kuten opiskelijan lukihäiriön vuoksi, katsotaan tarpeelliseksi. Kokeen on sisällettävä vähintään yksi kysymys oppiaineiden jokaista tavoitetta kohden. Kokeen kaikista kysymyksistä pitää olla yhteensä vähintään 75 % oikein. Kokeen kieli on suomi tai ruotsi, jollei opetus- ja kulttuuriministeriön koulutuksen järjestämisluvasta muuta johdu. Kokeen arvioijalla on oltava tehtävän edellyttämä asiantuntemus ja ammattitaito.

Perustason ammattipätevyyskoulutukseen sisältyvä teoriakoe ja perustason ammattipätevyyskoe voidaan suorittaa vaiheittain tutkintojen ja muiden osaamiskokonaisuuksien viitekehyksestä annetun lain (93/2017) 1 §:ssä tarkoitetun tutkinnon tai osaamiskokonaisuuden suorittamisen sisältävässä ammatillisessa koulutuksessa, jonka kesto on vähintään kuusi kuukautta ja enintään kolme vuotta.

Kokeet voidaan järjestää opetus- ja kulttuuriministeriön hyväksymässä koulutuskeskuksessa osana ammatillista kuljettajakoulutusta. Perustason ammattipätevyyskoulutukseen sisältyvien teoriakokeiden järjestämisestä ja valvonnasta sekä koetta koskevien todistusten antamisesta vastaa ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 531/2017, 120 §:n 3 momentin 1 kohdassa tarkoitettu työelämätoimikunta.

Arviointiasteikko on 1 – 5. hyväksytty suoritus arvioidaan arvosanalla kiitettävä 5

2.4. Kappaletavaran kuljettaminen, 35 osp (106948)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija valmistelee kappaletavarakuljetuksen

Opiskelija

- suorittaa C -luokan ajo-oikeuden
- suorittaa vaarallisten aineiden (ADR) kappaletavarakuljetuksiin oikeuttavan perusajoluvan
- tarkistaa ajo-oikeuteen liittyvät luvat ja pätevyudet sekä ajoneuvon asiakirjat
- valmistelee ja ottaa käyttöönsä kuorma-auton kappaletavarakuljetustehtävään
- käyttää ajopiirturia ja työaikaa valvovaa tai työaikaa tallentavaa järjestelmää
- siirtyy tarkoituksenmukaisinta reittiä kohteeseen
- pysäköi kuorma-auton lastauspaikalle turvallisesti
- varmistaa lastaus- ja purkuohjeistuksen
- varmistaa kuorma-auton mitat ja massat
- huomioi kuorma-auton-, varusteiden ja lisälaitteiden huolto- ja korjaustarpeen
- varmistaa ja huolehtii työympäristön, kuorma-auton siisteydestä kuljetustehtävänsä aikana
- suunnittelee kappaletavarakuljetuksen
- valitsee kuljetustehtävään soveltuvan reitin.

Opiskelija toimii työssään turvallisesti ja vastuullisesti

Opiskelija

- pukeutuu työtehtävän ja työturvallisuusvaatimusten edellyttämällä tavalla
- tunnistaa työn riskitekijät ja toimii työpaikan ohjeiden sekä työturvallisuusvaatimusten mukaisesti
- tunnistaa omaan tilaansa liittyvät riskit sekä niiden vaikutukset liikenne- ja työturvallisuuteen
- työskentelee turvallisesti ja ergonomisesti

Opiskelija lastaa ja purkaa kappaletavarakuorman

Opiskelija

- tarkistaa kuljetusasiakirjat ja varmistaa mahdollisen lisäohjeistuksen

- käyttää kappaletavarakuljetuksissa kuormaukseen ja purkamiseen tarvittavia lisälaitteita ja välineitä
- varmistaa kuorman paikallaan pysymisen säädösten edellyttämällä tavalla
- kuormaa kuormatilan kuljetustaloudellisesti parhaan täyttöasteen saavuttamiseksi
- käyttää digitaalisia tiedonkeruujärjestelmiä ja osaa selittää niiden merkityksen tavarankuljetuksessa.

Opiskelija suorittaa kappaletavarakuljetuksen

Opiskelija

- ottaa huomioon kuorma-auton massan ja korkeuden vaikutuksen ajoneuvon käyttäytymiseen
- arvioi olosuhteet alemmalla tieverkolla ajettaessa huomioiden kuorma-auton kokonaismassan
- ajaa turvallisesti, taloudellisesti ja ennakoivasti erilaisissa liikennetilanteissa
- noudattaa liikennesääntöjä
- huomioi muun liikenteen ajaen ennakoivasti
- toimii ohjeiden mukaisesti aikataulun- ja ajoreitin osalta
- tiedottaa tai varmistaa asiakkaan tiedonsaannin myös poikkeustilanteesta
- pysäköi kuorma-auton turvalliseen paikkaan
- osaa selvittää milloin, miksi ja missä lepotauko pidetään
- hallitsee ajankäytön työskentelyssään.

Opiskelija tekee yhteistyötä kappaletavarakuljetukseen liittyvien toimijoiden kanssa

Opiskelija

- osaa toimia reklamaatiotilanteissa
- osaa kertoa yrityksen käytänteet kuljetusvahingoissa ja tavarankuljetukseen liittyvät korvausvastuut
- toimii vuorovaikutuksessa asiakkaiden ja muiden kuljettajien sekä työntekijöiden kanssa
- luo myönteistä yrityskuvaa omalla toiminnallaan.

Opiskelija lopettaa kappaletavarakuljetustehtävän

Opiskelija

- tekee tarvittavat ajon lopetustoimet kuorma-autolle
- varmistaa kuorma-auton paikallaan pysymisen ja lukitsemisen
- tekee tarvittavat kirjaukset työajasta työvuoron päättyessä
- osaa tehdä vikailmoituksen.

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	- toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti - toimii yhteistyökykyisesti - tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita - hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa - muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	- toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti - tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita - hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti - muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	- toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa - selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista - hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti - arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	- suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa - selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja - soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti - arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	- suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat - toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa - soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti - esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämis ehdotuksia - arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen - ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä suorittamalla työtehtävän kappaletavarakuljetustehtävässä kuorma-autolla. Työtehtävänä on suunnitella ja toteuttaa kappaletavarakuljetus. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.5. Lämpösäädelyjen elintarvikkeiden kuljettaminen, 35 osp (106949)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija valmistelee lämpösäädellyn elintarvikekuljetuksen

Opiskelija

- suorittaa C -luokan ajo-oikeuden
- tarkastaa ajo-oikeuteen liittyvät luvat ja pätevyudet sekä ajoneuvon asiakirjat
- osaa käsitellä pakkaamattomia ja helposti pilaantuvia elintarvikkeita elintarvikealalla vaadittavan hygieniasaamisen mukaisesti
- valmistelee ja ottaa käyttöönsä kuorma-auton lämpösäädellyn elintarvikekuljetustehtävään
- varmistaa lämpösäädelyyn elintarvikekuljetukseen tarvittavien varusteiden kunnon
- varmistaa ja huolehtii työympäristön ja kuorma-auton siisteydestä kuljetustehtävänsä aikana
- käyttää ajopiirturia ja työaikaa valvovaa tai työaikaa tallentavaa järjestelmää
- pysäköi kuorma-auton lastauspaikalle turvallisesti
- varmistaa kuljetuslämpötilan, lastaus- ja purkuohjeistuksen
- valmistelee kuorma-auton lastausta ja purkua varten
- varmistaa tuotteiden määrän ja yhteensopivuuden
- säätää kuormatilan kuljetuslämpötilan ja valvoo sitä kuljetuksen ajan
- suunnittelee lämpösäädellyn elintarvikekuljetuksen
- valitsee kuljetustehtävään soveltuvan reitin.

Opiskelija toimii työssään turvallisesti ja vastuullisesti

Opiskelija

- puukeutuu työtehtävän ja työturvallisuusvaatimusten edellyttämällä tavalla
- tunnistaa työn riskitekijät ja toimii työpaikan ohjeiden sekä työturvallisuusvaatimusten mukaisesti
- tunnistaa omaan tilaansa liittyvät riskit sekä niiden vaikutukset liikenne- ja työturvallisuuteen
- työskentelee turvallisesti ja ergonomisesti

Opiskelija lastaa ja purkaa lämpösäädellyn elintarvikekuljetuksen

Opiskelija

- tarkistaa kuljetusasiakirjat ja varmistaa mahdollisen lisäohjeistuksen
- varmistaa kuormakorin kylmälaitteiden ja tasojen kunnon
- etsii kylmälaitteiden vikakoodin häiriötilanteessa
- ennakoii kuljetuslämpötilan lastauksen valmistelussa
- huomioi ilmanvirtauksen kuormatilassa
- varmistaa kuorman paikallaan pysymisen säädösten edellyttämällä tavalla
- kuormaa kuormatilan kuljetustaloudellisesti parhaan täyttöasteen saavuttamiseksi
- varmistaa kuorman purkujärjestyksen kuljetustaloudellisesti
- käyttää lämpösäädellyn elintarvikekuljetuksissa purkamiseen tarvittavia lisälaitetta ja välinettä.
- käyttää digitaalisia tiedonkeruujärjestelmiä ja osaa selittää niiden merkityksen tavarankuljetuksessa

Opiskelija suorittaa lämpösäädellyn elintarvikekuljetuksen

Opiskelija

- ottaa huomioon kuorma-auton massan ja korkeuden vaikutuksen ajoneuvon käyttäytymiseen
- arvioi olosuhteet alemmalla tieverkolla ajettaessa huomioden kuorma-auton kokonaismassan
- ajaa turvallisesti, taloudellisesti ja ennakoivasti erilaisissa liikennetilanteissa
- noudattaa liikennesääntöjä
- huomioi muun liikenteen ajaen ennakoivasti
- tunnistaa muuttuvat olosuhteet ja varautuu niihin
- tiedottaa tai varmistaa asiakkaan tiedonsaannin poikkeustilanteesta
- osaa selvittää milloin, miksi ja missä lepotauko pidetään
- hallitsee ajankäytön lämpösäädelyssä elintarvikekuljetustehtävässä.

Opiskelija tekee yhteistyötä lämpösäädelyyn elintarvikekuljetukseen liittyvien toimijoiden kanssa

Opiskelija

- kehittää ammattinsa arvostusta ja edistää myönteistä yrityskuvaa omalla toiminnallaan
- osaa toimia reklamaatiotilanteissa
- osaa kertoa yrityksen käytänteet kuljetusvahingoissa ja tavarankuljetukseen liittyvät korvausvastuut
- toimii vuorovaikutuksessa asiakkaiden ja muiden kuljettajien sekä työntekijöiden kanssa

Opiskelija lopettaa lämpösäädelyyn elintarvikekuljetustehtävän

Opiskelija

- tekee tarvittavat ajon lopetustoimet kuorma-autolle
- varmistaa kuorma-auton paikallaan pysymisen ja lukitsemisen
- tekee kirjaukset työajasta työvuoron päättyessä
- osaa tehdä vikailmoituksen.

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	- toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti - toimii yhteistyökykyisesti - tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita - hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa - muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	- toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti - tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita - hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti - muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	- toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa - selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista - hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti - arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	- suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa - selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja - soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti - arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	- suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat - toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa - soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti - esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämis ehdotuksia - arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen - ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä suorittamalla lämpösäädellyn elintarvikekuljetustehtävän kuorma-autolla tai yhdistelmäajoneuvolla. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.6. Maasiirtokuljetuksen suorittaminen, 35 osp (106950)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija valmistelee maasiirtokuljetuksen

Opiskelija

- suorittaa C -luokan ajo-oikeuden
- tunnistaa tiellä tehtäviin töihin liittyvät riskit ja osaa varautua niihin
- tarkastaa ajo-oikeuteen liittyvät luvat ja pätevyudet sekä ajoneuvon asiakirjat
- valmistelee kuorma-auton maasiirtokuljetustehtävään ja ottaa ajoneuvon käyttöönsä
- varmistaa maasiirtokuljetukseen tarvittavien varusteiden kunnon ja toimintavalmiuden
- huomioi kuorma-auton, varusteiden ja lisälaitteiden huolto- ja korjaustarpeen
- käyttää ajopiirturia ja työaikaa valvovaa tai työaikaa tallentavaa järjestelmää
- pysäköi kuorma-auton lastauspaikalle turvallisesti
- selvittää toimitettavan maa-aineslajin määrän
- varmistaa lastaus- ja kippausohjeistuksen
- varmistaa ja huolehtii työympäristön ja ajoneuvon siisteydestä kuljetustehtävänsä aikana
- suunnittelee kuljetukselle aikataulun
- valitsee kuljetusohjeiden mukaan sopivimmat reitit.

Opiskelija toimii työssään turvallisesti ja vastuullisesti**Opiskelija**

- pukeutuu työtehtävän ja työturvallisuusvaatimusten edellyttämällä tavalla
- tunnistaa työn riskitekijät ja toimii työpaikan ohjeiden sekä työturvallisuusvaatimusten mukaisesti
- tunnistaa omaan tilaansa liittyvät riskit sekä niiden vaikutukset liikenne- ja työturvallisuuteen
- työskentelee turvallisesti ja ergonomisesti

Opiskelija lastaa maa-aineksen**Opiskelija**

- varmistaa maaston kantavuuden kuorman lastauksen aikana
- lastaa työkonella ajoneuvon kantavuuden huomioiden
- peittää kuormatilan ja varmistaa kuormauksen lainmukaisuuden
- hallitsee lastauksessa ja purkamisessa käytettävän ajan käytön.

Opiskelija suorittaa maasiirtokuljetuksen**Opiskelija**

- ottaa huomioon kuorma-auton massan vaikutuksen reittivalintaan ja ajo-ominaisuuksiin
- arvioi olosuhteet alemmalla tieverkolla ajettaessa
- ajaa turvallisesti, taloudellisesti ja ennakoivasti erilaisissa liikennetilanteissa
- havainnoi tiestön kuntoa raportoiden siitä
- noudattaa liikennesääntöjä
- huomioi muun liikenteen ajaen ennakoivasti
- tunnistaa muuttuvat olosuhteet ja varautuu niihin
- pysäköi tarvittaessa kuorma-auton turvalliseen paikkaan
- suunnittelee lepotaukojen pitopaikat ja ajat ajotehtävän yhteyteen
- hallitsee ajankäytön maa-aineskuljetustehtävässä.

Opiskelija purkaa maa-aineksen**Opiskelija**

- varmistaa maaston kantavuuden purkutapahtuman aikana
- suorittaa maa-aineksen purkamisen kippaamalla
- varmistaa tiellä ja lastin purkualueella liikkujien turvallisuuden ja tarvittavan opastuksen
- valitsee turvallisen paikan kasetoinnin suorittamiseen liikennöidyillä alueella
- eliminoo ajoneuvon aiheuttamat haitat ja vahingot ympäristölle
- tunnistaa eri maa-aineslajeja ja niiden ominaispainoja
- hallitsee lastauksessa ja purkamisessa käytettävän ajan käytön.

Opiskelija tekee yhteistyötä maasiirtokuljetukseen liittyvien toimijoiden kanssa

Opiskelija

- osaa toimia reklamaatiotilanteissa
- osaa kertoa yrityksen käytänteet kuljetusvahingoissa
- toimii vuorovaikutuksessa asiakkaiden ja muiden kuljettajien sekä työntekijöiden kanssa
- luo myönteistä yrityskuvaa omalla toiminnallaan.

Opiskelija lopettaa maasiirtokuljetustehtävän

Opiskelija

- tekee ajon lopetustoimet kuorma-autolle
- varmistaa kuorma-auton paikallaan pysymisen ja lukitsemisen
- tekee kirjaukset työajasta työvuoron päättyessä
- osaa tehdä vikailmoituksen.

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti • tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	• toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti • tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	• toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	• suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	• suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti • esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämis ehdotuksia • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen • ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä suorittamalla työtehtävän maasiirtokuljetustehtävässä kuorma-autolla. Työtehtävänä on suunnitella ja toteuttaa maasiirtokuljetus. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.7. Maatalouden tuotteiden kuljettaminen, 35 osp (106951)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija valmistelee maatalouselinkeinoon liittyvien tuotteiden kuljetuksen

Opiskelija

- suorittaa C -luokan ajo-oikeuden
- tarkastaa ajo-oikeuteen liittyvät luvat ja pätevyudet sekä ajoneuvon asiakirjat
- valmistelee ja ottaa käyttöönsä kuorma-auton maatalouselinkeinoon liittyvien tuotteiden kuljetustehtävään
- varmistaa maatalouselinkeinoon liittyvien tuotteiden kuljetukseen tarvittavien varusteiden kunnon
- huomioi kuorma-auton, varusteiden ja lisälaitteiden huolto- ja korjaus tarpeen
- varmistaa lastaus- ja purkuohjeistuksen sekä kuljetusasiakirjan sisällön
- käyttää ajopiirturia ja työaikaa valvovaa tai työaikaa tallentavaa järjestelmää
- siirtyy tarkoituksenmukaisinta reittiä kohteeseen
- pysäköi kuorma-auton lastauspaikalle turvallisesti
- selvittää maatalouselinkeinoon liittyvien tuotteiden määrän toimituspaikoittain
- varmistaa kuorma-auton mitat ja massat
- varmistaa ja huolehtii työympäristön ja kuorma-auton siisteydestä kuljetustehtävänsä aikana
- suunnittelee maatalouselinkeinoon liittyvien tuotteiden kuljetuksen ja aikataulun
- valitsee kuljetusohjeiden mukaan sopivimmat reitit

Opiskelija toimii työssään turvallisesti ja vastuullisesti

Opiskelija

- pukeutuu työtehtävän ja työturvallisuusvaatimusten edellyttämällä tavalla
- tunnistaa työn riskitekijät ja toimii työpaikan ohjeiden sekä työturvallisuusvaatimusten mukaisesti
- tunnistaa omaan tilaansa liittyvät riskit sekä niiden vaikutukset liikenne- ja työturvallisuuteen
- varmistaa kuorman paikallaan pysymisen säädösten edellyttämällä tavalla
- työskentelee turvallisesti ja ergonomisesti

Opiskelija lastaa ja purkaa maatalouselinkeinoon liittyviä tuotteita

Opiskelija

- varmistaa maaston kantavuuden kuorman lastauksen aikana
- lastaa kuorma-auton maatalouselinkeinoon liittyvillä tuotteilla
- vaihtaa maatalouselinkeinoon liittyvään kuljetukseen käytetyn kuorma-auton vaihto- tai jalkalavat
- peittää lastin ja varmistaa sen lainmukaisuuden
- hallitsee lastauksessa ja purkamisessa käytettävän ajan käytön.

Opiskelija suorittaa maatalouselinkeinoon liittyvien tuotteiden kuljetuksen

Opiskelija

- ottaa huomioon kuorma-auton massan ja korkeuden vaikutuksen
- arvioi maaston kantavuuden ja olosuhteet alemmalla tieverkolla ajettaessa
- ajaa turvallisesti, taloudellisesti ja ennakoivasti erilaisissa liikennetilanteissa
- havainnoi tiestön kuntoa raportoiden siitä
- noudattaa liikennesääntöjä
- huomioi muun liikenteen ajaen ennakoivasti
- tunnistaa muuttuvat olosuhteet ja varautuu niihin
- arvioi ja asentaa ketjutustarpeen ilmetessä ketjut oikein akseleille
- tiedottaa tai varmistaa asiakkaan tiedonsaannin poikkeustilanteesta
- toimii ohjeiden mukaisesti aikataulun ja ajoreitin osalta
- osaa selvittää milloin, miksi ja missä lepotauko pidetään
- pysäköi tarvittaessa ajoneuvon turvalliseen paikkaan
- hallitsee ajankäytön maatalouselinkeinon liittyvien tuotteiden kuljetustehtävässä.

Opiskelija tekee yhteistyötä maatalouselinkeinon liittyvän tuotteiden kuljetukseen osallistuvien toimijoiden kanssa

Opiskelija

- osaa toimia reklamaatiotilanteissa
- osaa kertoa yrityksen käytänteet kuljetusvahingoissa ja tavarankuljetukseen liittyvät korvausvastuut
- toimii vuorovaikutuksessa asiakkaiden ja muiden kuljettajien sekä työntekijöiden kanssa
- luo myönteistä yrityskuvaa omalla toiminnallaan.

Opiskelija lopettaa maatalouselinkeinon liittyvien tuotteiden kuljetustehtävän

Opiskelija

- tekee ajon lopetustoimet kuorma-autolle
- varmistaa kuorma-auton paikallaan pysymisen ja lukitsemisen
- tekee kirjaukset työajasta työvuoron päättyessä
- osaa tehdä vikailmoituksen.

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	- toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti - toimii yhteistyökykyisesti - tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita - hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa - muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	- toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti - tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita - hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti - muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	- toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa - selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista - hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti - arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	- suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa - selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja - soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti - arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	- suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat - toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa - soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti - esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämis ehdotuksia - arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen - ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä suorittamalla maatalouden alkutuotannon tuotteiden tai alkutuotantoon liittyvien tuotteiden kuljetustehtävän kuorma-autolla. Työtehtävänä on suunnitella ja toteuttaa maatalouselinkeinoon liittyvä kuljetus. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.8. Betonipumppuauton käyttäminen, 35 osp (106952)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija valmistelee betonipumppuauton käytön työmaalla

Opiskelija

- suorittaa C -luokan ajo-oikeuden
- tarkastaa ajo-oikeuteen liittyvät luvat ja pätevyudet sekä ajoneuvojen asiakirjat
- valmistelee ja ottaa käyttöönsä betonipumppuauton ennen työmaalle menoa
- varmistaa betonipumppuauton varusteiden kunnon ja toimintavalmiuden
- valmistelee betonipumppuauton lastausta varten huomioiden kuorma-auton massan
- varmistaa lastaus- ja purkuohjeistuksen
- valitsee työmaalla liikkumiseen soveltuvan reitin
- varmistaa alueen tai tien kunnon ja kestävyuden
- tekee tarvittavan työskentelyalueen eristämisen ja työskentelyalueesta varoittavat toimet

Opiskelija toimii työssään turvallisesti ja vastuullisesti

Opiskelija

- pukeutuu työtehtävän ja työturvallisuusvaatimusten edellyttämällä tavalla
- tunnistaa työn riskitekijät ja toimii työpaikan ohjeiden sekä työturvallisuusvaatimusten mukaisesti
- tunnistaa omaan tilaansa liittyvät riskit sekä niiden vaikutukset liikenne- ja työturvallisuuteen
- työskentelee turvallisesti ja ergonomisesti

Opiskelija suorittaa betonipumppuautolla pumppauksen

Opiskelija

- varmistaa pumppuauton pystytyspaikan ja tekee pystytyspöytäkirjan
- ottaa huomioon ajoneuvon massan ja korkeuden vaikutuksen betonipumppupumppauksen aikana
- siirtyy tarkoituksenmukaisinta reittiä kohteeseen
- pysäköi kohteessa betonipumppuauton turvalliseen paikkaan
- purkaa ylimääräisen betonin ohjeiden mukaan kohteessa
- käyttää kaukosäädintä ohjatessaan betonin levitykseen käytettävää vartta tai kourua
- puhdistaa kuormalaitteet
- hallitsee ajankäytön betonipumppu- tai pyörintäsäiliöautokuljetustehtävässä.

Opiskelija tekee yhteistyötä työskentelyyn liittyvien toimijoiden kanssa

Opiskelija

- osaa toimia reklamaatiotilanteissa
- osaa kertoa yrityksen käytänteet vahinkotilanteissa ja korvausvastuut
- toimii vuorovaikutuksessa asiakkaiden ja muiden kuljettajien sekä työntekijöiden kanssa
- luo myönteistä yrityskuvaa omalla toiminnallaan.

Opiskelija lopettaa betonipumppuauton käytön

Opiskelija

- tekee tarvittavat ajon lopetustoimet betonipumppuautolle
- varmistaa ajoneuvon paikallaan pysymisen ja lukitsemisen
- tekee kirjaukset työajasta työvuon päättyessä
- osaa tehdä vikailmoituksen.

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	- toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti - toimii yhteistyökykyisesti - tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita - hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa - muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	- toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti - tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita - hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti - muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	- toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa - selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista - hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti - arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	- suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa - selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja - soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti - arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	- suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat - toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa - soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti - esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämis ehdotuksia - arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen - ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä suorittamalla työtehtävän betonipumppuautolla. Työtehtävänä on suunnitella ja toteuttaa betonipumppaus työmaalla. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.9. Ajoneuvon huoltaminen, 25 osp (106953)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija varmistaa työkonteen, trukin tai ajoneuvon kunnon

Opiskelija

- suorittaa arvion työkoneen, trukin tai ajoneuvon vian vaatimista toimenpiteistä
- paikallistaa työkoneen, trukin tai ajoneuvon vian
- osaa erottaa vian, mikä estää työskentelyn tai ajon jatkamisen
- tekee ilmoituksen viasta
- suorittaa autoalan sähkötyöturvallisuus SFS 6002 standardin mukaisen koulutuksen
- hallitsee ajankäytön työskentelyssään.

Opiskelija valmistelee työkoneen, trukin tai ajoneuvon huoltoa varten

Opiskelija

- suorittaa huollon huolto-ohjelman mukaan
- selvittää ajoneuvon valmistajan ja yrityksen antamat ohjeet
- työskentelee ohjeiden mukaan
- varmistaa ajoneuvon huoltamiseen ja korjaamiseen vaadittavien lupien mukaisen toiminnan tukeutuen korjaamohenkilöstöön sähkö- tai hybridiajoneuvon sähköttömyyden osalta
- sijoittaa ajoneuvon työskentelyyn soveltuvaan ja työturvalliseen tilaan
- varmistaa ajoneuvon liikkumattomuuden työn aikana
- varmistaa ajoneuvon laitteistojen liikkumattomuuden ja työn kannalta turvallisen asennon
- tarkistaa ajoneuvon laitteiden ja varusteiden kunnon
- tulkitsee ajoneuvopäätteen antaman informaation oikein

Opiskelija huoltaa työkoneen, trukin tai ajoneuvon

Opiskelija

- lukee työkoneen, trukin tai ajoneuvon vikakoodin
- työskentelee korjausohjeiden mukaisesti
- varmistaa turvallisuuden ja antaa apuvirtaa toiseen työkoneeseen, trukkiin tai ajoneuvoon
- tunnistaa toisistaan työkoneeseen, trukkiin tai ajoneuvoon kuuluvat nesteet ja öljyalaadut
- lisää nesteitä ja öljyjä
- vaihtaa tai korjaa työkoneen, trukin tai ajoneuvon vikaantuneet osat
- vaihtaa tai antaa ohjeet hihnanvaihtoon.

Opiskelija toimii työssään turvallisesti ja vastuullisesti

Opiskelija

- pukeutuu työtehtävän ja työturvallisuusvaatimusten edellyttämällä tavalla käyttäen työtehtävässä tarvittavia suojaimia
- tunnistaa työn riskitekijät ja toimii työpaikan ohjeiden sekä työturvallisuusvaatimusten mukaisesti
- tunnistaa omaan tilaansa liittyvät riskit sekä niiden vaikutukset työturvallisuuteen
- käyttää ajoneuvon suojaamiseen tarkoitettuja välineitä ja huolehtii ajoneuvon puhtaudesta
- tekee tulitöitä turvallisesti toimintaympäristön riskit huomioiden
- työskentelee turvallisesti ja ergonomisesti
- huolehtii työympäristön siisteydestä ja lajittelee syntyvät jätteet oikein.

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	- toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti - toimii yhteistyökykyisesti - tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita - hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa - muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	- toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti - tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita - hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti - muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	- toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa - selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista - hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti - arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	- suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa - selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja - soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti - arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	- suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat - toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa - soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti - esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämis ehdotuksia - arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen - ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä työpaikalla käytännön työtehtävissä suorittamalla työkoneen, trukin tai ajoneuvon huolto- ja kunnossapitotehtäviä. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.10. Dronen ohjaaminen, 5 osp (106954)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija osaa valmistella Dronen lentokuntoon

Opiskelija

- perehtyy Drone-ilma-aluksen lennättämistä koskeviin säädöksiin
- suorittaa Drone-ilma-aluksen lennättämistä koskevan A1/A3-verkkoteoriakokeen
- varmistaa käyttöönottaessaan dronen ilma-alusluokan
- valmistelee dronen tehtävää varten
- tarkistaa dronen rakenteen ja käytettävät voimanlähteet
- koelennättää drone -ilma-aluksen
- määrittelee drone -ilma-aluksen lentokelpoisuuden.

Opiskelija osaa ohjata Dronea

Opiskelija

- hallitsee drone -ilma-aluksen ohjaamisen ja lennättämisen
- ohjaa ja lennättää miehittämätöntä ilma-alusta lainsäädännön edellyttämällä tavalla
- huolehtii omasta ja ryhmän työturvallisuudesta

Opiskelija osaa ohjata Dronea lentoturvallisesti

Opiskelija

- raportoi poikkeamista
- käyttää organisaation palautejärjestelmää
- ottaa huomioon työssään lentoturvallisuuteen ja inhimillisiin tekijöihin vaikuttavat asiat
- toimii ilmailun eettisten arvojen mukaisesti
- pitää työympäristön siistinä ja järjestyksessä

Opiskelija osaa ohjata Dronea erilaisissa käyttötarkoituksissa

Opiskelija

- ohjaa Drone -ilma-alusta saamansa ohjeistuksen mukaan laatudokumentoinnissa, työmaalogistiikan suunnittelussa tai työturvallisuuden katselmuksissa

Opiskelija lopettaa Dronen ohjaamisen

Opiskelija

- ohjaa Drone -ilma-aluksen alas turvallisesti
- valmistelee Drone -ilma-aluksen jatkokäytön
- tallentaa Drone -ilma-aluksella kuvatun tallenteen

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	- toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti - toimii yhteistyökykyisesti - tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita - hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa - muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	- toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti - tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita - hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti - muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	- toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa - selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista - hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti - arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	- suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa - selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja - soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti - arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	- suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat - toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa - soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti - esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämis ehdotuksia - arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen - ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä ohjaamalla Drone -ilma-alusta tarkoituksen mukaisessa käyttöympäristössä. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.11. Kappaletavaranostrin käyttäminen, 5 osp (106955)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija valmistelee kappaletavaranostrin käytön
Opiskelija

- tarkistaa kappaletavaranoosturiin liittyvät luvat ja pätevyudet sekä asiakirjat
- valmistelee kappaletavaranoosturin kunnon ennen käyttöönottoa
- huolehtii työympäristön turvallisuudesta ja varoittamisesta taakan nostojen aikana
- pysäköi vetoauton turvallisesti huomioiden alueen muun liikenteen
- selvittää kuormakoriin liitetyn kappaletavaranoosturin ja ajoneuvon mitat ja massat
- varmistaa kappaletavaranoosturin käyttöön liittyvän ohjeistuksen
- tarkistaa kappaletavaranoosturin varusteet ja varusteiden kunnon
- tekee työsuojelusäädösten mukaisen nostosuunnitelman
- huomioi kappaletavaranoosturin varusteiden ja lisälaitteiden huolto- ja korjaus tarpeen.

Opiskelija käyttää kappaletavaranoosturia

Opiskelija

- sijoittaa ajoneuvon nostokohde huomioiden turvallisesti ja merkitsee työskentelyalueen
- varmistaa nostotyön tarvitseman ilmatilan
- varmistaa ajoneuvon vakauden ja toimintavalmiuden
- varmistaa kappaletavaranoosturin soveltuvuuden, toiminnan, nostokapasiteetin ja katsastuksen voimassa olon
- varmistaa tukijalkojen turvallisen sijoituksen, maaperän kantokyvyn ja tukilevyjen käyttötarpeen
- nostaa taakan kappaletavaranoosturilla
- huomioi alueen muun liikenteen työsuorituksen aikana
- hallitsee ajankäytön kuormatessaan ja purkaessaan kuorman kappaletavaranoosturilla.
- työskentelee turvallisesti ja ergonomisesti

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti • tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	• toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti • tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	• toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	• suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	• suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti • esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämis ehdotuksia • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen • ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä käyttämällä ajoneuvon kappaletavaranoitusta. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.12. Kuljetusalan perustason ammattipätevyyden laajennus, 15 osp (101191)

Ammattitaitovaatimukset

Tavaraliikenteen opiskelijat, jotka laajentavat tai muuttavat toimintaansa harjoittaakseen henkilöliikennettä tai päinvastoin ja joilla on ammattitaitoa osoittava todistus (CAP), vapautetaan

perustason ammattipätevyyttä koskevien yhteisten osien suorittamisesta uudelleen ja heidän on suoritettava vain uuden pätevyyden edellyttämät erityiset osat. Tällöin koulutuksen keston on oltava 70 tuntia, joista 5 tuntia on henkilökohtaista ajo-opetusta. Nopeutetussa koulutuksessa sen kesto on 35 tuntia, josta vähintään kolme oppituntia on oltava ajo-opetusta.

Osat, 1.4; 2.2; ja 3.7 ovat pakollisia suoritettaessa tavaraliikenteen ammattipätevyyttä ja osat 1.5; 1.6; 2.3; ja 3.8 suoritettaessa henkilöliikenteen ammattipätevyyttä.

Arviointi

Koe suoritetaan, kun säädetty opetus on saatu. Koe saadaan suorittaa vaiheittain ammatillisessa koulutuksessa. Koe on kirjallinen. Koe saadaan järjestää suullisesti tutkinnon yhteydessä jos se erityisestä syystä, kuten opiskelijan lukihäiriön vuoksi, katsotaan tarpeelliseksi. Kokeen on sisällettävä vähintään yksi kysymys oppiaineiden jokaista suoritettavan kuljetusmuodon tavoitetta kohden. Kokeen kaikista kysymyksistä pitää olla yhteensä vähintään 75 % oikein. Kokeen kielet ovat suomi tai ruotsi, jollei opetus- ja kulttuuriministeriön koulutuksen järjestämisluvasta muuta johdu. Kokeen arvioijalla on oltava tehtävän edellyttämä asiantuntemus ja ammattitaito.

Perustason ammattipätevyyskoulutukseen sisältyvä teoriakoe ja perustason ammattipätevyyskoe voidaan suorittaa vaiheittain tutkintojen ja muiden osaamiskokonaisuuksien viitekehyksestä annetun lain (93/2017) 1 §:ssä tarkoitetun tutkinnon tai osaamiskokonaisuuden suorittamisen sisältävässä ammatillisessa koulutuksessa, jonka kesto on vähintään kuusi kuukautta ja enintään kolme vuotta.

Kokeet voidaan järjestää opetus- ja kulttuuriministeriön hyväksymässä koulutuskeskuksessa osana ammatillista kuljettajakoulutusta. Perustason ammattipätevyyskoulutukseen sisältyvien teoriakokeiden järjestämisestä ja valvonnasta sekä koetta koskevien todistusten antamisesta vastaa ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 531/2017, 120 §:n 3 momentin 1 kohdassa tarkoitettu työelämätoimikunta.

Arviointiasteikko on 1 – 5. Hyväksytty suoritus arvioidaan arvosanalla kiitettävä 5

2.13. Kuormakorin vaihtaminen, 5 osp (106956)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija valmistelee kuormakorin tai kontin käyttöönoton

Opiskelija

- varmistaa kuormakorin tai kontin kunnon ja kiinnituspisteiden eheyden ennen käyttöönottoa
- tarkistaa vaihdettavan kuormakorin tai kontin ja ajoneuvon yhteensopivuuden
- huolehtii työympäristön turvallisuudesta kuormakorin vaihdon aikana
- pysäköi vetoauton turvallisesti huomioiden alueen muun liikenteen
- varmistaa kuormakorin tai kontin vaihtoon liittyvän ohjeistuksen
- tarkistaa kuormakorin tai kontin varusteiden ja lisälaitteiden kunnon
- huomioi kuormakorin tai kontin, sen varusteiden ja lisälaitteiden huolto- ja korjaus tarpeen.

Opiskelija vaihtaa kuormakorin tai kontin

Opiskelija

- sijoittaa ajoneuvon kuormakoriin nähden
- varmistaa perälaudan, jalkalavalaitteiden toiminnan, vaihtolavalaitteiden ja vajereiden kunnon
- varmistaa ajoneuvon käyttökunnon
- avaa vaihtolavan tai kontin lukituksen
- käyttää vaihtolavan päällevedossa kuorma-auton kippausta
- lukitsee vaihtolavan tai kontin
- hallitsee ajankäytön kuormakorin tai kontin vaihdossa.

- työskentelee turvallisesti ja ergonomisesti

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti • tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	• toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti • tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	• toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	• suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	• suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti • esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämis ehdotuksia • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen • ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä vaihtamalla ajoneuvon kuormakorin. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.14. Tavarankäsittelylaitteiden käyttö ja trukinkuljettajana työskentely, 25 osp (106957)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija tarkistaa tavarankäsittelylaitteen kunnan ennen käyttöönottoa

Opiskelija

- tarkistaa ja arvioi tavarankäsittelylaitteiden työturvallisuuden ja toimivuuden
- tuntee käyttämänsä tavarankäsittelylaitteen käyttöön liittyvän teknisen ohjeistuksen
- arvioi tavarankäsittelylaitteen käyttökunnan ja informoi esimiestä vioista ja toimintapuutteista

Opiskelija toimii työssään turvallisesti ja vastuullisesti

Opiskelija

- pukeutuu työtehtävän ja työturvallisuusvaatimusten edellyttämällä tavalla
- tunnistaa työn riskitekijät ja toimii työpaikan ohjeiden sekä työturvallisuusvaatimusten mukaisesti
- tunnistaa omaan tilaansa liittyvät riskit sekä niiden vaikutukset työturvallisuuteen
- työskentelee turvallisesti ja ergonomisesti

Opiskelija käyttää tavarankäsittelylaitetta

Opiskelija

- käyttää tavarankäsittelylaitteita tavarankäsittelyssä oikein
- noudattaa tavarankäsittelylaitteen käyttöön liittyviä ohjeita
- selvittää tavarankäsittelylaitteen käyttöön liittyvät vastuunsa ja velvollisuutensa
- suorittaa tavarankäsittelyn siirtämisen
- varmistaa käyttämänsä tavarankäsittelylaitteen käyttövoiman riittävyyden suunniteltuun työtehtävään
- työskentelee kustannustehokkaasti
- sijoittaa tavarankäsittelylaitteen sallittuun paikkaan

Opiskelija tarkistaa trukin toimintakunnan ennen käyttöönottoa

Opiskelija

- tarkistaa ja arvioi trukin työturvallisuuden ja toimivuuden
- varmistaa trukin käyttövoiman riittävyyden suunniteltuun työtehtävään
- varmistaa trukin nostokapasiteetin ja painopiste-etäisyyden muutoksen vaikutuksen taakan nostoon
- selvittää trukin määräaikaistarkastuksen käytännön
- käyttää digitaalisia tiedonsiirron välineitä

Opiskelija käyttää truckia tavarankäsittelyssä

Opiskelija

- selvittää trukille sallitut reitit ja reiteillä liikkuvat muut laitteet
- säätää ergonomisen ajoasennon ennen tavarankäsittelyn aloittamista
- noudattaa trukin käyttöön liittyviä ohjeita
- selvittää trukin kuljettajana toimimiseensa liittyvät vastuunsa ja velvollisuutensa
- työskentelee korkeakeräilijä-, vastapaino-, tukipyörä- tai työntömastotrukilla turvallisesti
- pinoaa käsiteltävät tavarat trukilla
- suorittaa tavarankäsittelyn hyllytyksen trukilla
- suorittaa ajoneuvon kuormatilan lastauksen tai purkauksen
- työskentelee turvallisesti ja kustannustehokkaasti

Opiskelija suorittaa trukin käytön liittyvät lopettamistoimenpiteet

Opiskelija

- huolehtii toimintakunnosta, siisteydestä sekä käyttövoiman riittävyydestä ja tekee täydennykset sekä vikailmoitukset
- jättää trukin ohjeiden mukaiseen ja turvalliseen paikkaan

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti • tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	• toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti • tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	• toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	• suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	• suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti • esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämis ehdotuksia • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen • ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä tekemällä työtehtäviä käyttämällä tavarankäsittelylaitetta sekä trukkia. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.15. Työkoneen kuljettajana työskentely, 25 osp (106958)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija valmistelee työkoneen käyttöönoton

Opiskelija

- suorittaa T -luokan ajo-oikeuden
- tarkastaa ajo-oikeuteen liittyvät luvat ja pätevyudet sekä työkoneen asiakirjat
- tarkistaa työkoneen toimintakunnon ja turvallisuuden ennen käyttöönottoa
- valitsee oikeat nesteet ja suorittaa nesteiden lisäyksen
- tarkastaa työkoneen huoltotarpeen ennen käyttöönottoa
- arvioi työkoneessa ilmenneiden vikojen ja puutteiden vaikutuksen vahinkoriskiä työkoneen käyttöönotossa ja suoritettavissa työtehtävissä
- huolehtia koneen siisteydestä ja puhtaudesta
- osaa valita ja kiinnittää työtehtävän mukaiset lisävarusteet
- merkitsee työohjeiden mukaan työskentelyalueen.

Opiskelija toimii työssään turvallisesti ja vastuullisesti

Opiskelija

- pukeutuu työtehtävän ja työturvallisuusvaatimusten edellyttämällä tavalla
- tunnistaa työn riskitekijät ja toimii työpaikan ohjeiden sekä työturvallisuusvaatimusten mukaisesti
- tunnistaa omaan tilaansa liittyvät riskit sekä niiden vaikutukset liikenne- ja työturvallisuuteen
- työskentelee turvallisesti ja ergonomisesti

Opiskelija aloittaa työkoneen käytön

Opiskelija

- koekäyttää työkoneen hydraulisten laitteiden toimivuuden ennen varsinaista käyttöä
- suorittaa käyttöohjekirjan ohjeiden mukaan työkoneen ja lisälaitteiden rasvauksen
- säätää kuljettajan ajo- ja työasennon itselleen sopivaksi ja ergonomiseksi
- huomioi olosuhteiden ja kelin vaikutuksen työskentelyyn työkoneella.

Opiskelija työskentelee työkoneella

Opiskelija

- varmistaa liikenne- ja työturvallisuuden sekä käyttää varoitusvaloja työskentelyn aikana
- käyttää työkoneen laitteita annettujen ohjeiden mukaan
- varmistaa työkoneen liikkumisalueen kantavuuden
- tekee työkoneella perustehtäviä
- käyttää henkilökohtaisia suojavälineitä ja noudattaa työturvallisuusohjeita
- työskentelee taloudellisesti ja tarkoituksenmukaisesti
- suorittaa nostot ja laskut kuormauslaitteella turvallisesti
- toimii merkinantajana nostoissa
- osaa kalibroida työkoneen vaa'an
- varmistaa taakan painon ja vertaa sitä työkoneen ominaisuuksiin
- ottaa huomioon kuormattavan kohteen kantavuuden
- työskentelee yhteistyössä muiden alueen toimijoiden kanssa.

Opiskelija lopettaa työkoneella työskentelyn

Opiskelija

- pysäköi työkoneen turvallisesti

- noudattaa työkoneen turvallisuusohjeita lisälaitteiden irrottamisessa
- varmistaa jätettyjen lisälaitteiden paikan turvallisuuden
- siistii työkoneen
- ilmoittaa työjohtoon havaitsemistaan puutteista ja vioista.

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti • tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	• toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti • tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	• toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	• suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	• suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti • esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämisohdotuksia • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen • ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä toimimalla ajettavan työkoneen kuljettajana, kuten kaivukoneet, kuormaajat ja traktorit. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.16. Työkoneen siirtokuljetuksen suorittaminen, 25 osp (106959)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija valmistelee ajettavan työkoneen siirtokuljetuksen

Opiskelija

- suorittaa C -luokan ajo-oikeuden
- tarkastaa ajo-oikeuteen liittyvät luvat ja pätevyudet sekä ajoneuvojen asiakirjat
- valmistelee kuorma-auton työkoneen siirtotehtävään ja ottaa ajoneuvon käyttöönsä
- huomioi kuorma-auton, varusteiden ja lisälaitteiden huolto- ja korjaus tarpeen
- käyttää ajopiirturia ja työaikaa valvovaa tai työaikaa tallentavaa järjestelmää
- siirtyy tarkoituksenmukaisinta reittiä kohteeseen
- pysäköi kuorma-auton työkoneen lastauspaikalle turvallisesti
- varmistaa lastaus- ja purkuohjeistuksen
- varmistaa kuorma-auton mitat ja massat
- huolehtii työympäristön ja kuorma-auton siisteydestä työkoneen siirtotehtävänsä aikana
- suunnittelee työkoneen siirtokuljetuksen ja aikataulun
- valitsee kuljetustehtävään soveltuvan reitin.

Opiskelija toimii työssään turvallisesti ja vastuullisesti

Opiskelija

- puukeutuu työtehtävän ja työturvallisuusvaatimusten edellyttämällä tavalla
- tunnistaa työn riskitekijät ja toimii työpaikan ohjeiden sekä työturvallisuusvaatimusten mukaisesti
- tunnistaa omaan tilaansa liittyvät riskit sekä niiden vaikutukset liikenne- ja työturvallisuuteen
- varmistaa kuorman paikallaan pysymisen säädösten edellyttämällä tavalla
- työskentelee turvallisesti ja ergonomisesti

Opiskelija lastaa ja purkaa siirtokuljetuksessa olevan ajettavan työkoneen

Opiskelija

- ajaa ajettavan työkoneen koneenkuljetusalustalle ja sieltä pois
- varmistaa ajettavan työkoneen kiinnityksen koneenkuljetusalustaan
- varmistaa kuljetuksen lainmukaisuuden

Opiskelija suorittaa ajettavan työkoneen siirtokuljetuksen

Opiskelija

- ottaa huomioon ajoneuvon massan ja korkeuden vaikutuksen kuorma-auton käyttäytymiseen
- arvioi olosuhteet alemmalla tieverkolla ajettaessa
- tunnistaa muuttuvat olosuhteet ja varautuu niihin
- arvioi ja asentaa ketjutustarpeen ilmetessä ketjut akseleille
- ajaa turvallisesti, taloudellisesti ja ennakoivasti erilaisissa liikennetilanteissa
- ajaa alemman luokan tieosuuksilla rauhallisesti, turvallisilla ajolinjoilla ja taludellisesti
- ajaa ennakoivasti ja muun liikenteen huomioivasti
- noudattaa liikennesääntöjä
- suunnittelee lepotauot ja niiden pitopaikat reitille
- pysäköi tarvittaessa kuorma-auton turvalliseen paikkaan
- hallitsee ajankäytön työkoneen siirtotehtävässä.

Opiskelija tekee yhteistyötä ajettavan työkoneen siirtokuljetukseen liittyvien toimijoiden kanssa

Opiskelija

- osaa kertoa yrityksen käytänteet kuljetusvahingoissa
- toimii vuorovaikutuksessa asiakkaiden ja muiden kuljettajien sekä työntekijöiden kanssa
- luo myönteistä yrityskuvaa omalla toiminnallaan.

Opiskelija lopettaa ajettavan työkoneen siirtokuljetustehtävän

Opiskelija

- tekee tarvittavat ajon lopetustoimet kuorma-autolle ja siirtokuljetuksessa olevalle työkoneelle
- varmistaa kuorma-auton paikallaan pysymisen ja lukitsemisen
- tekee kirjaukset työajasta
- osaa tehdä vikailmoituksen.

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti • tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	• toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti • tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	• toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	• suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	• suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti • esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämis ehdotuksia • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen • ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä suorittamalla työtehtävän ajettavan työkoneen siirtokuljetustehtävässä koneenkuljetusalustaisella kuorma-autolla tai lavettiyhdistelmäajoneuvolla. Työtehtävänä on suunnitella ja toteuttaa ajettavan työkoneen, kuten kaivukoneen, traktorin, metsätraktorin, kurottajan tai pyöräkuormaajan siirtokuljetus. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.17. Yhdyskuntajätteen kuljettaminen, 25 osp (106960)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija valmistelee yhdyskuntajätekuljetuksen

Opiskelija

- suorittaa C -luokan ajo-oikeuden
- tarkastaa ajo-oikeuteen liittyvät luvat ja pätevyudet sekä kuorma-auton asiakirjat
- valmistelee ja ottaa käyttöönsä yhdyskuntajätekuljetustehtävään soveltuvan ajoneuvon
- huomioi kuorma-auton, jätteen keräilyyn ja kuljetukseen tarkoitettujen päällilaitteiden huolto- ja korjaus tarpeen
- käyttää ajopiirturia ja työaikaä valvovaa tai työaikaä tallentavaa järjestelmää
- valmistelee kuorma-auton lastausta ja purkua varten
- varmistaa lastaus- ja purkuohjeistuksen
- huolehtii työympäristön ja ajoneuvon siisteydestä kuljetustehtävän aikana
- käyttää kuljetuksen suunnittelussa jäteyhtiön kuljetuksenohjausjärjestelmää
- valitsee yhdyskuntajätekuljetustehtävään soveltuvan reitin.

Opiskelija toimii työssään turvallisesti ja vastuullisesti

Opiskelija

- pukeutuu työtehtävän ja työturvallisuusvaatimusten edellyttämällä tavalla
- tunnistaa työn riskitekijät ja toimii työpaikan ohjeiden sekä työturvallisuusvaatimusten mukaisesti
- tunnistaa omaan tilaansa liittyvät riskit sekä niiden vaikutukset liikenne- ja työturvallisuuteen
- työskentelee turvallisesti ja ergonomisesti

Opiskelija suorittaa yhdyskuntajätekuorman keräilyn

Opiskelija

- varmistaa piha-alueilla muiden liikkujien turvallisuuden
- tunnistaa jätėjakeet
- lastaa kuorma-auton ja huomioi sen kantavuuden
- kerää oikeat jakeet niille tarkoitettuun ajoneuvon tilaan
- tekee raportin keräilyyn liittyvistä poikkeuksista.

Opiskelija suorittaa yhdyskuntajätekuljetuksen

Opiskelija

- tunnistaa muuttuvat olosuhteet ja varautuu niihin
- ajaa turvallisesti, taloudellisesti ja ennakoivasti erilaisissa liikennetilanteissa
- noudattaa liikennesääntöjä
- toimii ohjeiden mukaisesti aikataulun- ja ajoreitin osalta
- purkaa jätėjakeet oikein
- varmistaa asiakkaan tiedonsaannin poikkeustilanteesta

- osaa selvittää milloin, miksi ja missä lepotauko pidetään
- pysäköi tarvittaessa ajoneuvon turvalliseen paikkaan
- hallitsee ajankäytön yhdyskuntajätekuljetustehtävässä.

Opiskelija tekee yhteistyötä yhdyskuntajätekuljetukseen liittyvien toimijoiden kanssa
Opiskelija

- osaa toimia reklamaatiotilanteissa
- osaa kertoa yrityksen käytänteet kuljetusvahingoissa
- toimii vuorovaikutuksessa asiakkaiden ja muiden kuljettajien sekä työntekijöiden kanssa
- luo myönteistä yrityskuvaa omalla toiminnallaan.

Opiskelija lopettaa yhdyskuntajätekuljetustehtävän
Opiskelija

- tekee ajon lopetustoimet kuorma-autolle
- varmistaa kuorma-auton siisteyden
- varmistaa kuorma-auton paikallaan pysymisen ja lukitsemisen
- tekee kirjaukset työajasta työvuoron päättyessä
- osaa tehdä vikailmoituksen.

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti • tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	• toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti • tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	• toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	• suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	• suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti • esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämis ehdotuksia • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen • ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä suorittamalla työtehtävän yhdyskuntajätekuljetustehtävässä kuorma-autolla tai yhdistelmäajoneuvolla. Työtehtävänä on suunnitella ja toteuttaa yhdyskuntajätekuljetus. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.18. Huippuosaajana toimiminen, 15 osp (106730)

Ammattitaitovaatimukset

Osaamisen kehittäminen

Opiskelija

- arvioi omaa osaamistaan sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan perustellen
- laatii itselleen kehittymissuunnitelman niin, että se tukee kasvua alan huippuammattilaiseksi
- kehittää osaamistaan ja työtapojaan saadun palautteen perusteella
- työskentelee muuttuvissa tilanteissa
- työskentelee pitkäjänteisesti työtään kehittäen
- toimii osana tiimiä ja jakaa osaamistaan muille.

Työskentely alan huippuosaamista vaativissa tehtävissä

Opiskelija

- valitsee työmenetelmät, työvälineet ja materiaalit sekä käyttää niitä muuttuvissa tilanteissa
- kokeilee uusia työmenetelmiä työssään
- hankkii ja soveltaa työssä tarvittavaa tietoa
- toimii kustannustehokkaasti ja yrityksen tuloksellisuutta edistävästi
- edistää uusien työtapojen ja -menetelmien käyttöä työyhteisössä
- vahvistaa ja luo uusia asiakassuhteita
- noudattaa työssään työturvallisuusmääräyksiä ja -ohjeita
- ennakoii riskejä ja ilmoittaa työhön liittyvistä vaaratekijöistä
- varmistaa asiakasturvallisuuden
- työskentelee ergonomisesti ja huolehtii työkyvystään
- huolehtii työympäristönsä siisteydestä ja järjestyksestä

Laatuvaatimusten huomioiminen

Opiskelija

- asettaa tavoitteensa ja suunnittelee oman työnsä ja aikataulunsa realistiseksi
- työskentelee yrityksen tai organisaation laatuvaatimusten mukaisesti
- havaitsee laatupoikkeamat ja etsii niihin ratkaisuja
- toimii yrityksen tai organisaation kestävä kehityksen periaatteiden mukaisesti

Toimiminen alan verkostoissa

Opiskelija

- viestii asiakkaiden kanssa ja työyhteisössä suomen tai ruotsin kielellä sekä yhdellä vieraalla kielellä
- tuntee toimialan keskeiset kansalliset ja kansainväliset verkostot
- hyödyntää verkostojaan työssään

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	- toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti - toimii yhteistyökykyisesti - tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita - hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa - muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	- toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti - tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita - hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti - muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	- toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa - selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista - hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti - arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	- suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa - selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja - soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti - arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	- suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat - toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa - soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti - esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämis ehdotuksia - arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen - ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa osaamisensa näytössä toimimalla vaativissa oman alan työtehtävissä. Osaaminen on mahdollista osoittaa myös kansallisissa ja kansainvälisissä kilpailutilanteissa tai em. kilpailutilanteisiin valmentautumisessa. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

Ammattitaitovaatimuksista poikkeaminen tai osaamisen arvioinnin mukauttaminen eivät ole mahdollisia tässä tutkinnon osassa.

2.19. Ilmastovastuullinen toiminta, 15 osp (106735)

Ammattitaitovaatimukset

Ilmastomuutoksen lähtökohtien selvittäminen

Opiskelija

- ymmärtää ilmastomuutoksen ilmiönä ja ihmisen toiminnan vaikutuksen siihen sekä ratkaisujen tarpeen
- tunnistaa suomalaisen toimintaympäristön erityispiirteitä ilmastomuutoksen hillintään ja sopeutumiseen
- tunnistaa keskeisiä ilmastomuutokseen vaikuttavia tekijöitä omalla alallaan
- tunnistaa vaikutusmahdollisuuksia ilmastomuutoksen hillintään ja siihen sopeutumiseen omassa työtehtävässään.

Ilmastomuutoksen vaikutusten ja ratkaisujen esittäminen

Opiskelija

- selvittää oman työnsä, työyhteisönsä toiminnan, tuotteen tai palvelun ilmastovaikutuksia
- pohtii käytännön ratkaisuja ilmastomuutoksen hillintään tai siihen sopeutumiseen toimialallaan
- arvioi ja vertailee pohtimiensa ilmastoratkaisujen toteuttamiskelpoisuutta ja taloudellisuutta
- ehdottaa käytännössä toteuttavissa olevia perusteltuja ratkaisuja työnsä tai työyhteisönsä toiminnan, tuotteen tai palvelun kehittämiseen ilmastovaikutusten vähentämiseksi

Ilmastovastuullisen toiminnan vahvistaminen

Opiskelija

- viestii ehdottamistaan ilmastoratkaisuista työyhteisössään
- osallistuu toimintaan, jolla kehitetään ilmastotietoisuutta ja -asioita työyhteisössä
- kannustaa omalla toiminnallaan muita ilmastovastuuseen

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti • tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	• toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti • tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	• toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	• suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	• suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti • esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämis ehdotuksia • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen • ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä työskentelemällä ilmastovastuullisesti omalla alallaan. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.20. Kansainvälisessä työympäristössä toimiminen, 15 osp (106734)

Ammattitaitovaatimukset

Valmistautuminen kansainvälisessä työympäristössä toimimiseen

Opiskelija

- etsii tietoa ja perehtyy kansainväliseen työympäristöön ja tulevaan työtehtävään
- perehtyy työtehtävään liittyvien maiden kulttuuriin ja yhteiskuntaan
- huolehtii kansainvälisessä työtehtävässä tarvittavista järjestelyistä ja asiakirjoista
- selvittää ja sopii työtehtävän tavoitteet ja sisällöt
- ottaa huomioon työympäristöön ja -tehtävään liittyvät vaatimukset, tarpeet ja aikataulun

Vuorovaikutus kansainvälisessä työympäristössä**Opiskelija**

- toimii vuorovaikutuksessa kansainvälisen työyhteisön ja kansainvälisten asiakkaiden kanssa
- käyttää toimialansa keskeistä sanastoa vieraalla kielellä
- jakaa osaamistaan kansainvälisessä työympäristössä
- käyttää eri viestintäkanavia vastuullisesti
- toimii eri kulttuuritaustaisten ihmisten kanssa
- toimii työkuulttuurin mukaisesti

Työskentely kansainvälisessä ympäristössä**Opiskelija**

- noudattaa sovittuja työaikoja ja toimintatapoja
- toimii joustavasti erilaisissa tilanteissa
- noudattaa työtehtäviin liittyviä määräyksiä ja ohjeita
- huomioi terveyteen ja turvallisuuteen liittyvät riskit
- toimii vastuullisesti ja eettisesti
- toimii tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta edistäen

Kansainvälisen osaamisen hyödyntäminen ja jakaminen**Opiskelija**

- arvioi kansainvälisessä työtehtävässä hankitun osaamisen merkitystä urallaan
- hyödyntää kansainvälistä osaamistaan työssään
- arvioi työtehtävään liittyvien maiden työmenetelmien ja toimintakulttuurien vaikutuksia työn sujuvuuteen ja lopputulokseen
- jakaa kansainvälistä osaamistaan työyhteisössä

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	- toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti - toimii yhteistyökykyisesti - tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita - hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa - muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	- toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti - tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita - hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti - muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	- toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa - selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista - hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti - arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	- suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa - selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja - soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti - arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	- suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat - toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa - soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti - esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämis ehdotuksia - arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen - ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä työskennellen kansainvälisessä työympäristössä tai projektissa ulkomailla tai kotimaassa.

Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.21. Työpaikkaohjaajaksi valmentautuminen, 5 osp (106731)

Ammattitaitovaatimukset

Yhteyshenkilönä toimiminen

Opiskelija

- perehtyy oman alan tutkintojen perusteisiin ja tunnistaa työtehtävien yhteyden niihin
- perehtyy koulutuksen järjestäjän ja työpaikan väliseen työnjakoon ammatillisen koulutuksen järjestämisessä
- selvittää mahdollisuuksia järjestää koulutusta ja näyttöjä työpaikalla
- tiedottaa ammatillisen koulutuksen järjestämisestä työpaikalla yhdessä koulutuksen järjestäjän kanssa
- toimii vuorovaikutuksessa erilaisten opiskelijoiden ja työntekijöiden kanssa

Ohjaustilanteisiin valmentautuminen

Opiskelija

- perehtyy ohjattavan opiskelijan henkilökohtaiseen osaamisen kehittämissuunnitelmaan
- osallistuu osaamisen hankkimisen suunnitteluun työpaikalla
- osallistuu ohjattavan opiskelijan työturvallisuuteen, työpaikan ohjeisiin ja käytäntöihin perehdyttämiseen
- suunnittelee opiskelijan ohjausta ja aikataulua
- seuraa erilaisia ohjaustilanteita
- hyödyntää digitaalisia välineitä tarkoituksenmukaisesti
- arvioi omaa ohjausosaamistaan ja määrittää kehittämistarpeensa

Palautteen antaminen osaamisen kehittymisestä

Opiskelija

- vertaa hankittua osaamista asetettuihin tavoitteisiin
- antaa rakentavaa palautetta osaamisen kehittymisestä
- huomioi palautteen antamisessa erityistä tukea tarvitsevat opiskelijat sekä eri kieli- ja kulttuuriryhmiä edustavat opiskelijat

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti • tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	• toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti • tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	• toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	• suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	• suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti • esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämis ehdotuksia • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen • ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa osaamisensa näytössä toimimalla yhteyshenkilönä työpaikalla sekä valmentautumalla ohjaus- ja palautteenantotilanteisiin. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.22. Yritystoiminnan suunnittelu, 15 osp (106732)

Ammattitaitovaatimukset

Liiketoimintamahdollisuuksien etsiminen ja ideoiminen

Opiskelija

- kartoittaa valitsemallaan alalla toimivia yrityksiä ja asiakkaita
- arvioi kartoituksen pohjalta liiketoimintamahdollisuuksia
- ymmärtää kestävä kehityksen vaatimukset ja merkityksen liiketoiminnalle

Liikeidean kehittäminen ja liiketoimintasuunnitelman laatiminen

Opiskelija

- selvittää markkinoiden ja kilpailutilanteen kehitysnäkymiä
- kartoittaa liikeideoita ja valitsee niistä toteuttamiskelpoisen
- tekee suunnitelman yrityksen toiminnoista hyödyntäen tarvittaessa asiantuntijoita
- laskee yritystoimintaan liittyviä tuottoja ja kustannuksia sekä suunnittelee rahoitusta
- ottaa suunnittelussa huomioon toimialan lainsäädännön

Verkostoituminen sidosryhmien kanssa

Opiskelija

- valitsee toimintansa kannalta keskeisiä sidosryhmiä
- esittelee asiakaslähtöisesti yrityksen toimintamallin jollekin keskeiselle sidosryhmälle

Yrityksen perustamiseen liittyvien asiakirjojen laatiminen

Opiskelija

- valitsee sopivan yritysmuodon
- laskee tarvittavan rahoituksen
- selvittää yrityksen keskeiset perustamisasiakirjat ja laatii ne

Vahvuuksien ja osaamisen arviointi

Opiskelija

- kartoittaa vahvuutensa toimia yrittäjänä
- esittelee yritystoiminnassa tarvittavan osaamisensa

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti • tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	• toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti • tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	• toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	• suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	• suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti • esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämis ehdotuksia • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen • ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä laatimalla yksin tai ryhmän kanssa liiketoimintasuunnitelman kehittämälleen liikeidealle. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.23. Yrityksessä toimiminen, 15 osp (106733)

Ammattitaitovaatimukset

Yrityksen liiketoiminnan suunnittelu

Opiskelija

- hankkii yrityksen liiketoiminnan eri osa-alueiden suunnittelussa tarvittavaa tietoa
- laatii asiakaslähtöisen toimenpidesuunnitelman ja täsmentää yrityksen tavoitteet
- laatii budjetit ja rahoitussuunnitelman tiedostaen yrittäjän aseman
- tunnistaa yritystoimintaan liittyvät keskeiset riskit
- ymmärtää kestävä kehityksen vaatimukset ja merkityksen liiketoiminnalle

Yrityksen liiketoimintaa edistävien yhteistyöverkostojen rakentaminen

Opiskelija

- hankkii liiketoiminnan kannalta keskeisiä yhteistyökumppaneita
- sopii yhteistyöstä yhteistyökumppaneiden kanssa
- solmii tarvittaessa yhteistyösopimukset vastuut ja velvollisuudet huomioiden

Yrityksessä toimiminen

Opiskelija

- toimii yrittäjänä tai osana yhteistyöverkostoa
- hoitaa sovittua liiketoiminnan osa-aluetta
- ratkaisee asiakaslähtöisesti yrityksen toimintaan liittyviä ongelmatilanteita
- toimii toimialan lainsäädännön mukaisesti

Yrityksen toiminnan arviointi ja kehittäminen

Opiskelija

- asettaa toiminnalleen tavoitteita yrityksen strategisten tavoitteiden mukaisesti
- tekee rakentavia ja perusteltuja ehdotuksia yrityksen toiminnan kehittämiseksi laatu- ja tulostavoitteet huomioiden
- ottaa suunnitelmissaan huomioon asiakkaiden ja sidosryhmien odotukset

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	- toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti - toimii yhteistyökykyisesti - tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita - hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa - muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	- toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti - tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita - hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti - muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	- toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa - selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista - hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti - arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	- suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa - selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja - soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti - arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	- suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat - toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa - soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti - esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämis ehdotuksia - arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen - ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä toimimalla yrityksessä ja kehittämällä yrityksen liiketoimintaa suunnitelman mukaisesti. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.24. Linja-autonkuljettajana työskentely, 35 osp (106961)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija valmistelee linja-auton työtehtävään

Opiskelija

- suorittaa B ja D -luokan ajo-oikeuden
- tarkastaa ajo-oikeuteen liittyvät luvat ja pätevyyydet sekä ajoneuvon asiakirjat
- käyttää henkilökohtaista digitaalisen ajopiirturin kuljettajakorttia
- ottaa toiminnassaan huomioon yhteisen työpaikan eri toimijoiden roolit ja vastuut
- osaa tunnistaa työpaikan vaaroja ja haitallisia kuormitustekijöitä
- toimii työpaikan ohjeiden ja säännösten mukaisesti
- arvioi ajo- ja työkuuntensa ja tunnistaa omaan tilaansa liittyvät riskit
- tekee työnsä vastuullisesti
- pukeutuu työtehtävän ja työturvallisuusvaatimusten edellyttämällä tavalla
- kehittää omaa osaamistaan ja taitojaan
- varmistaa ajoneuvon tieliikennekelpoisuuden
- suorittaa kuljettajalle kuuluvat päivittäiset huolto- ja korjaustoimet
- varmistaa ajoneuvon tarvitseman käyttövoiman riittävyyden työtehtävän aikana
- valmistaa ajoneuvon kuormatilan ja matkustamon työtehtävää varten
- ylläpitää ajoneuvon ja työympäristön siisteyttä.

Opiskelija kuormaa ajoneuvon oikein**Opiskelija**

- selvittää ajoneuvon kantavuuden, kuormituskyvyn ja sallitut matkustajamäärät
- kuormaa ajoneuvon kuormaamista koskevien säädösten mukaan

Opiskelija kuljettaa ajoneuvoa piha-alueilla ja matkustajaterminaaleissa**Opiskelija**

- noudattaa piha-aluetta koskevia liikennesääntöjä ja huomioi muun liikenteen
- varmistaa kuormauksen ja kuljetuksen alkaessa yrityskohtaisen ohjeistuksen
- noudattaa tyhjäkäyntiä koskevia säädöksiä
- pysäköi ajoneuvon turvallisesti tarkoituksen mukaiseen paikkaan
- pysäköitäessä varmistaa ajoneuvon paikallaan pysymisen ja lukitsee ajoneuvon

Opiskelija kuljettaa ajoneuvoa liikenteessä**Opiskelija**

- käyttää karttaohjelmia reitin suunnitteluun
- käyttää ajopiirturia ja työaikaa valvovaa tai työaikaa tallentavaa järjestelmää
- noudattaa liikennesääntöjä sekä olosuhteiden edellyttämää huolellisuutta ja varovaisuutta
- ajaa turvallisesti, taloudellisesti ja ennakoivasti erilaisissa liikennetilanteissa ja olosuhteissa
- käyttää ajoneuvon turvalaitteita säädösten mukaisesti
- käyttää ajoneuvossaan olevia varusteita ja kuljettajaa avustavia järjestelmiä turvallisesti.

Opiskelija toimii asiakaspalvelutilanteissa suomen-, ruotsin- tai saamenkielellä**Opiskelija**

- kehittää ammattinsa arvostusta ja edistää myönteistä yrityskuvaa omalla toiminnallaan
- toimii asiakkaan kanssa vuorovaikutustilanteessa
- käyttäytyy kohteliaasti ja kohtelee kaikkia asiakkaita tasapuolisesti ja ennakkoluulottomasti
- informoi asiakasta työtehtävän edellyttämällä tavalla
- käsittelee asiakasreklamaatio- tai ristiriitatilanteet
- osaa käyttää sosiaalisia vuorovaikutustaitoja erilaisissa toimintaympäristöissä
- käyttää työtehtävän edellyttämää digitalista järjestelmää.

Opiskelija työskentelee ammattinsa ja työpaikkansa edun mukaisesti**Opiskelija**

- on motivoitunut ja työskentelee vastuullisesti
- kehittää ammattinsa arvostusta ja edistää myönteistä yrityskuvaa omalla toiminnallaan
- tunnistaa omasta toiminnastaan aiheutuvat kustannukset
- dokumentoi työaikansa ja työtehtävänsä toteutumisen laskutusta ja palkanmaksua varten.

Opiskelija huomioi inhimillisten tekijöiden vaikutukset liikenne- ja työturvallisuuteen

Opiskelija

- varmistaa työkykyisyytensä työtehtävään ja tunnistaa omaan tilaansa sekä ajoterveyteen liittyvät riskit
- arvioi omien voimavarojensa riittävyyttä paineensietokykyä vaativassa työtehtävässä toimimiseen
- arvioi työskentelyyn liittyviä työturvallisuusriskejä ja vaaratilanteita

Opiskelija estää toiminnallaan kuljetusrikollisuutta

Opiskelija

- valvoo ajoneuvon, matkatavaroiden ja lähetysten turvallisuutta taukojen ja pysähdysten aikana
- varmistaa ajoneuvon ja matkatavaraluukkujen lukinnan ja asennon.

Opiskelija toimii ongelmatilanteissa

Opiskelija

- varmistaa ajoneuvon turvavarusteiden olemassaolon, käytön ja kunnon
- osaa toimia harhaan ajettaessa rauhallisesti ja suunnitelmallisesti tilanteen korjaamiseksi
- toimii ohjeiden mukaan ajoneuvon rikkoontuessa ja evakointitilanteessa
- ehkäisee toiminnallaan tapaturmia
- toimii konfliktitilanteissa rauhallisesti, kuuntelee asiakasta ja ohjeistaa asiakasta jatkotoimenpiteisiin
- osaa toimia hätätilanteessa sekä onnettomuuden ja sairaskohtauksen sattuessa
- hallitsee ensiavun antamisen perusteet tavallisissa ensiapua vaativissa tilanteissa
- tunnistaa vaaratilanteet ja estää lisävahinkojen syntymisen
- ilmoittaa työtehtävän keskeytymisestä ja muutoksista
- tietää toimintatavat sairastumistilanteissa
- havainnoi vahinkopaikalla vahinkoilmoitukseen tarvittavat asiat ja osaa täyttää vahinkoilmoituksen

Opiskelija luovuttaa ajoneuvon työtehtävän päätteeksi

Opiskelija

- huolehtii ajoneuvon kunnosta ja siisteydestä
- ohjeistaa työvuoron päättyessä seuraavan kuljettajan tai työnjohtajan
- huolehtii käyttövoiman riittävyydestä ajoneuvon seuraavaan työtehtävään
- jättää ajoneuvon turvalliseen paikkaan
- varmistaa ajoneuvon paikallaan pysymisen
- lukitsee ajoneuvon.

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti • tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	• toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti • tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	• toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	• suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	• suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti • esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämis ehdotuksia • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen • ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä työpaikalla käytännön työtehtävissä suorittaen ajoneuvon lähtötarkastuksen ja varustellen sen ajotehtävään sopivaksi. Ajotehtävä suoritetaan linja-autolla. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.25. Kaupunki- ja seutuliikenteen kuljettajana työskentely, 35 osp (106962)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija valmistelee kaupunki- tai seutuliikenteen kuljetuksen

Opiskelija

- suorittaa D -luokan ajo-oikeuden
- tarkistaa ajo-oikeuteen liittyvät luvat ja pätevyydet sekä ajoneuvon asiakirjat
- varmistaa linja-auton liikennekelpoisuuden ja varustaa sen työtehtävää varten
- paikantaa mahdolliset ajoneuvon laitteiden viat ja ilmoittaa niistä ohjeiden mukaisesti
- käyttää linjakilpiä kuljetustehtävän mukaisesti
- noudattaa työaikaa sekä ajo- ja lepoaikoja koskevia säädöksiä
- käyttää ajopiirturia ja työaikaa valvovaa tai työaikaa tallentavaa järjestelmää
- käyttää työpaikan digitaalisia laitteita ja viestintäkanavia
- hallitsee ajankäytön ja siirtyy tarkoituksenmukaisinta reittiä linjan aloitukseen.

Opiskelija toimii työssään turvallisesti ja vastuullisesti

Opiskelija

- puukeutuu työtehtävän ja työturvallisuusvaatimusten edellyttämällä tavalla
- tunnistaa työn riskitekijät ja toimii työpaikan ohjeiden sekä työturvallisuusvaatimusten mukaisesti
- tunnistaa omaan tilaansa liittyvät riskit sekä niiden vaikutukset liikenne- ja työturvallisuuteen
- työskentelee turvallisesti ja ergonomisesti
- estää lisävahinkojen synnyn ja opastaa matkustajia poikkeustilanteissa sekä ottaa huomioon matkustajien ja muiden turvallisuuden

Opiskelija ajaa linja-autoa kaupunki- tai seutuliikenteessä

Opiskelija

- opastaa asiakasta linjavuoron vaihdossa sekä keskeisimpiin asiakaskohteisiin
- hallitsee alueella käytettävän lippujärjestelmän ja lipunmyynti-/käsittelylaitteen
- käyttää vuorolle kuuluvia pysäkkejä
- ajaa määritellyn reitin aikataulun mukaisesti
- tuntee kuljetuksen tilaajan asettamat sanktioperusteet
- ajaa pysäkillä huomioiden turvallisuuden, asiakkaat ja muun liikenteen
- toimii paikallisliikenteen terminaalissa ja muun liikenteen yhteyspysäkeillä turvallisesti ja joustavasti
- huomioi linja-auton mitat, massat ja sallitun matkustajamäärän
- hyödyntää ajoneuvon varusteita, toimintoja ja ominaisuuksia ajotavassa pyrkien energiatehokkuuteen
- käyttää ajoneuvossaan olevia kuljettajaa avustavia järjestelmiä turvallisesti ja tunnistaa niihin mahdollisesti liittyvät riskit ja erityispiirteet
- ajaa turvallisesti, taloudellisesti ja ennakoivasti erilaisissa liikennetilanteissa
- noudattaa liikennesääntöjä sekä olosuhteiden edellyttämää huolellisuutta ja varovaisuutta.
- huomioi vauriotilanteessa oleelliset, kirjattavat asiat ja osaa tehdä vaurioilmoituksen

Opiskelija toimii asiakaspalvelutilanteissa suomen, ruotsin tai saamen kielellä

Opiskelija

- kehittää ammattinsa arvostusta ja edistää myönteistä yrityskuvaa omalla toiminnallaan
- käyttäytyy kohteliaasti ja kohtelee kaikkia asiakkaita tasapuolisesti ja ennakkoluulottomasti
- huomioi työskentelyssään erilaisten asiakkaiden tarpeet ja turvallisuuden
- tunnistaa asiakkaan pysäkiltä ja toimii kohteliaasti
- avustaa asiakasta matkatavaroiden kanssa
- tiedottaa asiakasta työtehtävän edellyttämällä tavalla
- huolehtii järjestyksen ylläpitämisestä
- huolehtii matkustamon lämpötilasta ja siisteydestä työtehtävän aikana
- opastaa asiakasta reklamaatiotilanteessa ja käsittelee ristiriitatilanteita

Opiskelija toimii tauon aikana

Opiskelija

- selvittää vuorossa olevat tauot ja mahdolliset linjan vaihtojen käytänteet
- huolehtii siitä, että tauko täyttää lainsäädännön vaatimukset
- pysäköi linja-auton ohjeen mukaiseen ja turvalliseen paikkaan
- tekee tauolla työssä jaksamiseen vaikuttavia toimia ja ymmärtää tauon merkityksen
- saapuu tauolta vuoroon oikeaan aikaan ja paikkaan

Opiskelija päättää työvuoron

Opiskelija

- jättää linja-auton ohjeiden mukaiseen ja turvalliseen paikkaan
- varmistaa linja-auton paikallaan pysymisen ja lukitsemisen
- huolehtii ajoneuvon kunnosta ja siisteydestä ja tekee tarvittavat ajon lopetustoimet sekä vikailmoitukset
- tekee tarvittavat vuoron lopetustoimet lippujärjestelmään liittyen
- tekee tarvittavat kirjaukset työvuorosta
- tekee tilityksen yrityksen ohjeiden mukaisesti
- ohjeistaa työvuoron päättyessä seuraavan kuljettajan tai työnjohdon
- tarkastaa mahdolliset löytötavarat ja toimittaa ne oikeaan paikkaan tuntien niitä koskevat säädökset

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti • tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	• toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti • tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	• toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	• suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	• suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti • esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämis ehdotuksia • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen • ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä työpaikalla käytännön työtehtävissä linja-autolla linjaliikenteessä kaupunki- tai seutuliikenteen tehtävässä. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.26. Palveluliikenteen kuljettajana työskentely, 35 osp (106963)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija valmistelee palveluliikenteen kuljetuksen

Opiskelija

- suorittaa D1-luokan ajo-oikeuden
- tarkistaa ajo-oikeuteen liittyvät luvat ja pätevyydet sekä ajoneuvon asiakirjat
- varmistaa ajoneuvon liikennekelpoisuuden ja varustaa sen työtehtävää varten
- paikantaa mahdolliset viat ja ilmoittaa niistä ohjeiden mukaisesti
- noudattaa työaikaa sekä ajo- ja lepoaikoja koskevia säädöksiä
- käyttää ajopiirturia ja työaikaa valvovaa tai työaikaa tallentavaa järjestelmää
- käyttää linjakilpeä kuljetustehtävän mukaisesti
- osaa käyttää työpaikan digitaalisia laitteita ja viestintäkanavia

Opiskelija toimii työssään turvallisesti ja vastuullisesti**Opiskelija**

- puukeutuu työtehtävän ja työturvallisuusvaatimusten edellyttämällä tavalla
- tunnistaa työn riskitekijät ja toimii työpaikan ohjeiden sekä työturvallisuusvaatimusten mukaisesti
- tunnistaa omaan tilaansa liittyvät riskit sekä niiden vaikutukset liikenne- ja työturvallisuuteen
- työskentelee turvallisesti ja ergonomisesti

Opiskelija suunnittelee palveluliikenteen kuljetuksen**Opiskelija**

- ottaa kuljetuksen vastaan välitys-/tilausjärjestelmää käyttäen
- aikatauluttaa kuljetuksen
- sopii asiakkaan kanssa toteutettavissa olevan noutoajan
- suunnittelee ja aikatauluttaa reitin
- hallitsee ajankäytön ja siirtyy tarkoituksenmukaisinta reittiä asiakkaan luokse

Opiskelija suorittaa palveluliikenteen kuljetuksen**Opiskelija**

- huolehtii ajoneuvon turvalaitteiden ja varusteiden käytöstä
- huomioi ajoneuvon sallitun matkustajamäärän
- ajaa reitin aikataulussa ja mahdollisten poikkeamien mukaisesti
- tuntee liikenneympäristön ja sen keskeisimmät asiakaskohteet
- sijoittaa ajoneuvon turvallisesti ja toimii sovituissa nouto- ja jättöpaikoissa asiakkaat, turvallisuus ja muu liikenne huomioiden
- noudattaa liikennesääntöjä ja olosuhteiden edellyttämää huolellisuutta ja varovaisuutta
- ajaa turvallisesti, taloudellisesti ja ennakoivasti erilaisissa liikennetilanteissa
- hyödyntää ajoneuvon varusteita, toimintoja ja ominaisuuksia ajotavassaan
- huomioi työskentelyssään asiakkaiden erityispiirteet
- kuljettaa asiakkaiden apuvälineitä turvallisesti
- käyttää ajoneuvossaan olevia kuljettajaa avustavia järjestelmiä turvallisesti ja tunnistaa niihin liittyvät riskit ja erityispiirteet.

Opiskelija toimii asiakaspalvelutilanteissa suomen, ruotsin tai saamen kielellä**Opiskelija**

- kehittää ammattinsa arvostusta ja edistää myönteistä yrityskuvaa omalla toiminnallaan
- käyttäytyy kohteliaasti sekä kohtelee kaikkia asiakkaita tasapuolisesti ja ennakkoluulottomasti
- huomioi erilaisten asiakkaiden tarpeet ja huolehtii turvallisuudesta avustaen tarvittaessa
- kommunikoi asiakkaiden kanssa ja tiedottaa asiakkaita tarvittaessa heidän saavutettavissa olevilla keinoillaan
- huolehtii matkustamon lämpötilasta ja siisteydestä työtehtävän aikana
- toimii ohjeen mukaan ja opastaa asiakkaita poikkeustilanteissa

- opastaa asiakkaita reklamaatiotilanteessa ja käsittelee ristiriitatilanteita
- huomioi työskentelyssä vammaisten ja liikuntarajoitteisten matkustajien oikeudet
- toimii yhteistyössä eri sidosryhmien kanssa

Opiskelija toimii tauon aikana

Opiskelija

- selvittää vuorossa olevat tauot ja mahdolliset vaihtojen käytänteet
- pysäköi tarvittaessa ajoneuvon ohjeen mukaiseen ja turvalliseen paikkaan
- ymmärtää tauon merkityksen työssä jaksamiseen
- saapuu tauolta oikeaan aikaan ja paikkaan

Opiskelija päättää työvuoron

Opiskelija

- jättää ajoneuvon ohjeiden mukaiseen ja turvalliseen paikkaan
- varmistaa ajoneuvon paikallaan pysymisen ja lukitsemisen
- huolehtii ajoneuvon kunnosta ja siisteydestä ja tekee tarvittavat ajon lopetustoimet sekä mahdolliset vikailmoitukset
- tekee tarvittavat kirjaukset työvuorosta
- ohjeistaa työvuoron päättyessä seuraavan kuljettajan tai työnjohdon
- tarkastaa mahdolliset löytötavarat ja toimittaa ne oikeaan paikkaan tuntien niitä koskevat säädökset

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	- toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti - toimii yhteistyökykyisesti - tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita - hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa - muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	- toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti - tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita - hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti - muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	- toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa - selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista - hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti - arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	- suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa - selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja - soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti - arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	- suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat - toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa - soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti - esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämis ehdotuksia - arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen - ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä työpaikalla käytännön työtehtävissä 1+8 paikkaisella henkilöautolla tai linja-autolla palveluliikenteen kuljetuksessa. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.27. Kaukoliikenteen kuljettajana työskentely, 35 osp (106964)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija valmistelee kaukoliikenteen kuljetuksen

Opiskelija

- suorittaa D -luokan ajo-oikeuden
- tarkastaa ajo-oikeuteen liittyvät luvat ja pätevyudet sekä ajoneuvon asiakirjat
- varmistaa linja-auton liikennekelpoisuuden ja varustaa sen työtehtävää varten
- paikantaa mahdolliset viat ja ilmoittaa niistä ohjeiden mukaisesti
- käyttää linjakilpiä kuljetustehtävän mukaisesti
- noudattaa työaikaa sekä ajo- ja lepoaikoja koskevia säädöksiä
- käyttää ajopiirturia ja työaikaa valvovaa tai työaikaa tallentavaa järjestelmää
- osaa käyttää työpaikan digitaalisia laitteita ja viestintäkanavia
- hallitsee ajankäytön ja siirtyy tarkoituksenmukaisinta reittiä linjan aloitukseen.

Opiskelija toimii työssään turvallisesti ja vastuullisesti

Opiskelija

- puukeutuu työtehtävän ja työturvallisuusvaatimusten edellyttämällä tavalla
- tunnistaa työn riskitekijät ja toimii työpaikan ohjeiden sekä työturvallisuusvaatimusten mukaisesti
- tunnistaa omaan tilaansa liittyvät riskit sekä niiden vaikutukset liikenne- ja työturvallisuuteen
- työskentelee turvallisesti ja ergonomisesti

Opiskelija ajaa linja-autoa kaukoliikenteessä

Opiskelija

- opastaa asiakasta linjavuoron vaihdossa sekä keskeisimpiin asiakaskohteisiin
- hallitsee alueella käytettävän lippujärjestelmän ja lipunmyynti-/käsittelylaitteen
- käyttää vuorolle kuuluvia pysäkkejä
- ajaa määritellyn reitin aikataulun mukaisesti
- ajaa pysäkillä huomioiden turvallisuuden, asiakkaat ja muun liikenteen
- huomioi linja-auton mitat, massat ja sallitun matkustajamäärän
- huolehtii ajoneuvon turvalaitteiden säädösten mukaisesta käytöstä
- hyödyntää ajoneuvon varusteita, toimintoja ja ominaisuuksia ajotavassaan
- käyttää ajoneuvossaan olevia kuljettajaa avustavia järjestelmiä turvallisesti ja tunnistaa niihin mahdollisesti liittyvät riskit ja erityispiirteet
- ajaa turvallisesti, taloudellisesti ja ennakoivasti erilaisissa liikennetilanteissa
- noudattaa liikennesääntöjä sekä olosuhteiden edellyttämää huolellisuutta ja varovaisuutta.
- huomioi vaurioitilanteessa oleelliset, kirjattavat asiat ja osaa tehdä vaurioilmoituksen

Opiskelija toimii asiakaspalvelutilanteissa suomen, ruotsin tai saamen kielellä

Opiskelija

- kehittää ammattinsa arvostusta ja edistää myönteistä yrityskuvaa omalla toiminnallaan
- käyttäytyy kohteliaasti ja kohtelee kaikkia asiakkaita tasapuolisesti ja ennakoluulottomasti
- huomioi erilaiset asiakkaat työskentelyssään
- avustaa asiakasta matkatavaroiden kanssa
- tiedottaa asiakasta kuulutuksin
- huolehtii järjestyksen ylläpitämisestä
- huolehtii matkustamon lämpötilasta ja siisteydestä työtehtävän aikana

Opiskelija toimii tauon aikana

Opiskelija

- selvittää vuorossa olevat tauot ja mahdolliset vuoron vaihtojen käytänteet
- huolehtii siitä, että tauko täyttää lainsäädännön vaatimukset
- pysäköi linja-auton ohjeen mukaiseen ja turvalliseen paikkaan
- ymmärtää tauon merkityksen työssä jaksamiseen
- saapuu tauolta vuoroon oikeaan aikaan ja paikkaan

Opiskelija päättää työvuoron

Opiskelija

- jättää linja-auton ohjeiden mukaiseen ja turvalliseen paikkaan
- varmistaa linja-auton paikallaan pysymisen ja lukitsemisen
- huolehtii ajoneuvon kunnosta ja siisteydestä ja tekee tarvittavat ajon lopetustoimet sekä mahdolliset vikailmoitukset
- tekee tarvittavat vuoron lopetustoimet lippujärjestelmään liittyen
- tekee tarvittavat kirjaukset työvuorosta
- osaa tehdä tilityksen yrityksen ohjeiden mukaisesti
- ohjeistaa työvuoron päättyessä seuraavan kuljettajan tai työnjohdon
- tarkastaa mahdolliset löytötavarat ja toimittaa ne oikeaan paikkaan tuntien niitä koskevat säädökset

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti • tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	• toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti • tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	• toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	• suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	• suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti • esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämis ehdotuksia • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen • ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä työpaikalla käytännön työtehtävissä linja-autolla kaukoliikenteen reittiliikenteessä. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.28. Tilausliikenteen kuljettajana työskentely, 35 osp (106965)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija valmistelee tilausliikenteen kuljetuksen

Opiskelija

- suorittaa D-luokan ajo-oikeuden
- tarkastaa ajo-oikeuteen liittyvät luvat ja pätevyyydet sekä ajoneuvon asiakirjat
- varmistaa ajoneuvon liikennekelpoisuuden ja varustaa sen työtehtävää varten
- paikantaa mahdolliset viat ja ilmoittaa niistä ohjeiden mukaisesti
- noudattaa työaikaa sekä ajo- ja lepoaikoja koskevia säädöksiä
- tarkistaa linja-auton siisteyden
- käyttää ajopiirturia ja työaikaa valvovaa tai työaikaa tallentavaa järjestelmää
- osaa käyttää työpaikan digitaalisia laitteita ja viestintäkanavia
- hallitsee ajankäytön ja siirtyy tarkoituksenmukaisinta reittiä asiakkaan luokse

Opiskelija toimii työssään turvallisesti ja vastuullisesti

Opiskelija

- pukeutuu työtehtävän ja työturvallisuusvaatimusten edellyttämällä tavalla
- tunnistaa työn riskitekijät ja toimii työpaikan ohjeiden sekä työturvallisuusvaatimusten mukaisesti
- tunnistaa omaan tilaansa liittyvät riskit sekä niiden vaikutukset liikenne- ja työturvallisuuteen
- työskentelee turvallisesti ja ergonomisesti

Opiskelija suunnittelee tilausliikenteen kuljetuksen

Opiskelija

- varmistaa tilaussopimuksen sisällön
- selvittää nouto- ja jättöpaikat sekä käytettävän reitin
- varmistaa aikataulun riittävyyden suunniteltuun reittiin
- sopii tarvittaessa asiakkaan kanssa toteutettavissa olevan noutoajan
- huomioi työskentelyssä vammaisten ja liikuntarajoitteisten matkustajien oikeudet

Opiskelija suorittaa tilausliikenteen kuljetuksen

Opiskelija

- toteuttaa ajon suunnitelmansa mukaan reitin, noudattaa aikataulua ja huomioi asiakkaiden toiveet
- huolehtii ajoneuvon turvalaitteiden ja varusteiden käytöstä
- huomioi ajoneuvon mitat, massat ja sallitun matkustajamäärän
- suunnistaa matkaohjelman mukaisiin kohteisiin
- toimii turvallisesti nouto- ja jättöpaikoissa
- noudattaa liikennesääntöjä
- ajaa turvallisesti, taloudellisesti ja ennakkoivasti erilaisissa liikennetilanteissa
- hyödyntää ajoneuvon varusteita, toimintoja ja ominaisuuksia ajotavassaan
- huolehtii linja-auton siisteydestä tilausajon aikana

- käyttää ajoneuvossaan olevia kuljettajaa avustavia järjestelmiä turvallisesti ja tunnistaa niihin mahdollisesti liittyvät riskit ja erityispiirteet
- muuttaa ja aikatauluttaa reittiä asiakkaan toiveiden tai olosuhteiden vuoksi huomioiden yrityksen ohjeistuksen

Opiskelija toimii asiakaspalvelutilanteissa suomen, ruotsin tai saamen kielellä

Opiskelija

- kehittää ammattinsa arvostusta ja edistää myönteistä yrityskuvaa omalla toiminnallaan
- käyttäytyy kohteliaasti ja ottaa asiakkaat vastaan
- kohtelee kaikkia asiakkaita tasapuolisesti ja ennakkoluulottomasti
- huomioi asiakkaiden tarpeet ja huolehtii turvallisuudesta
- joustaa asiakkaiden tarpeiden mukaisesti huomioiden yrityksen ohjeistuksen
- avustaa mahdollisten matkatavaroiden kanssa
- toimii yhteistyössä matkanjohtajan kanssa
- huolehtii matkustamon lämpötilasta ja siisteydestä työtehtävän aikana
- tiedottaa asiakasta kuulutuksin
- huolehtii järjestyksen ylläpitämisestä
- tuntee matkustajia koskevat säädökset ja opastaa asiakasta reklamaatiotilanteessa käsitellen ristiriitatilanteita
- toimii ohjeen mukaan ja opastaa asiakkaita poikkeustilanteissa
- toimii yrityksen edun mukaisesti ja markkinoi edustamansa yrityksen palveluita

Opiskelija toimii tauon aikana

Opiskelija

- huolehtii siitä, että tauko täyttää lainsäädännön vaatimukset
- kertoo asiakkaille tauon merkityksen
- pysäköi ajoneuvon ohjeen mukaiseen ja turvalliseen paikkaan
- ymmärtää tauon merkityksen työssä jaksamiseen
- saapuu tauolta oikeaan aikaan ja paikkaan

Opiskelija päättää työvuoron

Opiskelija

- jättää ajoneuvon ohjeiden mukaiseen ja turvalliseen paikkaan
- varmistaa ajoneuvon paikallaan pysymisen ja lukitsemisen
- huolehtii ajoneuvon kunnosta ja siisteydestä ja tekee tarvittavat ajon lopetustoimet sekä mahdolliset vikailmoitukset
- tekee tarvittavat kirjaukset työvuorosta
- ohjeistaa työvuoron päättyessä seuraavan kuljettajan tai työnjohdon
- tarkastaa mahdolliset löytötavarat ja toimittaa ne oikeaan paikkaan tuntien niitä koskevat säädökset

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	- toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti - toimii yhteistyökykyisesti - tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita - hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa - muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	- toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti - tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita - hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti - muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	- toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa - selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista - hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti - arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	- suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa - selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja - soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti - arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	- suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat - toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa - soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti - esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämis ehdotuksia - arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen - ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä työpaikalla käytännön työtehtävissä linja-autolla tilausliikenteen kuljetuksessa. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.29. Erityisryhmien kanssa toimiminen, 5 osp (106966)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija huomioi erityisryhmät
Opiskelija

- tunnistaa erilaiset erityisasiakkaat ja heidän tarpeensa
- toimii huomaavaisesti erilaisten erityisryhmiin kuuluvien asiakkaiden kanssa
- kohtelee kaikkia asiakkaita yhdenvertaisesti ja ennakkoluulottomasti
- tuntee vammaisten ja liikuntarajoitteisten matkustajien oikeudet

Opiskelija toimii asiakaspalvelutilanteissa suomen, ruotsin tai saamen kielellä

Opiskelija

- pukeutuu työtehtävän ja työturvallisuusvaatimusten edellyttämällä tavalla
- käyttäytyy kohteliaasti
- toimii erilaisten asiakkaiden tarpeiden mukaisesti ja huolehtii turvallisuudesta
- toimii mahdollisen asiakkaan henkilökohtaisen avustajan kanssa yhteistyössä
- avustaa liikuntaesteisiä asiakkaita
- kommunikoi asiakkaiden kanssa ja tiedottaa asiakkaita tarvittaessa heidän saavutettavissa olevilla keinoillaan
- tuntee vastuunsa erityisryhmien kanssa toimimisessa
- tiedottaa asiakkaalle tarjolla olevista avustavista järjestelmistä

Opiskelija käsittelee asiakkaan ja ajoneuvon varusteita

Opiskelija

- valmistele asiakkaan apuvälineen kuljetukseen
- käsittelee asiakkaan apuvälinettä turvallisesti
- tunnistaa työn riskitekijät, toimii ohjeiden mukaisesti sekä työskentelee turvallisesti ja ergonomisesti
- tunnistaa erilaiset avustavat koirat ja tietää toimintatavat
- käyttää auton apuvälineitä ja varusteita
- vaikuttaa omalta osaltaan ajoneuvon esteettömään saavutettavuuteen
- työskentelee turvallisesti ja ergonomisesti

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti • tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	• toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti • tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	• toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	• suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	• suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti • esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämis ehdotuksia • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen • ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä työpaikalla käytännön työtehtävissä kohtaamalla erityisryhmän asiakkaan ja avustamalla hänet ajoneuvoon tai ajoneuvosta. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.30. Linja-autorahtina kuljetettavan tavarán käsittely, 15 osp (106967)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija valmistelee henkilöliikenteen tavarakuljetuksen

Opiskelija

- varmistaa vuorolle kuuluvat lähetykset
- hallitsee ajoneuvon kuormatilan kuljettamista koskevat rajoitukset
- suunnittelee henkilöliikenteen tavarankuljetuksen
- varmistaa tavarankuljettamiseen tarvittavat varusteet ja välineet
- osaa kertoa yrityksen käytänteet kuljetusvahingoissa ja tavarankuljetukseen liittyvät korvausvastuut
- hallitsee henkilöliikenteen tavarankuljetuksissa vaarallisten aineiden kuljetusta koskevat säädökset
- huolehtii kuormatilan siisteydestä ja järjestyksestä.

Opiskelija toimii työssään turvallisesti ja vastuullisesti

Opiskelija

- pukeutuu työtehtävän ja työturvallisuusvaatimusten edellyttämällä tavalla
- tunnistaa työn riskitekijät ja toimii työpaikan ohjeiden sekä työturvallisuusvaatimusten mukaisesti
- tunnistaa omaan tilaansa liittyvät riskit sekä niiden vaikutukset työturvallisuuteen
- työskentelee turvallisesti ja ergonomisesti

Opiskelija purkaa ja kuormaa ajoneuvon

Opiskelija

- käsittelee ohjeiden ja käsittelymerkintöjen mukaisesti pakkauksia ja erityiskäsittelyä vaativia paketteja
- tekee ohjeiden mukaiset jatkotoimet vialliselle tai rikkinäiselle paketille
- käyttää kuormankäsittelyvälineitä ja ilmoittaa havaitsemistaan puutteista
- hyödyntää kuormatilan käytettävissä olevan tilan ja kantavuuden
- ennakoii matkustajien matkatavaroiden tilantarpeet
- lastaa ajoneuvon huomioiden kuorman varmistamisen ja purkujärjestyksen
- varmistaa matkatavaraluukkujen sulkeutumisen ja lukitsemisen
- tukee kuorman ja käyttää oikeita kuormansidontavälineitä
- käyttää kuljetuksissa käytettävää kirjaamisjärjestelmää
- huolehtii osaltaan pakettien jatkoyhteyksistä
- jättää purkaessaan paketit niille tarkoitettuihin paikkoihin.

Opiskelija toimii asiakaspalvelutilanteessa suomen, ruotsin tai saamen kielellä

Opiskelija

- toimii vuorovaikutustilanteissa terminaalien henkilökunnan ja muiden kuljettajien kanssa
- luo myönteistä yrityskuvaa omalla toiminnallaan
- neuvoa asiakasta tavarankuljettamisen hinnoittelusta ja palveluista
- osaa toimia reklamaatiotilanteissa
- käyttää digitaalisia järjestelmiä ja ymmärtää sähköisten palvelujen merkityksen.

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti • tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	• toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti • tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	• toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	• suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	• suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti • esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämis ehdotuksia • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen • ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä työpaikalla käytännön työtehtävissä tekemällä tavarakuorman linja-auton tavaratilaan käyttäen apuna kuormankäsittelyvälineitä. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.31. Koulukuljetuksen kuljettajana työskentely, 25 osp (106968)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija valmistelee koulukuljetuksen

Opiskelija

- suorittaa D1 -luokan ajo-oikeuden
- tarkistaa ajo-oikeuteen liittyvät luvat ja pätevyydet sekä ajoneuvon asiakirjat
- varmistaa ajoneuvon liikennekelpoisuuden ja varustaa sen työtehtävää varten
- paikantaa mahdolliset viat ja ilmoittaa niistä ohjeiden mukaisesti
- noudattaa työaikaa sekä ajo- ja lepoaikoja koskevia säädöksiä
- käyttää ajopiirturia ja työaikaa valvovaa tai työaikaa tallentavaa järjestelmää
- suunnittelee reitin ja aikatauluttaa sen ajovuorolistan mukaisesti
- osaa käyttää työpaikan digitaalisia laitteita ja viestintäkanavia
- hallitsee ajankäytön ja siirtyy tarkoituksenmukaisinta reittiä vuoron aloitukseen.

Opiskelija toimii työssään turvallisesti ja vastuullisesti**Opiskelija**

- pukeutuu työtehtävän ja työturvallisuusvaatimusten edellyttämällä tavalla
- tunnistaa työn riskitekijät ja toimii työpaikan ohjeiden sekä työturvallisuusvaatimusten mukaisesti
- tunnistaa omaan tilaansa liittyvät riskit sekä niiden vaikutukset liikenne- ja työturvallisuuteen
- työskentelee turvallisesti ja ergonomisesti

Opiskelija suorittaa koulukuljetuksen**Opiskelija**

- huolehtii ajoneuvon turvalaitteiden ja varusteiden käytöstä
- huomioi ajoneuvon sallitun matkustajamäärän
- suunnistaa nouto- ja jättopaikkoihin
- ajaa reitin aikataulussa ja mahdollisten poikkeamien mukaisesti
- noudattaa liikennesääntöjä ja olosuhteiden edellyttämää huolellisuutta ja varovaisuutta
- ajaa turvallisesti, taloudellisesti ja ennakoivasti erilaisissa liikennetilanteissa
- hyödyntää ajoneuvon varusteita, toimintoja ja ominaisuuksia ajotavassaan
- käyttää ajoneuvossaan olevia kuljettajaa avustavia järjestelmiä turvallisesti ja tunnistaa niihin mahdollisesti liittyvät riskit ja erityispiirteet

Opiskelija toimii asiakaspalvelutilanteissa suomen, ruotsin tai saamen kielellä**Opiskelija**

- kehittää ammattinsa arvostusta ja edistää myönteistä yrityskuvaa omalla toiminnallaan
- käyttäytyy kohteliaasti ja kohtelee asiakkaita yhdenvertaisesti ja ennakkoluulottomasti
- työskentelee sovittujen toimintatapojen mukaisesti ja opastaa oppilaita poikkeustilanteissa
- tunnistaa oppilaan pysäkiltä
- huomioi erilaisten oppilaiden tarpeet ja huolehtii turvallisuudesta
- luo kasvattajana turvallisen ilmapiirin puuttuen häiriökäyttäytymisiin
- huolehtii matkustamon lämpötilasta ja siisteydestä työtehtävän aikana
- opastaa sidosryhmiä reklamaatiotilanteessa ja käsittelee ristiriitatilanteita
- toimii yhteistyössä eri sidosryhmien kanssa

Opiskelija toimii tauon aikana**Opiskelija**

- selvittää vuorossa olevat tauot ja mahdolliset vaihtojen käytänteet
- huolehtii siitä, että tauko täyttää lainsäädännön vaatimukset
- pysäköi ajoneuvon ohjeen mukaiseen ja turvalliseen paikkaan
- ymmärtää tauon merkityksen työssä jaksamiseen
- saapuu tauolta oikeaan aikaan ja paikkaan

Opiskelija päättää työvuoron

Opiskelija

- jättää ajoneuvon ohjeiden mukaiseen ja turvalliseen paikkaan
- varmistaa ajoneuvon paikallaan pysymisen ja lukitsemisen
- huolehtii ajoneuvon kunnosta ja siisteydestä ja tekee tarvittavat ajon lopetustoimet sekä mahdolliset vikailmoitukset
- tekee tarvittavat kirjaukset työvuorosta
- ohjeistaa työvuoron päättyessä seuraavan kuljettajan tai työnjohdon
- tarkastaa mahdolliset löytötavarat ja toimittaa ne oikeaan paikkaan tuntien niitä koskevat säädökset

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti • tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	• toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti • tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	• toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	• suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	• suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti • esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämis ehdotuksia • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen • ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä työpaikalla käytännön työtehtävissä henkilö- tai linja-autolla päivittäisissä koulun, kunnan, koulutusyhtymän tai muun laitoksen tilaamisissa

koulukuljetuksissa. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.32. Taksiliikenteen kuljettajana työskentely, 25 osp (106969)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija valmistelee taksiliikenteen kuljetuksen

Opiskelija

- suorittaa B-luokan ajo-oikeuden
- suorittaa lainsäädännön vaatimat luvat taksin kuljettamiseen
- tarkistaa ajo-oikeuteen liittyvät luvat ja pätevyudet sekä ajoneuvon asiakirjat
- varmistaa ajoneuvon siisteyden, ammattiliikennekelpoisuuden ja varustaa sen työtehtävää varten
- paikantaa mahdolliset viat ja ilmoittaa niistä ohjeiden mukaisesti
- osaa käyttää työpaikan digitaalisia laitteita ja viestintäkanavia

Opiskelija toimii työssään turvallisesti ja vastuullisesti

Opiskelija

- pukeutuu työtehtävän ja työturvallisuusvaatimusten edellyttämällä tavalla
- tunnistaa työn riskitekijät ja toimii työpaikan ohjeiden sekä työturvallisuusvaatimusten mukaisesti
- tunnistaa omaan tilaansa liittyvät riskit sekä niiden vaikutukset liikenne- ja työturvallisuuteen
- työskentelee turvallisesti ja ergonomisesti

Opiskelija suorittaa kuljetuksen taksilla

Opiskelija

- ottaa ajon vastaan käytössä olevaa ajon välitys- tai tilausjärjestelmää käyttäen
- suunnittelee ja aikatauluttaa reitin
- suunnistaa tarkoituksenmukaisinta reittiä kohteeseen ja valitsee reitin optimoiden ajankäytön
- huomioi mahdolliset poikkeamat reitissä
- on ajoissa asiakkaan noutopaikalla
- tuntee liikenneympäristön ja sen keskeisimmät asiakaskohteet
- huolehtii ajoneuvon turvalaitteiden ja varusteiden käytöstä
- huomioi ajoneuvon sallitun matkustajamäärän
- noudattaa työaikalainsäädäntöä
- toimii työtehtävässään ergonomisesti, turvallisesti ja ympäristöä säästäen
- sijoittaa ajoneuvon turvallisesti ja toimii sovitussa nouto- ja jättöpaikoissa asiakkaat, turvallisuus ja muu liikenne huomioiden
- noudattaa liikennesääntöjä ja olosuhteiden edellyttämää huolellisuutta ja varovaisuutta
- ajaa turvallisesti, taloudellisesti ja ennakoivasti erilaisissa liikennetilanteissa
- kuljettaa asiakkaiden apuvälineitä turvallisesti
- hyödyntää ajoneuvon varusteita, toimintoja ja ominaisuuksia ajotavassaan
- käyttää ajoneuvossaan olevia kuljettajaa avustavia järjestelmiä turvallisesti ja tunnistaa niihin mahdollisesti liittyvät riskit ja erityispiirteet.
- veloittaa asiakkaalta ilmoitetun hinnanmääräytymisperusteen mukaisen maksun

Opiskelija toimii asiakaspalvelutilanteissa suomen, ruotsin tai saamen kielellä

Opiskelija

- kehittää ammattinsa arvostusta ja edistää myönteistä yrityskuvaa omalla toiminnallaan

- tunnistaa asiakkaan ja käyttäytyy kohteliaasti
- selvittää matkan hinnan määräytymisen perusteet veroineen
- toimii huomaavaisesti erilaisten erityisryhmiin kuuluvien asiakkaiden kanssa
- kohtelee kaikkia asiakkaita yhdenvertaisesti ja ennakkoluulottomasti
- huomioi erilaisten asiakkaiden tarpeet, avustaa ja huolehtii turvallisuudesta
- kommunikoi asiakkaiden kanssa ja tiedottaa asiakkaita tarvittaessa heidän saavutettavissa olevilla keinoillaan
- huolehtii matkustamon lämpötilasta ja siisteydestä työtehtävän aikana
- toimii ohjeen mukaan ja opastaa asiakkaita poikkeustilanteissa
- opastaa asiakkaita reklamaatiotilanteessa ja käsittelee ristiriitatilanteita
- huomioi työskentelyssään vammaisten ja liikuntarajoitteisten matkustajien oikeudet
- toimii yhteistyössä eri sidosryhmien kanssa.
- osaa toimia erilaisten maksuvälineiden kanssa

Opiskelija kuljettaa tavaraa taksilla

Opiskelija

- varmistaa säädökset kuljettaessaan tavaraa taksiliikenteessä
- osaa käsitellä taksissa kuljetettavia sallittuja tavaroita
- informoi asiakasta tavarankuljetuksesta.

Opiskelija toimii tauon aikana

Opiskelija

- selvittää vuorossa olevat tauot ja mahdolliset vaihtojen käytänteet
- pysäköi ajoneuvon ohjeen mukaiseen ja turvalliseen paikkaan
- ymmärtää tauon merkityksen työssä jaksamiseen
- saapuu tauolta oikeaan aikaan ja paikkaan.

Opiskelija päättää työvuoron

Opiskelija

- jättää ajoneuvon ohjeiden mukaiseen ja turvalliseen paikkaan
- varmistaa ajoneuvon paikallaan pysymisen ja lukitsemisen
- huolehtii ajoneuvon kunnosta ja siisteydestä ja tekee tarvittavat ajon lopetustoimet sekä mahdolliset vikailmoitukset
- tekee tarvittavat kirjaukset työvuorosta
- tekee tilityksen yrityksen ohjeiden mukaisesti
- ohjeistaa työvuoron päättyessä seuraavan kuljettajan tai työnjohdon
- tarkastaa mahdolliset löytötavarat ja toimittaa ne oikeaan paikkaan.

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	- toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti - toimii yhteistyökykyisesti - tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita - hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa - muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	- toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti - tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita - hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti - muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	- toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa - selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista - hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti - arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	- suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa - selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja - soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti - arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	- suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat - toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa - soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti - esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämis ehdotuksia - arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen - ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä työpaikalla käytännön työtehtävissä taksiliikenteen kuljetuksessa. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.33. Yhdistelmäajoneuvonkuljettajana työskentely, 35 osp (106970)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija valmistelee yhdistelmäajoneuvon työtehtävään
Opiskelija

- suorittaa B, C ja CE luokan ajo-oikeuden
- suorittaa vaarallisten aineiden (ADR) kappalevarakuljetuksiin oikeuttavan perusajoluvan
- tarkistaa ajo-oikeuteen liittyvät luvat ja pätevyudet sekä ajoneuvon asiakirjat
- käyttää henkilökohtaista digitaalisen ajopiirturin kuljettajakorttia
- ottaa toiminnassaan huomioon yhteisen työpaikan eri toimijoiden roolit ja vastuut
- osaa tunnistaa työpaikan vaaroja ja haitallisia kuormitustekijöitä
- toimii työpaikan ohjeiden ja säännösten mukaisesti
- arvioi ajo- ja työkuuntensa ja tunnistaa omaan tilaansa liittyvät riskit
- tekee työnsä vastuullisesti
- pukeutuu työtehtävän ja työturvallisuusvaatimusten edellyttämällä tavalla
- kehittää omaa osaamistaan ja taitojaan
- varmistaa ajoneuvon tieliikennekelpoisuuden
- suorittaa kuljettajalle kuuluvat päivittäiset huolto- ja korjaustoimet
- varmistaa ajoneuvon tarvitseman käyttövoiman riittävyyden työtehtävän aikana
- valmistaa ajoneuvon ja kuormatilan työtehtävää varten
- ylläpitää ajoneuvon ja työympäristön siisteyttä.

Opiskelija kuormaa ajoneuvon oikein

Opiskelija

- selvittää ajoneuvon kantavuuden ja kuormituskyvyn
- kuormaa ajoneuvon kuormaamista koskevien säädösten mukaan
- varmistaa kuorman paikallaan pysymisen säädösten edellyttämällä tavalla

Opiskelija kuljettaa ajoneuvoa piha-alueilla ja terminaaleissa

Opiskelija

- noudattaa piha-aluetta koskevia liikennesääntöjä ja huomioi muun liikenteen
- varmistaa kuormauksen ja kuljetuksen alkaessa yrityskohtaisen ohjeistuksen
- noudattaa tyhjäkäyntiä koskevia säädöksiä
- pysäköi ajoneuvon turvallisesti tarkoituksen mukaiseen paikkaan
- pysäköitäessä varmistaa ajoneuvon paikallaan pysymisen ja lukitsee ajoneuvon.

Opiskelija kuljettaa ajoneuvoa liikenteessä

Opiskelija

- käyttää karttaohjelmia reitin suunnitteluun
- käyttää ajopiirturia ja työaikaa valvovaa tai työaikaa tallentavaa järjestelmää
- noudattaa liikennesääntöjä sekä olosuhteiden edellyttämää huolellisuutta ja varovaisuutta
- ajaa turvallisesti, taloudellisesti ja ennakoivasti erilaisissa liikennetilanteissa ja olosuhteissa
- käyttää ajoneuvon turvalaitteita säädösten mukaisesti
- käyttää ajoneuvossaan olevia varusteita ja kuljettajaa avustavia järjestelmiä turvallisesti.

Opiskelija toimii asiakaspalvelutilanteissa suomen, ruotsin tai saamen kielellä

Opiskelija

- toimii asiakkaan kanssa vuorovaikutustilanteessa
- informoi asiakasta työtehtävän edellyttämällä tavalla
- käsittelee asiakasreklamaatio- tai ristiriitatilanteet
- osaa käyttää sosiaalisia vuorovaikutustaitoja erilaisissa toimintaympäristöissä
- käyttää työtehtävän edellyttämää digitaalista järjestelmää.

Opiskelija työskentelee ammattinsa ja työpaikkansa edun mukaisesti

Opiskelija

- on motivoitunut ja työskentelee vastuullisesti
- kehittää ammattinsa arvostusta ja edistää myönteistä yrityskuvaa omalla toiminnallaan

- tunnistaa omasta toiminnastaan aiheutuvat kustannukset
- dokumentoi työaikansa ja työtehtävänsä toteutumisen laskutusta ja palkanmaksua varten.

Opiskelija huomioi inhimillisten tekijöiden vaikutukset liikenne- ja työturvallisuuteen

Opiskelija

- varmistaa työkykyisyytensä työtehtävään ja tunnistaa omaan tilaansa sekä ajoterveyteen liittyvät riskit
- arvioi omien voimavarojensa riittävyyttä paineensietokykyä vaativassa työtehtävässä toimimiseen
- arvioi työskentelyyn liittyviä työturvallisuusriskejä ja vaaratilanteita

Opiskelija estää toiminnallaan kuljetusrikollisuutta

Opiskelija

- valvoo ajoneuvon ja lähetysten turvallisuutta taukojen ja pysähdysten aikana
- varmistaa ajoneuvon, kuormakorien- ja perälaudan lukinnan ja asennon.

Opiskelija toimii ongelmatilanteissa

Opiskelija

- osaa toimia harhaan ajettaessa rauhallisesti ja suunnitelmallisesti tilanteen korjaamiseksi
- toimii ohjeiden mukaan ajoneuvon rikkoontuessa
- ehkäisee toiminnallaan tapaturmia
- osaa toimia hätätilanteissa sekä onnettomuuden ja sairauskohtauksen sattuessa
- hallitsee ensiavun antamisen perusteet tavallisissa ensiapua vaativissa tilanteissa
- tunnistaa vaaratilanteet ja estää lisävahinkojen syntymisen
- ilmoittaa työtehtävän keskeytymisestä ja muutoksista
- tietää toimintatavat sairastumistilanteissa
- ilmoittaa ajoneuvon ja sen laitteissa olevista vioista ja puutteista.

Opiskelija luovuttaa ajoneuvon työtehtävän päätteeksi.

Opiskelija

- huolehtii ajoneuvon kunnosta ja siisteydestä
- ohjeistaa työvuoron päättyessä seuraavan kuljettajan tai työnjohdon
- huolehtii käyttövoiman riittävyydestä ajoneuvon seuraavaan työtehtävään
- jättää ajoneuvon turvalliseen paikkaan
- varmistaa ajoneuvon paikallaan pysymisen
- lukitsee ajoneuvon.

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti • tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	• toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti • tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	• toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	• suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	• suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti • esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämissuhteita • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen • ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä työpaikalla käytännön työtehtävissä suorittaen ajoneuvon lähtötarkastuksen ja varustellen sen ajotehtävään sopivaksi. Ajotehtävä suoritetaan yhdistelmäajoneuvolla. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.34. Kappaletavarankuljetus yhdistelmäajoneuvolla, 35 osp (106971)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija valmistelee kappaletavarankuljetuksen

Opiskelija

- suorittaa CE ajo-oikeuden
- suorittaa vaarallisten aineiden (ADR) kappaletavarakuljetuksiin oikeuttavan perusajoluvan
- tarkistaa ajo-oikeuteen liittyvät luvat ja pätevyudet sekä ajoneuvon asiakirjat
- valmistelee ja ottaa käyttöönsä yhdistelmäajoneuvon kappaletavarakuljetustehtävään
- käyttää ajopiirturia ja työaikaa valvovaa tai työaikaa tallentavaa järjestelmää
- siirtyy tarkoituksenmukaisinta reittiä kohteeseen
- pysäköi yhdistelmäajoneuvon lastauspaikalle turvallisesti
- varmistaa lastaus- ja purkuohjeistuksen
- varmistaa yhdistelmäajoneuvon mitat ja massat
- huomioi yhdistelmäajoneuvon-, varusteiden ja lisälaitteiden huolto- ja korjaustarpeen
- varmistaa ja huolehtii työympäristön, yhdistelmäajoneuvon siisteydestä kuljetustehtävänsä aikana
- suunnittelee kappaletavarakuljetuksen
- valitsee yhdistelmäajoneuvolle kuljetustehtävään soveltuvan reitin.

Opiskelija toimii työssään turvallisesti ja vastuullisesti**Opiskelija**

- pukeutuu työtehtävän ja työturvallisuusvaatimusten edellyttämällä tavalla
- tunnistaa työn riskitekijät ja toimii työpaikan ohjeiden sekä työturvallisuusvaatimusten mukaisesti
- tunnistaa omaan tilaansa liittyvät riskit sekä niiden vaikutukset liikenne- ja työturvallisuuteen
- työskentelee turvallisesti ja ergonomisesti

Opiskelija lastaa ja purkaa kappaletavarakuorman**Opiskelija**

- tarkistaa kuljetusasiakirjat ja varmistaa mahdollisen lisäohjeistuksen
- käyttää kappaletavarakuljetuksissa kuormaukseen ja purkamiseen tarvittavia lisälaitteita ja välineitä
- varmistaa kuorman ja perävaunun paikallaan pysymisen säädösten edellyttämällä tavalla
- kuormaa kuormatilan kuljetustaloudellisesti parhaan täyttöasteen saavuttamiseksi
- käyttää digitaalisia tiedonkeruujärjestelmiä ja osaa selittää niiden merkityksen tavarankuljetuksessa.

Opiskelija suorittaa kappaletavarakuljetuksen**Opiskelija**

- ottaa huomioon yhdistelmäajoneuvon massan ja korkeuden vaikutuksen yhdistelmäajoneuvon käyttäytymiseen
- arvioi olosuhteet alemmalla tieverkolla ajettaessa huomioiden yhdistelmäajoneuvon kokonaismassan
- ajaa turvallisesti, taloudellisesti ja ennakoivasti erilaisissa liikennetilanteissa
- huomioi muun liikenteen ajaen ennakoivasti
- noudattaa liikennesääntöjä
- toimii ohjeiden mukaisesti aikataulun- ja ajoreitin osalta
- tiedottaa tai varmistaa asiakkaan tiedonsaannin myös poikkeustilanteesta
- pysäköi yhdistelmäajoneuvon turvalliseen paikkaan
- osaa selvittää milloin, miksi ja missä lepotauko pidetään
- hallitsee ajankäytön työskentelyssään.

Opiskelija tekee yhteistyötä kappaletavarakuljetukseen liittyvien toimijoiden kanssa**Opiskelija**

- osaa toimia reklamaatiotilanteissa

- osaa kertoa yrityksen käytänteet kuljetusvahingoissa ja tavarankuljetukseen liittyvät korvausvastuut
- toimii vuorovaikutuksessa asiakkaiden ja muiden kuljettajien sekä työntekijöiden kanssa
- luo myönteistä yrityskuvaa omalla toiminnallaan.

Opiskelija lopettaa kappaletavarakuljetustehtävän

Opiskelija

- tekee tarvittavat ajon lopetustoimet ajoneuvoyhdistelmälle
- varmistaa ajoneuvoyhdistelmän paikallaan pysymisen ja lukitsemisen
- tekee tarvittavat kirjaukset työajasta työvuoron päättyessä
- osaa tehdä vikailmoituksen.

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti • tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	• toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti • tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	• toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	• suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	• suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti • esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämis ehdotuksia • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen • ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä suorittamalla työtehtävän kappaletavarakuljetustehtävässä yhdistelmäajoneuvolla. Työtehtävänä on suunnitella ja toteuttaa kappaletavarakuljetus. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.35. Maatalouden tuotteiden kuljettaminen yhdistelmäajoneuvolla, 35 osp (106972)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija valmistelee maatalouselinkeinoon liittyvien tuotteiden kuljetuksen

Opiskelija

- suorittaa CE -luokan ajo-oikeuden
- tarkastaa ajo-oikeuteen liittyvät luvat ja pätevyudet sekä ajoneuvon asiakirjat
- valmistelee ja ottaa käyttöönsä yhdistelmäajoneuvon maatalouselinkeinoon liittyvien tuotteiden kuljetustehtävään
- varmistaa maatalouselinkeinoon liittyvien tuotteiden kuljetukseen tarvittavien varusteiden kunnon
- huomioi yhdistelmäajoneuvon, varusteiden ja lisälaitteiden huolto- ja korjaus tarpeen
- varmistaa lastaus- ja purkuohjeistuksen sekä kuljetusasiakirjan sisällön
- käyttää ajopiirturia ja työaikaa valvovaa tai työaikaa tallentavaa järjestelmää
- siirtyy tarkoituksenmukaisinta reittiä kohteeseen
- pysäköi yhdistelmäajoneuvon lastauspaikalle turvallisesti
- selvittää maatalouselinkeinoon liittyvien tuotteiden määrän toimituspaikoittain
- varmistaa yhdistelmäajoneuvon mitat ja massat
- varmistaa ja huolehtii työympäristön ja yhdistelmäajoneuvon siisteydestä kuljetustehtävänsä aikana
- suunnittelee maatalouselinkeinoon liittyvien tuotteiden kuljetuksen ja aikataulun
- valitsee yhdistelmäajoneuvolle kuljetusohjeiden mukaan sopivimmat reitit

Opiskelija toimii työssään turvallisesti ja vastuullisesti

Opiskelija

- pukeutuu työtehtävän ja työturvallisuusvaatimusten edellyttämällä tavalla
- tunnistaa työn riskitekijät ja toimii työpaikan ohjeiden sekä työturvallisuusvaatimusten mukaisesti
- tunnistaa omaan tilaansa liittyvät riskit sekä niiden vaikutukset liikenne- ja työturvallisuuteen
- varmistaa kuorman paikallaan pysymisen säädösten edellyttämällä tavalla
- työskentelee turvallisesti ja ergonomisesti

Opiskelija lastaa ja purkaa maatalouselinkeinoon liittyviä tuotteita

Opiskelija

- varmistaa maaston kantavuuden kuorman lastauksen aikana
- lastaa yhdistelmäajoneuvon maatalouselinkeinoon liittyvillä tuotteilla
- vaihtaa maatalouselinkeinoon liittyvien tuotteiden kuljetukseen käytettävän yhdistelmäajoneuvon vaihto- tai jalkalavat
- peittää kuormatilan varmistaa kuormauksen lainmukaisuuden
- hallitsee lastauksessa ja purkamisessa käytettävän ajan käytön.

Opiskelija suorittaa maatalouselinkeinoon liittyvien tuotteiden kuljetuksen

Opiskelija

- ottaa huomioon yhdistelmäajoneuvon massan ja korkeuden vaikutuksen
- arvioi maaston kantavuuden ja olosuhteet alemmalla tieverkolla ajettaessa
- ajaa turvallisesti, taloudellisesti ja ennakoivasti erilaisissa liikennetilanteissa
- havainnoi tiestön kuntoa raportoiden siitä
- noudattaa liikennesääntöjä
- huomioi muun liikenteen ajaen ennakoivasti
- tunnistaa muuttuvat olosuhteet ja varautuu niihin
- arvioi ja asentaa ketjutustarpeen ilmetessä ketjut oikein akseleille
- tiedottaa tai varmistaa asiakkaan tiedonsaannin poikkeustilanteesta
- toimii ohjeiden mukaisesti aikataulun ja ajoreitin osalta
- osaa selvittää milloin, miksi ja missä lepotauko pidetään
- pysäköi tarvittaessa yhdistelmäajoneuvon turvalliseen paikkaan
- hallitsee ajankäytön maatalouselinkeinon liittyvien tuotteiden kuljetuksessa.

Opiskelija tekee yhteistyötä maatalouselinkeinon liittyvien tuotteiden kuljetukseen osallistuvien toimijoiden kanssa

Opiskelija

- osaa toimia reklamaatiotilanteissa
- osaa kertoa yrityksen käytänteet kuljetusvahingoissa ja tavarankuljetukseen liittyvät korvausvastuut
- toimii vuorovaikutuksessa asiakkaiden ja muiden kuljettajien sekä työntekijöiden kanssa
- luo myönteistä yrityskuvaa omalla toiminnallaan.

Opiskelija lopettaa maatalouselinkeinon liittyvien tuotteiden kuljetustehtävän

Opiskelija

- tekee ajon lopetustoimet yhdistelmäajoneuvolle
- varmistaa yhdistelmäajoneuvon paikallaan pysymisen ja lukitsemisen
- tekee kirjaukset työajasta työvuoron päättyessä
- osaa tehdä vikailmoituksen.

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	- toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti - toimii yhteistyökykyisesti - tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita - hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa - muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	- toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti - tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita - hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti - muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	- toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa - selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista - hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti - arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	- suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa - selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja - soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti - arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	- suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat - toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa - soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti - esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämis ehdotuksia - arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen - ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä suorittamalla maatalouden alkutuotannon tuotteiden tai alkutuotantoon liittyvien tuotteiden kuljetustehtävän yhdistelmäajoneuvolla. Työtehtävänä on suunnitella ja toteuttaa maatalouselinkeinoon liittyvä kuljetus. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.36. Raaka-aineiden kuljettaminen, 35 osp (106973)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija valmistelee kiertotalouden-, teollisuuden tai energiaraaka-ainekuljetuksen
Opiskelija

- suorittaa CE -luokan ajo-oikeuden
- valmistelee ja ottaa käyttöönsä ajoneuvon kiertotalouden-, teollisuuden tai energiaraaka-ainekuljetustehtävään
- varmistaa ajoneuvon, varusteiden ja lisälaitteiden huolto- ja korjaus tarpeen
- käyttää ajopiirturia ja työaikaa valvovaa tai työaikaa tallentavaa järjestelmää
- siirtyy tarkoituksenmukaisinta reittiä kohteeseen
- pysäköi ajoneuvon lastauspaikalle turvallisesti
- valmistelee ajoneuvon lastausta ja purkua varten
- suunnittelee keräilykuorman lastausjärjestyksen useasta kohteesta kustannustehokkaasti
- varmistaa ajoneuvon mitat ja massat
- huolehtii työympäristön ja ajoneuvon siisteydestä kuljetustehtävänsä aikana
- suunnittelee kiertotalouden-, teollisuuden tai energiaraaka-ainekuljetuksen ja aikataulun
- valitsee kuljetusohjeiden mukaan sopivimmat reitit.

Opiskelija toimii työssään turvallisesti ja vastuullisesti

Opiskelija

- puukeutuu työtehtävän ja työturvallisuusvaatimusten edellyttämällä tavalla
- tunnistaa työn riskitekijät ja toimii työpaikan ohjeiden sekä työturvallisuusvaatimusten mukaisesti
- tunnistaa omaan tilaansa liittyvät riskit sekä niiden vaikutukset liikenne- ja työturvallisuuteen
- työskentelee turvallisesti ja ergonomisesti

Opiskelija lastaa ja purkaa kiertotalouden-, teollisuuden tai energiaraaka-ainekuljetuksen

Opiskelija

- varmistaa maaston kantavuuden kuormanlastauksen aikana
- kuormaa ajoneuvon raaka-aineiden kuormaamiseen soveltuvalla työkoneella
- kuormaa ajoneuvon kantavuuden mukaan
- vaihtaa raaka-ainekuljetukseen käytetyn yhdistelmäajoneuvon vaihto- tai jalkalavat
- peittää kuormatilan ja varmistaa kuormauksen lainmukaisuuden
- hallitsee lastauksessa ja purkamisessa käytettävän ajan käytön.

Opiskelija suorittaa kiertotalouden-, teollisuuden tai energiaraaka-ainekuljetuksen

Opiskelija

- ottaa huomioon ajoneuvon massan ja korkeuden vaikutuksen ajoneuvon käyttäytymiseen
- tunnistaa muuttuvat olosuhteet ja varautuu niihin
- arvioi olosuhteet alemmalla tieverkolla ajettaessa huomioiden ajoneuvon kokonaismassan
- arvioi ja asentaa ketjutustarpeen ilmetessä ketjut oikein akseleille
- ajaa turvallisesti, taloudellisesti ja ennakoivasti erilaisissa liikennetilanteissa
- huomioi muun liikenteen ajaen ennakoivasti
- noudattaa liikennesääntöjä
- toimii ohjeiden mukaisesti aikataulun ja ajoreitin osalta
- selvittää milloin, miksi ja missä lepotauko pidetään
- pysäköi tarvittaessa ajoneuvon turvalliseen paikkaan
- hallitsee ajankäytön kiertotalouden-, teollisuuden tai energiaraaka-ainekuljetuksessa.

Opiskelija tekee yhteistyötä kiertotalouden-, teollisuuden tai energiaraaka-ainekuljetukseen liittyvien toimijoiden kanssa

Opiskelija

- osaa toimia reklamaatiotilanteissa
- osaa kertoa yrityksen käytänteet kuljetusvahingoissa
- toimii vuorovaikutuksessa asiakkaiden ja muiden kuljettajien sekä työntekijöiden kanssa
- luo myönteistä yrityskuvaa omalla toiminnallaan.

Opiskelija lopettaa kiertotalouden-, teollisuuden tai energiaraaka-ainekuljetustehtävän

Opiskelija

- tekee ajon lopetustoimet yhdistelmäajoneuvolle
- varmistaa ajoneuvon paikallaan pysymisen ja lukitsemisen
- tekee kirjaukset työajasta työvuoron päättyessä
- osaa tehdä vikailmoitukset.

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti • tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	• toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti • tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	• toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	• suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	• suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti • esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämis ehdotuksia • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen • ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä suorittamalla työtehtävän kiertotalouden, teollisuuden tai energiaraaka-ainekuljetustehtävässä kuorma-autolla tai yhdistelmäajoneuvolla. Työtehtävänä on suunnitella ja toteuttaa raaka-ainekuljetus. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.37. Raakapuun kuljettaminen, 35 osp (106974)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija valmistelee raakapuukuljetuksen

Opiskelija

- suorittaa CE -luokan ajo-oikeuden
- tarkastaa ajo-oikeuteen liittyvät luvat ja pätevyysdet sekä yhdistelmäajoneuvon asiakirjat
- valmistelee ja ottaa käyttöönsä yhdistelmäajoneuvon raakapuukuljetustehtävään
- varmistaa raakapuukuljetukseen tarvittavien varusteiden kunnon
- huomioi yhdistelmäajoneuvon, varusteiden ja lisälaitteiden huolto- ja korjaus tarpeen
- käyttää ajopiirturia ja työaikaa valvovaa tai työaikaa tallentavaa järjestelmää
- pysäköi yhdistelmäajoneuvon lastauspaikalle turvallisesti
- selvittää puutavaralajien määrän toimituspaikoittain
- valmistelee yhdistelmäajoneuvon lastausta ja purkua varten
- varmistaa lastaus- ja purkuohjeistuksen
- suunnittelee keräilykuorman lastausjärjestyksen usealta metsävarastolta kustannustehokkaasti
- varmistaa yhdistelmäajoneuvon mitat ja massat
- huolehtii työympäristön ja yhdistelmäajoneuvon siisteydestä kuljetustehtävänsä aikana
- käyttää kuljetuksen suunnittelussa metsäyhtiön kuljetuksenohjausjärjestelmää
- suunnittelee metsävarastojen ja toimituspaikkojen aukioloaikojen mukaan raakapuukuljetuksen
- toimii kuljettajan vastuiden ja velvollisuuksien mukaisesti puunjalostusketjussa
- valitsee kuljetusohjeiden mukaan sopivimmat reitit.

Opiskelija toimii työssään turvallisesti ja vastuullisesti

Opiskelija

- pukeutuu työtehtävän ja työturvallisuusvaatimusten edellyttämällä tavalla
- tunnistaa työn riskitekijät ja toimii työpaikan ohjeiden sekä työturvallisuusvaatimusten mukaisesti
- tunnistaa omaan tilaansa liittyvät riskit sekä niiden vaikutukset liikenne- ja työturvallisuuteen
- työskentelee turvallisesti ja ergonomisesti

Opiskelija lastaa ja purkaa raakapuukuorman

Opiskelija

- sijoittelee puutavaran yhdistelmäajoneuvon kantavuuden, puutavaran pituuden ja -laadun mukaan
- suorittaa puutavaran lastaamisen ja purun puutavaranosturilla
- hallitsee kuormainvään käytön ja kalibroinnin
- varastoi puutavaran välivarastoihin
- arvioi metsävarastolle jäävän puutavaran määrän
- suorittaa puutavarakuormaimen kytkemisen ajoneuvoon sekä ajoneuvosta pois
- varmistaa kuljetusohjeen mukaisten puutavaralajien kuormauksen
- sijoittaa vajaan kuorman yhdistelmäajoneuvoon ottaen huomioon ajoneuvon turvallisen käyttäytymisen tiellä
- valitsee turvallisen ja asianmukaisen paikan puutavaranostimen jättämiselle
- käyttää sidontalaitteita ja -välineitä oikein lastin kiinnittämisessä
- tekee yhteistyötä muiden metsäkoneen- ja ajoneuvonkuljettajien kanssa
- varmistaa varastoalueen tai metsätien turvallisen liikennöintikelpoisuuden
- poistaa varastoalueelta tai metsätieltä lastauksen aikana pudonneet risut ja muut epäpuhtaudet
- varmistaa yhdistelmäajoneuvon liikennekelpoisuuden kuorman purun jälkeen
- tasoittaa tukijalkojen aiheuttamat painaumat ja käyttää asianmukaisia tukijalkojen alustoja

- suorittaa sähköiset kirjaukset metsäyhtiön kuljetusohjausjärjestelmään
- toimii puutavaran vastaanottopaikalla sääntöjen ja ohjeiden mukaan
- hallitsee ajankäytön lastauksen ja purun aikana.

Opiskelija suorittaa raakapuukuljetuksen

Opiskelija

- ottaa huomioon puutavarakuorman massan ja korkeuden vaikutuksen yhdistelmäajoneuvon käyttäytymiseen
- arvioi olosuhteet metsäautotiellä ajettaessa huomioiden yhdistelmäajoneuvon kokonaismassan
- ajaa turvallisesti, taloudellisesti ja ennakoivasti erilaisissa liikennetilanteissa
- tunnistaa muuttuvat olosuhteet ja varautuu niihin
- noudattaa liikennesääntöjä
- arvioi ja asentaa ketjutustarpeen ilmetessä ketjut oikein akseleille
- havainnoi tiestön kuntoa ja raportoi siitä
- suunnistaa ja valitsee kuljetusohjeiden mukaan sopivimmat reitit
- varmistaa yksityistien käyttöoikeuden raakapuukuljetukseen
- työskentelee välttämällä työturvallisuuteen liittyviä riskejä aiheuttaen vahinkoa kalustolle ja itselleen
- tiedottaa tai varmistaa asiakkaan tiedonsaannin poikkeustilanteesta
- osaa selvittää milloin, miksi ja missä lepotauko pidetään
- pysäköi tarvittaessa ajoneuvon turvalliseen paikkaan
- hallitsee ajankäytön raakapuukuljetustehtävässä.

Opiskelija tekee yhteistyötä raakapuukuljetukseen liittyvien toimijoiden kanssa

Opiskelija

- osaa toimia reklamaatiotilanteissa
- osaa kertoa yrityksen käytänteet kuljetusvahingoissa
- toimii vuorovaikutuksessa asiakkaiden ja muiden kuljettajien sekä työntekijöiden kanssa
- luo myönteistä yrityskuvaa omalla toiminnallaan.

Opiskelija lopettaa raakapuukuljetustehtävän

Opiskelija

- tekee ajon lopetustoimet yhdistelmäajoneuvolle
- varmistaa yhdistelmäajoneuvon paikallaan pysymisen ja lukitsemisen
- tekee kirjaukset työajasta työvuoron päättyessä
- osaa tehdä vikailmoitukset.

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	- toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti - toimii yhteistyökykyisesti - tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita - hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa - muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	- toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti - tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita - hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti - muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	- toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa - selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista - hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti - arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	- suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa - selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja - soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti - arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	- suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat - toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa - soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti - esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämis ehdotuksia - arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen - ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä suorittamalla työtehtävän raakapuukuljetustehtävässä yhdistelmäajoneuvolla. Työtehtävänä on suunnitella ja toteuttaa raakapuukuljetus. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.38. Rakennuselementtien kuljettaminen, 35 osp (106975)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija valmistelee rakennusalan elementtikuljetuksen

Opiskelija

- suorittaa CE -luokan ajo-oikeuden
- tarkastaa ajo-oikeuteen liittyvät luvat ja pätevyudet sekä ajoneuvon asiakirjat
- valmistelee ja ottaa käyttöönsä yhdistelmäajoneuvon rakennusalan elementtikuljetustehtävään
- varmistaa yhdistelmäajoneuvon, varusteiden ja lisälaitteiden huolto- ja korjaus tarpeen
- käyttää ajopiirturia ja työaikaa valvovaa tai työaikaa tallentavaa järjestelmää
- siirtyy tarkoituksenmukaisinta reittiä kohteeseen
- huolehtii työympäristön ja ajoneuvon siisteydestä kuljetustehtävänsä aikana
- pysäköi yhdistelmäajoneuvon lastauspaikalle turvallisesti
- valmistelee yhdistelmäajoneuvon lastausta ja purkua varten
- varmistaa lastaus- ja purkuohjeistuksen
- suunnittelee rakennusalan elementtikuljetukseen ja aikataulun
- valitsee kuljetustehtävään soveltuvan reitin
- suunnistaa ja valitsee kuljetusohjeiden mukaan sopivimmat reitit.

Opiskelija toimii työssään turvallisesti ja vastuullisesti**Opiskelija**

- pukeutuu työtehtävän ja työturvallisuusvaatimusten edellyttämällä tavalla
- tunnistaa työn riskitekijät ja toimii työpaikan ohjeiden sekä työturvallisuusvaatimusten mukaisesti
- tunnistaa omaan tilaansa liittyvät riskit sekä niiden vaikutukset liikenne- ja työturvallisuuteen
- työskentelee turvallisesti ja ergonomisesti

Opiskelija lastaa ja purkaa rakennusalan elementtikuljetuksen**Opiskelija**

- ohjaa käsimerkkejä käyttäen kuormausta tekevää nosturinkuljettajaa kuormaamisessa
- varmistaa yhdistelmäajoneuvon kantavuuden kuorman massa
- vaihtaa rakennusalan elementtikuljetukseen käytetyn yhdistelmäajoneuvon vaihto- tai jalkalavat
- peittää kuormatilan varmistaa kuormauksen lainmukaisuuden
- hallitsee lastauksessa ja purkamisessa käytettävän ajan käytön.

Opiskelija suorittaa rakennusalan elementtikuljetuksen**Opiskelija**

- ottaa huomioon yhdistelmäajoneuvon massan ja korkeuden vaikutuksen ajoneuvon käyttäytymiseen
- arvioi olosuhteet alemmalla tieverkolla ajettaessa huomioiden yhdistelmäajoneuvon kokonaismassan
- tunnistaa muuttuvat olosuhteet ja varautuu niihin
- ajaa turvallisesti, taloudellisesti ja ennakoivasti erilaisissa liikennetilanteissa
- huomioi muun liikenteen ajaen ennakoivasti
- noudattaa liikennesääntöjä
- tiedottaa tai varmistaa asiakkaan tiedonsaannin poikkeustilanteesta
- toimii ohjeiden mukaisesti aikataulun ja ajoreitin osalta
- pysäköi tarvittaessa ajoneuvon turvalliseen paikkaan
- osaa selvittää milloin, miksi ja missä lepotauko pidetään
- hallitsee ajankäytön rakennusalan elementtikuljetustehtävässä.

Opiskelija tekee yhteistyötä rakennusalan elementtikuljetukseen liittyvien toimijoiden kanssa**Opiskelija**

- osaa toimia reklamaatiotilanteissa
- osaa kertoa yrityksen käytänteet kuljetusvahingoissa ja tavarankuljetukseen liittyvät korvausvastuut
- toimii vuorovaikutuksessa asiakkaiden ja muiden kuljettajien sekä työntekijöiden kanssa
- luo myönteistä yrityskuvaa omalla toiminnallaan.

Opiskelija lopettaa rakennusalan elementtikuljetustehtävän

Opiskelija

- tekee ajon lopetustoimet yhdistelmäajoneuvolle
- varmistaa yhdistelmäajoneuvon paikallaan pysymisen ja lukitsemisen
- tekee kirjaukset työajasta ja -vuorosta
- osaa tehdä vikailmoituksen.

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti • tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	• toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti • tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	• toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	• suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	• suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti • esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämis ehdotuksia • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen • ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä suorittamalla rakennusalan elementtikuljetustehtävän yhdistelmäajoneuvolla. Työtehtävänä on suunnitella ja toteuttaa rakennusalan elementtikuljetus. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.39. Erikoispitkän yhdistelmäajoneuvon kytkentä ja käyttäminen, 5 osp (106976)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija valmistelee erikoispitkän yhdistelmäajoneuvon kytkennän

Opiskelija

- tarkastaa ajo-oikeuteen liittyvät luvat ja pätevyudet sekä ajoneuvojen asiakirjat
- valmistelee yhdistelmäajoneuvon toimintakunnon ennen käyttöönottoa
- tarkistaa kytkettävien ajoneuvojen yhteensovittamisen ja kytkentäohjeistuksen
- varmistaa, että kytkentä ja käsittely voidaan tehdä turvallisesti aikana
- pysäköi vetoauton turvallisesti ja huomioi alueen muun liikenteen
- selvittää erikoispitkän yhdistelmäajoneuvon mitat ja massat
- tarkistaa erikoispitkän yhdistelmäajoneuvon varusteet ja varusteiden kunnon
- selvittää erikoispitkän yhdistelmäajoneuvon, sen varusteiden ja lisälaitteiden huolto- ja korjaustarpeen
- hallitsee ajankäytön valmistellessaan erikoispitkän yhdistelmäajoneuvon kytkennän.
- selvittää ajoneuvoyhdistelmän säädösten mukaisuuden ja ajossa vaadittavat erityispiirteet

Opiskelija kytkee erikoispitkän yhdistelmäajoneuvon

Opiskelija

- varmistaa kytkettävän perävaunun paikallaan pysymisen
- varmistaa ajoneuvon vetokidan sopivuuden kytkettävään perävaunuun sopivaksi
- kytkee erikoispitkän yhdistelmän
- varmistaa erikoispitkän yhdistelmän lain mukaisuus
- huomioi aisan asennon vetokitaan nähden
- säätää vetoauton peruutusnopeuden
- varmistaa vetopöydän, vetokidan tai servon toiminnan ja lukituksen
- varmistaa letkujen ja johtojen oikean kytkennän
- osaa kertoa vetoauton ja perävaunun jarrujen toiminnan pysäköitäessä
- tarkistaa erikoispitkän yhdistelmäajoneuvon valojen toiminnan.

Opiskelija käsittelee erikoispitkää yhdistelmäajoneuvoa

Opiskelija

- kokeilee erikoispitkän yhdistelmäajoneuvon jarrujen toiminnan
- osaa asettaa erikoispitkän yhdistelmäajoneuvon mahdollisimman oikeaan asentoon ennen peruutusta
- arvioi peruutukseen vaadittavan tilan tarpeen
- peruuttaa erikoispitkää yhdistelmäajoneuvoa laiturin
- sovittaa ohjauspyörän kääntöliikkeet ja erikoispitkän yhdistelmäajoneuvon nopeus sopivaksi peruutuksessa
- osaa arvioida täysperävaunun kääntöpöydän asennon suoraan peruutuksessa kärryn suuntaiseksi
- hallitsee yhdistelmäajoneuvon oikea-aikaisen suoristamisen ja korjausliikkeet.

Opiskelija katkaisee erikoispitkän yhdistelmäajoneuvon

98

Opiskelija

- varmistaa irrotettavan perävaunun paikallaan pysymisen
- irrottaa vetoauton kytkettävästä perävaunusta ja dollystä
- irrottaa letkut ja johdot oikeassa järjestyksessä
- avaa vetokidan tai vetotapin ja lukitsee vetopöydän
- säätää vetoauton irrotusnopeuden.

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti • tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	• toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti • tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	• toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	• suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	• suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti • esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämis ehdotuksia • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen • ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä kytkemällä ja irrottamalla (HCT) high capacity transport yhdistelmäajoneuvon ja suorittamalla laiturin peruutuksen. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.40. Tavarán vastaanotto ja säilyttäminen, 30 osp (106977)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija vastaanottaa saapuvan tavarán

Opiskelija

- suunnittelee saapuvan lähetyksen turvallisen vastaanoton
- käyttää tavarán vastaanotossa ja säilytyksessä digitaalisia tiedonsiirron välineitä
- tarkistaa saapuvaan lähetyksen sisältämät tavaroihin liittyvät asiakirjat
- tarkistaa saapuvan tavarán kunnon
- varmistaa ohjeistuksen mukaisen paikan saapuvalla tavaralla
- laskee saapuvan tavarán yksiköt oikein
- tunnistaa kuljetuspakkaukset sekä kuljetus- ja varastointiyksiköt
- vertaa saapuvaa lähetystä dokumentteihin ja ostotilaukseen
- tekee jälkitoimituksen
- tekee muistutuksen rahtikirjaan havaittavissa olevasta vauriosta
- toimii vuorovaikutustilanteissa asiakkaiden kanssa

Opiskelija käsittelee saapuvan tavarán

Opiskelija

- käyttää tarvittavia laitteita ja työvälineitä tavarán siirtämisessä ja käsittelyssä
- käsittelee saapuvaa tavaraa turvallisesti
- syöttää saapumistiedon päivityksen järjestelmään
- tietää puutteellisen tai väärän toimituksen aiheuttamat toimenpiteet
- tunnistaa ja merkitsee määräpoikkeamat järjestelmään
- osaa toimia piilevän vaurion suhteen

Opiskelija sijoittaa tavarán turvallisesti ja tarkoituksenmukaisesti

Opiskelija

- valitsee varastointivaatimusten mukaisen säilytyspaikan tuotteille
- hyllyttää ja pinoaa tavaroita
- tulkitsee hyllykuormitustaulukon tiedot
- tietää kuormalavahyllystön rakenteen
- osaa tunnistaa kuormalavahyllystön vauriot
- tietää kuormalavahyllystön vaurioluokituksen perusteet
- kirjaa havainnot
- raportoi vaurioista
- työskentelee turvallisesti ja ergonomisesti

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	- toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti - toimii yhteistyökykyisesti - tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita - hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa - muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	- toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti - tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita - hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti - muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	- toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa - selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista - hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti - arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	- suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa - selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja - soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti - arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	- suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat - toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa - soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti - esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämis ehdotuksia - arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen - ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä tekemällä vastaanottoon ja säilyttämiseen liittyviä työtehtäviä varastotyöympäristössä. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.41. Tavarankeräily ja pakkaaminen, 30 osp (106978)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija valmistelee tavarankeräilyä

Opiskelija

- käyttää keräilyssä digitaalisia tiedonsiirron välineitä
- etsii tilauksen järjestelmästä tai verkkokaupan alustasta
- tarkistaa tilauksen saatavuuden
- järjestee keräilydokumentit
- suunnittelee keräilyn
- varmistaa keräilyssä käyttämiensä laitteiden ja työvälineiden kunnon ennen käyttöönottoa
- noudattaa työturvallisuusohjeita ja pukeutuu työturvallisuusvaatimusten mukaisesti
- informoi esimiestä käyttämiensä laitteiden ja työvälineiden puutteista tai vioista

Opiskelija aloittaa tavarankeräilyn

Opiskelija

- käyttää keräilyssä tarvittavia lähetyskohtaisia peruslaitteita ja työvälineitä
- käyttää keräilydokumentteja
- suorittaa keräilyn tavarankäsittelylaitteilla tai trukilla
- työskentelee yhteistyössä asiakkaiden ja työpaikan muiden henkilöiden kanssa
- välttää hävikin syntymistä työssään
- noudattaa työturvallisuusohjeita
- suorittaa keräilyn

Opiskelija pakkaa tavarankeräilyä

Opiskelija

- hallitsee oikeanlaisen pakkaustavan
- käyttää oikeita pakkaus- ja kuljetusmerkintöjä
- lajittelee jätteet

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	- toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti - toimii yhteistyökykyisesti - tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita - hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa - muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	- toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti - tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita - hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti - muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	- toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa - selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista - hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti - arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	- suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa - selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja - soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti - arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	- suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat - toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa - soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti - esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämis ehdotuksia - arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen - ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa osaamisensa näytössä tunnistamalla pakkausmerkintöjä, käsittelemällä tavaraa säilytyksessä ja keräilyssä ja sijoittamalla tavarat varastoon. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.42. Inventointi, 10 osp (106979)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija valmistelee inventoinnin

Opiskelija

- järjestelee inventointidokumentit
- suunnittelee inventoinnin
- varmistaa inventoinnissa käyttämiensä laitteiden ja työvälineiden kunnon ennen käyttöönottoa
- kertoo, miksi inventoidaan
- selvittää yrityksen käyttämän inventointimenetelmän
- käyttää inventoinnissa digitaalisia tiedonsiirron välineitä
- hakee tuotteen nimiketiedon perusteella järjestelmästä
- varmistaa toimitusaikaa ja tilausmääriä
- tarkastelee varaston valvonnan ja ohjauksen raportteja
- arvioi varaston näkökulmasta poistuvien tuotteiden, tuotteiden kiertonopeuksien ja inventoinnin vaikutusta varaston arvoon
- tunnistaa työn riskitekijät ja toimii työpaikan ohjeiden sekä työturvallisuusvaatimusten mukaisesti
- huomioi toimintaympäristön edellyttävän turvallisuuteen vaikuttavat tekijät

Opiskelija inventoi tavaran

Opiskelija

- hakee tuotteen järjestelmästä nimiketiedon perusteella
- käyttää tarvittavia apuvälineitä ja laitteita inventoinnin tekemiseen
- etsii tuotteen saldon järjestelmästä
- selvittää tuotteen historiatiedon järjestelmässä olevan tiedon avulla
- selvittää tuotteen tulossa olevat ja poistumisesta kertovat tilaustiedot
- tekee tarvittavat toimenpiteet tuotteen saldon korjaamiseksi
- arvioi tuotteen saldokorjauksen vaikutusta varaston arvoon

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	- toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti - toimii yhteistyökykyisesti - tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita - hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa - muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	- toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti - tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita - hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti - muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	- toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa - selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista - hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti - arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	- suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa - selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja - soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti - arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	- suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat - toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa - soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti - esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämis ehdotuksia - arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen - ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä tekemällä inventointiin liittyviä työtehtäviä varastotyöympäristössä. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.43. Kuormalavahyllyn tarkistaminen, 10 osp (106980)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija aloittaa kuormalavahyllyjen tarkastuksen ja havainnoinnin
Opiskelija

- tunnistaa kuormalavahyllyn tarkistamiseen liittyvät riskitekijät ja toimii työpaikan ohjeiden sekä työturvallisuusvaatimusten mukaisesti
- havainnoi ja luokitaa hyllyn mahdollisen vaurion ja tulkitsee niiden syntymisen syitä
- selvittää tärkeimpien kuormalavahyllystöjen tarkastamisen periaatteet sekä mitkä toimenpiteet kuormalavahyllystössä vaikuttavat ja millä tavalla hyllystön turvallisuuteen
- tulkitsee kuormituskylltien tietoja
- selvittää standardin SFS-EN 15635 mukaiset vauriotasot ja osaa perustella vaurioluokituksia sekä rajaa ja merkkää työohjeiden mukaan työskentelyalueen
- käyttää kuormalavahyllytarkastamiseen käytettäviä työkaluja sekä kykenee osoittamaan myös muita välineitä, joita voidaan käyttää tarkastamisen apuvälineinä
- selvittää kuormalavahyllystöjen osalta vastuulliset osapuolet ja selvittää, miten vastuut jakautuvat.

Opiskelija raportoi vauriot

Opiskelija

- varmistaa kuormalavahyllystön rakenteet
- suorittaa kuormalavahyllytarkastuksen sekä dokumentoi tarkastuksen suunnitelmallisesti ja järjestelmällisesti
- tekee sovelluksia tai tietokoneohjelmia hyödyntäen kuormalavahyllytarkastuksesta dokumentin.
- kokeilee ja varmistaa tavarankäsittelylaitteiden toimivuuden ja turvallisuuden ennen käyttöönottoa
- tekee raportointiohjeistuksen mukaisen raportin
- työskentelee turvallisesti ja ergonomisesti

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	- toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti - toimii yhteistyökykyisesti - tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita - hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa - muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	- toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti - tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita - hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti - muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	- toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa - selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista - hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti - arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	- suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa - selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja - soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti - arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	- suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat - toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa - soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti - esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämis ehdotuksia - arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen - ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä tarkastaa kuormalavaturvallisuuden varasto- tai terminaaliympäristössä. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.44. Tavarán lähettáminen, 20 osp (106981)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija valmistelee tavarán lähetyksen

Opiskelija

- käyttää tavarán lähettámisessä digitaalisia tiedonsiirron välineitä

- järjestee lähtevään tavarahan liittyvät asiakirjat
- suunnittelee lähtevän tavarahan lähetysten
- varmistaa toimitustajan ja -tavan
- varmistaa käyttämiensä laitteiden ja työvälineiden kunnan ennen käyttöönottoa
- pukeutuu työturvallisuusvaatimuksen mukaiseen työasuun

Opiskelija lähettää lähtevän tavarahan

Opiskelija

- käyttää lähettämisessä peruslaitteita ja työvälineitä
- suorittaa lähtevän tavarahan käsittelyn tavarankäsittelylaitteilla tai trukilla
- hallitsee tavarahan käsittelyn
- varmistaa pakkausmerkinnät käsitellessään lähtevää tavarahan
- työskentelee yhteistyössä asiakkaiden ja työpaikan muiden henkilöiden kanssa
- tekee kirjaukset järjestelmään
- laatii rahtikirjan tai lähetysasiakirjan
- valitsee oikean rahditusperusteen ja toimii sen mukaan
- tunnistaa ja toimii omaa työtä koskevien toimituslausekkeiden mukaan
- valitsee työnantajan ohjeiden mukaisesti rahtikuljetuksen
- välttää hävikin syntymistä työssään
- selvittää lähettäjän vastuut ja velvollisuudet kuormauksessa
- noudattaa työturvallisuusohjeita
- lajittelee jätteet
- työskentelee turvallisesti ja ergonomisesti

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	- toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti - toimii yhteistyökykyisesti - tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita - hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa - muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	- toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti - tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita - hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti - muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	- toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa - selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista - hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti - arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	- suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa - selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja - soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti - arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	- suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat - toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa - soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti - esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämis ehdotuksia - arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen - ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä tekemällä lähettämiseen liittyviä työtehtäviä varastotyöympäristössä. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.45. Luvanvaraisten tavaroiden varastointi, 10 osp (106982)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija tunnistaa luvanvaraiset tuotteet varastoinnissa
Opiskelija

- tunnistaa elintarvike-, lääke- tai tullivarastoissa varastoitavat tuotteet
- noudattaa työturvallisuusohjeita ja pukeutuu työturvallisuusvaatimusten mukaisesti
- käyttää digitaalisia tiedonsiirron välineitä

Opiskelija käsittelee ja varastoi luvanvaraisia tuotteita

Opiskelija

- tunnistaa luvanvaraisten aineiden varastointiin liittyvät dokumentit ja asiakirjat
- tuntee säilytysolosuhdevaatimukset
- tuntee luvanvaraisten tavaroiden varastointiin ja käsittelyyn liittyvän lainsäädännön
- työskentelee yhteistyössä asiakkaiden ja työpaikan muiden henkilöiden kanssa

Opiskelija pakkaa ja lähettää luvanvaraisia tuotteita

Opiskelija

- tunnistaa pakkausmerkinnät lähetyksessä
- pakkaa luvanvaraisia tuotteita oikean pakkaustavan mukaisesti
- lähettää luvanvaraisia tuotteita
- tuntee pakkauksessa ja lähetyksessä käytettävät dokumentit ja asiakirjat
- työskentelee ergonomisesti ja turvallisesti

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti • tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	• toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti • tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	• toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	• suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	• suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti • esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämis ehdotuksia • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen • ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa osaamisensa näytössä tunnistamalla pakkausmerkintöjä, käsittelemällä tavaraa säilytyksessä ja keräilyssä ja sijoittamalla tavarat varastoon. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.46. Varaston osto- ja myyntitoiminnoissa työskentely, 20 osp (106983)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija tietää yrityksen keskeisimpiä nimike- ja tuotevalikoimia

Opiskelija

- selvittää yrityksen keskeisimmät tuoteryhmät
- esittelee itsevalitsemansa tuotteen ja kertoo sen varastoinnista
- käyttää yrityksen tavarantoimittajien tuotesivustoja, -hinnastoja ja -luetteloita
- toimii yrityksen sekä alan ohjeiden ja laatuvaatimusten mukaisesti.
- työskentelee turvallisesti ja ergonomisesti

Opiskelija tekee osto- ja myyntitapahtumaan liittyviä toimintoja

Opiskelija

- selvittää yrityksen täydennysmenetelmiä
- tiedostaa ostotapahtuman ajoituksen ja tilausmäärien merkityksen varastolle
- tekee tilauksen havaitsemansa ostoimpulssin johdosta
- tekee varastotyötä yhteistyössä yrityksen markkinoinnin kanssa
- seuraa ja tulkitsee osto- ja myyntitapahtumia
- tietää hinnoittelun ja alennusten vaikutuksen yrityksen kannattavuuteen
- selvittää erilaisten toimituslausekkeiden merkityksen varaston toimintaan

Opiskelija palvelee asiakkaita

Opiskelija

- palvelee asiakkaita hyvän asiakaspalvelun mukaisesti
- palvelee yrityksen sisäisiä ja ulkoisia asiakkaita heidän tarpeensa tunnistuen
- noudattaa työssään yrityksen asiakaspalvelun ohjeita ja laatuvaatimuksia

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	- toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti - toimii yhteistyökykyisesti - tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita - hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa - muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	- toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti - tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita - hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti - muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	- toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa - selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista - hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti - arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	- suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa - selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja - soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti - arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	- suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat - toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa - soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti - esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämis ehdotuksia - arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen - ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä tekemällä osto- tai myyntitapahtumaan liittyviä työtehtäviä varastotyöympäristössä. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.47. Terminaalissa toimiminen, 25 osp (106984)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija valmistelee terminaalitöissä tarvittavat koneet ja laitteet

Opiskelija

- tarkistaa työtehtävässä käytettävän tavarankäsittelylaitteen tai trukin toimintakunnon ja turvallisuuden ennen käyttöönottoa
- osaa käyttää terminaaleissa olevia koneita ja laitteita sekä osaa päivittääiset huoltotoimenpiteet
- arvioi työkoneessa ilmenneiden vikojen ja puutteiden vaikutuksen vahinkoriskiä työkoneen käyttöönotossa ja suoritettavassa työtehtävässä
- tuntee lainsäädännön velvoittamat vastuut ja velvollisuudet tavarankäsittelylaitteen tai trukin käytön osalta

Opiskelija toimii työssään turvallisesti ja vastuullisesti

Opiskelija

- pukeutuu työtehtävän ja työturvallisuusvaatimusten edellyttämällä tavalla käyttäen työtehtävässä tarvittavia suojaimia
- tunnistaa työn riskitekijät ja toimii työpaikan ohjeiden sekä työturvallisuusvaatimusten mukaisesti
- tunnistaa omaan tilaansa liittyvät riskit sekä niiden vaikutukset työturvallisuuteen
- työskentelee turvallisesti ja ergonomisesti
- huolehtii työskentelyalueen siisteydestä ja puhtaudesta.

Opiskelija aloittaa terminaalityötehtävän

Opiskelija

- suunnittelee saamansa työtehtävän annetun ennakkotiedon mukaisesti
- varmistaa saapuvan tavarankäsittelyn oikean sijoittelun terminaalissa
- huomioi olosuhteiden ja kelin vaikutuksen työskentelyyn sisä- ja ulkotiloissa
- varmistaa lastattavan ajoneuvon paikallaan pysymisen
- tarkistaa tavarankäsittelylaitteen tai trukin nosto- ja siirtokapasiteetin kuormituskykyt mukaisesti.

Opiskelija suorittaa terminaalityötehtävän

Opiskelija

- tekee tarvittavat luennat lähetyksiin järjestelmään kuuluvilla laitteilla terminaalin eri toiminnoissa
- selvittää toiminnanohjausjärjestelmästä toimitusten tiedot
- tunnistaa tavaraan kiinnitetyt pakkaus- ja käsittelymerkinnät ja toimii niiden mukaan
- käyttää digitaalisia tiedonsiirron välineitä
- tulkitsee kuljetusasiakirjan ja osoitekortin sisällön
- tunnistaa ja toimii omaa työtä koskevien toimituslausekkeiden mukaan
- osaa tehdä tavarankäsittelyn vaurioitumisesta, vähenemisestä tai katoamisesta kirjallisen muistutuksen tiekuljetussopimuslain mukaisesti
- laskee lähetykselle rahduspainon ja tuntee käsiteltävät kuljetusyksiköt
- tekee rahduspainomuutokset
- merkitsee pakkaamansa lähetykset ja kuljetusyksiköt
- siirtää tavarankäsittelyn oikealle lähtöalueelle tai muuhun jatkokäsittelypaikkaan
- kerää lähetykset ja kuljetusyksiköt lastausjärjestyksen mukaisesti lähtöalueella
- sijoittelee lähetykset ja kuljetusyksiköt kuormatilaan turvallisesti ja oikeassa järjestyksessä sekä välittää tiedon kuljettajalle
- käyttää laiturisiltaa turvallisesti
- varmistaa kuormatilan kunnon
- toimii lastatessaan ajoneuvoa kuormatekijälle kuuluvien vastuiden ja velvollisuuksien mukaisesti kuormausalustavassa
- kiinnittää kuorman, kuorman kiinnityksen periaatteiden mukaisesti
- käyttää kuormansidonta- ja tuentavälineitä oikein
- määrittelee kuormatilaan sopivasti kantavuuden sekä tietää muut tärkeät massat ja mitat lastausvaiheessa.

- tietää kuljetusten aikataulutuksen ja terminaaliverkoston yhteistoiminnan merkityksen suhteessa palvelulupaukseen
- toimii vuorovaikutuksessa erilaisissa asiakaspalvelutilanteissa
- työskentelee yhteistyössä muiden alueen toimijoiden ja asiakkaiden kanssa
- toimii työskentelyn päättyessä ohjeiden ja määräysten mukaisesti.

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti • tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	• toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti • tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	• toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	• suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	• suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti • esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämis ehdotuksia • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen • ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä työpaikalla käytännön työtehtävissä tavaraterminaalissa. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.48. Vaarallisten aineiden käsitteleminen, 15 osp (106985)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija ottaa vastaan vaarallisia aineita

Opiskelija

- tunnistaa saapuvan lähetyksen vaarallisen aineen perustuen sen merkintöihin ja asiakirjoihin
- purkaa vaarallisia aineita sisältävän lähetyksen turvallisesti noudattaen asetuksia ja määräyksiä
- selvittää tavaran vastaanottajan ja kuorman purkajan vastuut ja velvollisuudet
- selvittää vaarallisten aineiden vastaanottoa koskevat määräykset
- sijoittaa vaaralliset aineet vastaanotossa niille määritellyille paikoille ja tietää vaarallisten aineiden sijoittelua koskevat määräykset
- siirtää saapuneen vaarallisen aineen sille määritellylle paikalle.

Opiskelija käsittelee vaarallisia aineita varastossa

Opiskelija

- etsii vaarallisten aineiden varastointia koskevat määräykset ja asetukset käyttäen eri tietolähteitä
- selvittää vaarallisten aineiden asiakirjoja koskevat määräykset ja lait
- tuntee vaarallisen aineen käyttöturvallisuustiedotteen ja siitä säädetyt määräykset
- etsii käyttöturvallisuustiedotteesta varastointia ja käsittelyä koskevat määräykset
- varastoi vaarallisen aineen sille varatulle varastointipaikalle
- selvittää vaarallisten aineiden varastoinnissa käytettävästä kalustosta ja laitteistosta säädetyt määräykset
- selvittää kemikaalien varastointia valvovat viranomaiset ja työpaikan vaarallisten aineiden ja kemikaalien käsittelyn ja varastoinnin vastuuhenkilöt
- toimia onnettomuustilanteessa käyttäen oikeita pelastusvälineitä ja suojavälineitä.

Opiskelija suorittaa vaarallisten aineiden lastauksen ja lähetyksen

Opiskelija

- valmistelee vaarallisia aineita sisältävän lähetyksen noudattaen pakkaamisesta ja lähettämisestä annettuja määräyksiä
- määrittää vaaralliselle aineelle määräyksen mukaisesti oikean luokan
- valmistelee asiakirjat ja varmistaa kollin merkintöjen oikeellisuuden
- noudattaa vaarallisten aineiden yhteenkuormauksesta annettuja määräyksiä
- selvittää rajoitetussa määrin pakkaamisen periaatteen ja osaa määritellä aineen mahdollisen rajoitetun määrän käyttöturvallisuustiedotteesta
- etsii käyttöturvallisuustiedotteesta mitä määräyksiä aineesta on annettu kuljetuksessa kuljetusmuodoittain
- selvittää vaarallisten aineiden lastauksessa huomioon otettavat asiat

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti • tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	• toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti • tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	• toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	• suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	• suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti • esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämis ehdotuksia • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen • ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käsittelemällä vaarallisiksi luokiteltuja aineita varasto- ja/tai terminaaliympäristössä. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.49. Tavarankuljetus, 15 osp (106986)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija valmistelee tavarankuljetuksen

Opiskelija

- suorittaa B -luokan ajo-oikeuden
- esittää ajo-oikeuteen liittyvät luvat ja pätevyyydet
- tekee lähtötarkastuksen käyttämäänsä ajoneuvoon
- varmistaa ajoneuvon tieliikennekelpoisuuden
- paikantaa mahdolliset viat ja tekee vikailmoituksen
- varmistaa ajoneuvon tarvitseman käyttövoiman riittävyyden työtehtävän aikana
- suorittaa kuljettajalle kuuluvat päivittäiset huoltotoimet
- tarkastaa ja valmistelee kuormatilan
- tarkastaa ajoneuvon asiapaperit
- selvittää ajoneuvon kantavuuden ja kuormituskyvyn
- varmistaa kuormauksessa vaarallisten aineiden vapaarajan
- kuormaa ajoneuvon purkujärjestyksen mukaan
- varmistaa kuorman säädösten mukaisen kiinnityksen
- ylläpitää ajoneuvon ja työympäristön siisteyttä.

Opiskelija suorittaa kuljetustehtävän

Opiskelija

- suunnittelee kuljetustehtävään soveltuvan reitin
- suunnittelee tavarankuljetuksen ja aikataulun
- käyttää kuljetusasiakirjoja ja tekee tarvittaessa sähköiset kirjaukset
- käyttää tarvittaessa tavarankuljetuksissa kuormaukseen tarvittavia lisälaitetta ja välinettä
- noudattaa liikennesääntöjä sekä olosuhteiden edellyttämää huolellisuutta ja varovaisuutta
- ennakoii toisten tienkäyttäjien toiminnan vaaran ja vahingon välttämiseksi ja turvallisen liikenteen edistämiseksi
- ajaa taloudellisesti ja ennakoivasti vaaratilanteita välttäen
- tunnistaa muuttuvat olosuhteet ja varautuu niihin
- toimii asiakkaan kanssa vuorovaikutustilanteessa
- informoi asiakasta työtehtävän edellyttämällä tavalla
- toimi asiakassuhteita vaarantamatta
- käyttää ajoneuvossaan olevia kuljettajaa avustavia järjestelmiä turvallisesti ja tunnistaa niihin mahdollisesti liittyvät riskit ja erityispiirteet.
- työskentelee turvallisesti ja ergonomisesti

Opiskelija lopettaa kuljetustehtävän

Opiskelija

- pysäköi ajoneuvon turvallisesti tarkoituksen mukaiseen paikkaan
- pysäköitäessä varmistaa ajoneuvon paikallaan pysymisen ja lukitsee ajoneuvon
- raportoi ajoneuvossa mahdollisesti ilmenneistä vioista
- huolehtii ajoneuvon kunnosta ja siisteydestä.

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	- toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti - toimii yhteistyökykyisesti - tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita - hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa - muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	- toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti - tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita - hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti - muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	- toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa - selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista - hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti - arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	- suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa - selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja - soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti - arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	- suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat - toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa - soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti - esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämissuhteita - arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen - ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä suorittaen tavarankuljetukseen tarkoitettuun ajoneuvoon lähtötarkastuksen, kuormaamisen sekä kuljetustehtävän. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.50. Liikennöinti ja turvallinen työskenteleminen lentoasemalla, 35 osp (106987)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija valmistautuu lentoasemalla työskentelyyn

Opiskelija

- esittää lentoasemalla työskentelyyn vaadittavat voimassa olevat kulkuluvat
- osaa toimia lentoaseman turvavalvotulla alueella
- on selvillä kenttäalueen turvajärjestelyiden periaatteista ja infrastruktuurista
- työskentelee lentoaseman toimintakäsikirjan ohjeiden mukaan
- toimii viranomaismääräysten mukaisesti
- työskentelee työsuojelumääräysten ja -ohjeiden mukaan
- työskentelee vastuullisesti
- pukeutuu työtehtävän edellyttämällä tavalla käyttäen tarvittavia suojaimia
- noudattaa ympäristönsuojelun ja lentoaseman jätehuollon ohjeita
- kehittää omaa osaamistaan ja taitojaan
- on selvillä pääpiirteittäin lentoaseman laatutekijöistä
- osaa toimia työtehtävää koskevan lentoaseman pelastussuunnitelman mukaisesti

Opiskelija työskentelee lentoasemalla**Opiskelija**

- liikkuu lentoasemalla kulkulupansa sallimilla alueilla
- huomioi turvallisuusvaatimukset turvallisuudelle
- huomioi turvaetäisyydet lentokoneisiin ja työlaitteisiin
- huomioi inhimillisten tekijöiden vaikutukset työskentelyynsä
- kiinnittää huomiota työvälineidensä kuntoon ja vie vialliset huoltoon
- hallitsee työtehtävässään tietoonsa tulleeisiin henkilö-, liike- ja ammattisalaisuuksiin liittyvän vaitiolovelvollisuuden

Opiskelija työskentelee kuljetustehtävissä**Opiskelija**

- suorittaa B ja C luokan ajo-oikeuden
- käyttää työssään tarvittavia kuljetusasiakirjoja
- tulkitsee ilmailualan yleisempiä pakkausten ja kuljetusyksiköiden merkintöjä
- käyttää yleisimpiä kuormankäsittelylaitteita
- suorittaa annetun kuljetustehtävän turvallisesti ja taloudellisesti
- käsittelee ja kuljettaa ajoneuvoa tiellä säädösten ja määräysten mukaan

Opiskelija tekee yhteistyötä lentoaseman toimijoiden ja asiakkaiden kanssa**Opiskelija**

- toimii vuorovaikutuksessa asiakkaiden ja muiden työntekijöiden kanssa
- neuvoo ja opastaa asiakkaita
- käyttää digitaalipalveluja ja -järjestelmiä
- luo myönteistä yrityskuvaa omalla toiminnallaan
- osaa neuvoa tai opastaa asiakkaan infopisteelle englannin kielellä
- käyttäytyy asiallisesti ja ammattimaisesti
- osaa selvittää lentokentän organisaation pääpiirteittäin
- toimii yhteistyössä lentoasemalla toimivien yritysten kanssa
- on selvillä oman työnsä vaikutuksista sidosryhmien toimintaan

Opiskelija huomioi sääolosuhteiden vaikutuksen työskentelyyn**Opiskelija**

- osaa ennakoida säätyypin muutoksen ja sen vaikutuksen työtehtäviin
- huomioi henkilökohtaisessa pukeutumisessa sään vaikutuksen
- huomioi sään vaikutuksen omaan toimintaansa
- ylläpitää omaa fyysistä kuntoaan työtehtävien edellyttämässä laajuudessa

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	- toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti - toimii yhteistyökykyisesti - tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita - hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa - muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	- toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti - tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita - hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti - muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	- toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa - selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista - hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti - arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	- suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa - selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja - soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti - arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	- suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat - toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa - soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti - esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämis ehdotuksia - arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen - ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä todellisessa työympäristössä tavanomaisten ja monipuolisten työtehtävien yhteydessä. Suorittaa kuorman kuljetustehtävän säädösten ja kuljetettavan tavarantoimien vaatimusten mukaisesti taloudellisesti ja tarkoituksenmukaista reittiä käyttäen aidossa lentokenttäympäristössä tai vastaavissa olosuhteissa. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.51. Lentoasema-alueen kunnossapitäminen, 30 osp (106988)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija valmistelee kunnossapitoajoneuvon työtehtävään

Opiskelija

- suorittaa B ja C -luokan ajo-oikeuden
- esittää ajo-oikeuteen liittyvät asiakirjat, luvat ja pätevyyydet
- tekee teknisen lähtötarkastuksen käyttämäänsä ajoneuvoon varmistaen sen tieliikennekelpoisen kunnon
- varmistaa ajoneuvon tarvitseman käyttövoiman mukaisen tankkauksen tai latauksen työpäivän/työtehtävän aikana
- paikantaa mahdolliset viat ja ilmoittaa niistä ohjeiden mukaisesti
- suorittaa kuljettajalle kuuluvat päivittäiset huoltotoimet
- paikantaa mahdolliset viat ja ilmoittaa niistä ohjeiden mukaisesti
- varustaa ajoneuvon työtehtävän vaatimalla laitteistolla

Opiskelija valmistelee kunnossapidon työtehtävän

Opiskelija

- varmistaa kunnossapidon vuoronvaihtoon liittyvät asiat
- suorittaa viikko-ohjelman mukaiset tarkastukset
- huomioi sään vaikutuksen kunnossapidon toimenpiteille
- huomioi valmiuden työskentelyä häiritsevistä näkyvyydestä
- arvio kiitotien kitkan merkityksen lentoturvallisuudelle
- esittää voimassa olevan ajo- ja kulkuluvan kunnossapitoalueelle

Opiskelija työskentelee kunnossapidon työtehtävissä

Opiskelija

- suorittaa kunnossapitotehtävää lentoaseman kunnossapitomääräysten mukaisesti osana ryhmää
- varmistaa lentoaseman lennonvarmistuslaitteiden kunnossapitoa koskevat turvallisuusmääräykset
- käyttää ohjeiden mukaan olosuhteiden edellyttämää kunnossapitokalustoa
- varmistaa yhteistoimintakentällä ilmavoimien ohjeistuksen
- käyttää ohjeiden mukaan ilmavoimien lentoliikennealueen erikoisvarusteita
- selvittää maaradion käytön ja käyttää kirjaimia selkeyttäviä apusanoja
- suorittaa koneellista lumen aurausta ja liukkauden torjuntatoimenpiteitä työkoneella tai kuorma-autolla
- selvittää lennonvarmistuslaitteisiin liittyvän kesäkunnossapitotoimenpiteen
- suorittaa nurmikonleikkausta, vesakon raivausta, turva-aitojen korjausta, pikipaikkausta tai muita kesäkunnossapitotehtäviä
- vaihtaa tehtävän edellyttämän työlaitteen

Opiskelija on tietoinen lentoasemakiinteistön huollon toimenpiteistä

Opiskelija

- osaa selvittää kiinteistön valvonnan periaatteet
- osaa selvittää vikailmoituksen aiheuttamat toimenpiteet

Opiskelija huoltaa kunnossapidon ajoneuvoa

Opiskelija

- sijoittaa ajoneuvon työskentelyyn soveltuvaan ja työturvalliseen tilaan
- varmistaa ajoneuvon liikkumattomuuden työn aikana
- tulkitsee ajoneuvopäätteen antaman informaation oikein
- osallistuu kaluston huoltamiseen huolto-ohjelman mukaan
- työskentelee ohjeiden mukaan
- lajittelee ja sijoittaa ongelmajätteet ohjeiden mukaisesti
- huolehtii työympäristön siisteydestä

Opiskelija suorittaa ajonlopetus toimet

Opiskelija

- huolehtii ajoneuvon tai työkoneen kunnosta ja siisteydestä
- ohjeistaa työvuoron päättyessä seuraavan kuljettajan tai työnjohdon
- raportoi ajoneuvossa mahdollisesti ilmenneistä vioista
- huolehtii käyttövoiman riittävydestä ajoneuvon seuraavaan työtehtävään
- jättää ajoneuvon turvalliseen paikkaan varmistaen sen paikallaan pysymisen.

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	- toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti - toimii yhteistyökykyisesti - tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita - hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa - muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	- toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti - tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita - hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti - muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	- toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa - selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista - hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti - arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	- suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa - selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja - soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti - arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	- suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat - toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa - soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti - esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämis ehdotuksia - arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen - ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa osaamisen näytössä lentoasemalla kunnossapidon työtehtävissä tyypillisillä kunnossapidon työkoneilla ja kuorma-autoilla. Opiskelijan tulee hallita talvi- ja kesäkunnossapidon perusteet. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.52. Pelastustehtävissä toimiminen, 5 osp (106989)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija valmistautuu pelastustoimeen liittyvään tehtävään

Opiskelija

- hallitsee ensiavun antamisen perusteet tavallisissa ensiapua vaativissa tilanteissa
- tunnistaa vaaratilanteet ja estää lisävahinkojen syntymisen
- arvioi omaa kykyään toimia työtapaturma- ja liikennevahinkotilanteissa
- tuntee työpaikan ilmoituskäytänteet läheltä piti- tai vaaratilanteissa
- valmistelee tulityöpisteen työskentelyvalmiiksi
- suojaa tulityötä suorittaessaan ympäristön syntyvältä kipinöiltä tai liekeiltä tai muulta lämpöä ja palovaaraa aiheuttavalta toimenpiteeltä
- hallitsee suojaus- ja alkusammutuksen
- varmistaa lentoasemalla käytettävien sammutusjärjestelmien kunnon
- selvittää lentoasemalla käytettävien pelastusajoneuvojen tyypit ja valmiudet
- selvittää pelastuskaluston viikkotarkastuksen merkityksen pelastustoiminnalle

Opiskelija osaa suorittaa lentoasemien pelastustoimeen liittyvää tehtävää

Opiskelija

- selvittää johtovastuut pelastustehtävissä
- osaa suorittaa määräysten mukaan lentoaseman pelastustoimia
- arvioi omia fyysisiä ja henkisiä voimavarojaan pelastustehtäviin
-

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	- toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti - toimii yhteistyökykyisesti - tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita - hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa - muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	- toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti - tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita - hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti - muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	- toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa - selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista - hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti - arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	- suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa - selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja - soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti - arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	- suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat - toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa - soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti - esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämis ehdotuksia - arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen - ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa lentoasema-alueen työympäristössä työtehtävien yhteydessä. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin. Ammatillinen osaaminen tunnustetaan, mikäli opiskelijalla on ilmailuviranomaisen hyväksymä lentoasemien pelastushenkilöstön peruskurssi voimassa.

2.53. Inhimillisten tekijöiden vaikutuksen huomioiminen, 5 osp (106990)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija huomioi inhimillisten tekijöiden vaikutuksen aloittaessaan työtehtävän

Opiskelija

- arvioi yleisesti suorituskyykyynsä vaikuttavia tekijöitä
- analysoi yleisesti työskentelyyn liittyvien omasta toiminnasta aiheutuvien virheiden riskistä

Opiskelija arvioi työtehtävän suorittamisen vaativien omaan tilaan liittyvien tekijöiden vaikutuksen

Opiskelija

- varmistaa ja arvioi kykynsä tehdä aisteihin liittyviä havaintoja
- arvioi kykyään toimia suljetussa tilassa
- arvioi kykyä toimia työtehtävään liittyvän aikataulun mukaisesti
- arvioi omaa stressitilaansa
- arvioi työskentelyyn liittyviä vaaratilanteita
- varmistaa fyysisen tilan soveltuvuudesta työskentelyyn
- varmistaa työkykyisyytensä työtehtävän hoitamiseksi.

Opiskelija viestii tarvittaessa työtehtävän suorittamiseen liittyvistä huolta aiheuttavista asioista esihenkilölle

Opiskelija

- kertoo tarvittaessa havaitsemistaan vaaratekijöistä, työskentelyä haittaavista tekijöistä sekä oman työkykynsä heikentymisestä

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	- toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti - toimii yhteistyökykyisesti - tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita - hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa - muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	- toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti - tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita - hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti - muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	- toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa - selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista - hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti - arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	- suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa - selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja - soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti - arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	- suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat - toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa - soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti - esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämis ehdotuksia - arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen - ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä toimien työtehtävässä ottaen työskentelyssään huomioon inhimilliset tekijät. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.54. Liikennealueen kunnossapitäminen, 25 osp (106991)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija valmistelee liikennealueen kunnossapitotehtävän
Opiskelija

- esittää voimassa olevan ajo- ja kulkuluvan lentoliikennealueelle
- suorittaa maaradioliikennekoulutuksen
- valmistelee ajoneuvokaluston lumenpoistoa varten
- tekee teknisen lähtötarkastuksen käyttämäänsä ajoneuvoon varmistaen sen liikennekelpoisuuden

Opiskelija aloittaa liikennealueen kunnossapito tehtävän

Opiskelija

- pyytää ajoluvan liikennealueelle
- selvittää mitä vaaditaan ajoneuvoilta, jotta niitä saa käyttää liikennealueella
- kytkee auran kuorma-autoon
- liittää harjakoneen ajoneuvoon

Opiskelija työskentelee liikennealueella

Opiskelija

- toimii lennonjohdon määräysten mukaan ja seuraa ilmailuradioliikennettä
- suorittaa koneellista lumenaurausta ryhmän jäsenenä
- suorittaa auraharjapuhaltimella kunnossapitoa
- osallistuu lumenpoistoon liikennealueen opasteista
- selvittää kitkan mittauksen merkityksen lentoturvallisuudelle
- osaa selvittää kemikaalien käytön liukkauden torjunnassa
- suorittaa keskeisiä kesäkunnossapidon tehtäviä
- suorittaa työryhmän jäsenenä kunnossapitotehtävät lennonvarmistuslaitteiden ympärillä

Opiskelija lopettaa työskentelyn liikennealueella

Opiskelija

- suorittaa liikennealueen työskentelyyn liittyvät toiminnot
- pysäköi ajoneuvon ohjeiden mukaiselle paikalle
- tekee työvuoron päättymiseen liittyvät tehtävät
- tekee tarvittavat ajonlopetustoimet ajoneuvolle
- tekee tarvittavat vikailmoitukset tai muutosilmoitukset.

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	- toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti - toimii yhteistyökykyisesti - tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita - hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa - muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	- toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti - tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita - hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti - muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	- toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa - selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista - hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti - arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	- suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa - selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja - soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti - arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	- suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat - toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa - soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti - esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämis ehdotuksia - arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen - ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä lentoasemalla kunnossapidon työtehtävissä. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.55. Ilma-aluksen kuormaaminen, 10 osp (106992)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija valmistautuu ilma-aluksen kuormaamistehtävään

Opiskelija

- pukeutuu työtehtävien edellyttämällä tavalla

- käyttää henkilökohtaisia suojavälineitä
- varmistaa työvälineiden ja materiaalien turvallisuuden sekä poistaa ja vie huoltoon vialliset työvälineet
- pitää huolta omasta fyysisestä kunnostaan ja tietää sen merkityksen työssään
- esittää lentokentän kulkuluvan ja hallitsee omat kulkuoikeutensa
- suorittaa vaarallisten aineiden ilmakuljetuksen eli DGR-luvan
- käsittää massakeskipisteen merkityksen ja kippivaaran lentokonetta lastatessa ja purettaessa
- tulkitsee lähtevän lennon kuormausohjeen
- tulkitsee kuormasähkeen tietoja ja toimii niiden mukaisesti

Opiskelija kuormaa ja purkaa ilma-aluksen

Opiskelija

- noudattaa työturvallisuusohjeita ja vastaa toimintansa turvallisuudesta
- noudattaa turvaetäisyyksiä koneella toimiessaan
- huomioi erityisesti työergonomian ja nostotekniikat työskennellessään koneen lastiruumassa
- selvittää lentoaseman informaatiojärjestelmistä lentojen saapumiset ja lähdöt sekä koneen seisontapaikan sijainnin
- avaa ja sulkee eri lentokonetyyppien ruumien luukut
- suoriutuu keskeisistä ilma-alusten kuormaamisen tehtävistä vastuullisesti ja turvallisesti
- suorittaa itsenäisesti ryhmän jäsenenä kuorman purku- ja lastaustehtäviä kuormausohjeiden ja viranomais määräysten mukaisesti
- erottelee kuormasta posti- ja rahtilähetykset sekä matkatavarat
- erottelee matkatavaroista jatkolento-, priority (business) ja toiselle lennolle kirjatut matkatavarat
- lajittelee ja kohdentaa eri matkatavara- ja rahtityypit sekä niihin liittyvät asiakirjat sekä noudattaa niitä koskevia varo-, viranomais- ja merkintämääräyksiä
- käsittelee erikoismatkatavaroita oikeaoppisesti
- varmistaa kuorman vaatimusten mukaisesti oikeilla välineillä ja toimintatavoilla
- huolehtii saapuvan matkatavaran jatkokäsittelystä ja käyttää terminaalin matkatavarakuljettimia
- tunnistaa erilaiset kuormaustavat, muun muassa irtotavaran ja kontit
- palauttaa käyttämänsä varusteet

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	- toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti - toimii yhteistyökykyisesti - tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita - hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa - muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	- toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti - tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita - hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti - muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	- toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa - selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista - hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti - arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	- suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa - selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja - soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti - arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	- suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat - toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa - soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti - esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämis ehdotuksia - arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen - ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä tekemällä ilma-aluksen kuormaus- ja purkutehtäviä työryhmän jäsenenä. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittavaa ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.56. Ilma-aluksen tankkaaminen, 25 osp (106993)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija valmistelee ilma-aluksen tankaamistehtävän

Opiskelija

- suorittaa C ajo-oikeuden

- suorittaa vaarallisten aineiden (ADR) säiliökuljetuksiin oikeuttavan ajoluvan
- varmistaa polttoainekuljetuksessa tarvittavat asiapaperit ja ajoluvat
- esittää lentokentän kulkuluvan ja hallitsee omat kulkuoikeutensa
- pukeutuu työtehtävien edellyttämällä tavalla
- varmistaa henkilökohtaisten suojavarusteiden sekä työvaatteiden turvanormiston, kunnon sekä puhtauden
- käyttää henkilökohtaisia suojavälineitä
- selvittää ilma-aluksen tankkaamiseen liittyvät turvalliseen työskentelyyn vaadittavat toimenpiteet
- huolehtii työympäristön ja ajoneuvon siisteydestä työtehtävänsä aikana
- tarkistaa ilma-aluksen tankkauksen liittyvän ohjeistuksen
- varmistaa ilma-aluksen polttoaineen tankkaukseen liittyvät vaatimusten mukaiset varusteet
- siirtyy ilma-aluksen luokse ohjeiden mukaista reittiä
- tarkistaa lentoyhtiön polttoainetilauksen tietojärjestelmästä
- suunnittelee järjestelmästä saatavan informaation perusteella ilma-aluksen tankkauksen
- syöttää tarvittavat tiedot järjestelmään
- tekee yhteistyötä muun lentokenttähenkilökunnan kanssa

Opiskelija tankkaa ilma-aluksen

Opiskelija

- käyttää ilma-aluksen tankkaukseen käytetyn ajoneuvon hallinta ja turvalaitteita oikein
- noudattaa työturvallisuusohjeita ja vastaa toimintansa turvallisuudesta
- tunnistaa älylaitteiden tai muiden häiriötekijöiden vaikutuksen tarkkaavaisuuteen
- tunnistaa muuttuvat olosuhteet ja varautuu niihin
- toimii ergonomisesti tankkauksen aikana
- varmistaa tankkauspaikan turvallisuuden
- käyttää lastauslaitteita ja välineitä työturvallisesti ja oikein
- noudattaa turvaetäisyyksiä ilma-aluksen läheisyydessä toimiessaan
- sijoittaa ajoneuvon oikealle paikalle ilma-aluksen tankkausalueella
- suorittaa ajoneuvon maadoituksen
- ottaa vaadittavat tuotekohtaiset näytteet
- tietää vastuunsa tankkauksen aikana
- tunnistaa ja hallitsee riskit tankkaukseen liittyen
- suorittaa ilma-aluksen tankkauksen turvallisesti ohjeita noudattaen
- toimii ohjeiden mukaan vahingon sattuessa
- osoittaa erityistä asennetta turvalliseen työskentelyyn ilma-aluksen tankkauksen aikana.

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti • tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	• toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti • tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	• toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	• suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	• suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti • esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämis ehdotuksia • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen • ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä suorittamalla ilma-aluksen tankkauksen. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittavaa ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.57. Lentoaseman turvatarkastuksen työtehtävissä toimiminen, 10 osp (106994)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija valmistautuu turvatarkastukseen liittyvään tehtävään
Opiskelija

- toimii turvatarkastusta säätelevän lainsäädännön mukaisesti
- havainnoi työympäristöään ja raportoi poikkeamista
- pukeutuu ja varustautuu tehtävän edellyttämällä tavalla

Opiskelija suorittaa lentoasemien turvatarkastukseen liittyvät tehtävät

Opiskelija

- kertoo tarkastettavalle tarkastusmenettelystä sekä opastaa ja ohjaa häntä tarkastusprosessin aikana
- ottaa huomioon eri kulttuurien väliset erot ja niiden vaikutuksen toimintaansa
- suorittaa matkustajan tai muutoin kentällä oleskelevan henkilön turvatarkastuksen työryhmän jäsenenä voimassa olevien määräysten mukaisesti
- käyttää yleisimpiä turvatarkastuksissa käytössä olevia teknisiä laitteita ja apuvälineitä työryhmän jäsenenä
- tunnistaa kielletyt esineet ja aineet läpivalaisulaitteen avulla ja toimii löydöksen edellyttämällä tavalla
-
-

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	- toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti - toimii yhteistyökykyisesti - tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita - hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa - muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	- toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti - tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita - hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti - muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	- toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa - selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista - hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti - arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	- suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa - selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja - soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti - arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	- suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat - toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa - soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti - esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämis ehdotuksia - arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen - ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa lentoaseman turvatarkastuksen työtehtävien yhteydessä. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittavaa ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.58. Maapalvelutehtävissä toimiminen, 35 osp (106995)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija valmistautuu maapalvelun työtehtäviin
Opiskelija

- pukeutuu työtehtävien edellyttämällä tavalla
- käyttää henkilökohtaisia suojavälineitä
- pitää huolta omasta fyysisestä kunnostaan ja tietää sen merkityksen työssään
- esittää lentokentän kulkuluvan ja hallitsee omat kulkuoikeutensa
- suorittaa vaarallisten aineiden ilmakuljetuksen eli DGR-luvan
- tunnistaa eri manuaalien merkityksen ja työskentelee niiden mukaisesti
- hallitsee lentoasemapalveluissa tarvittavan englanninkielisen sanaston
- hallitsee ja osaa käyttää ilmailuaakkosia
- tekee teknisen lähtötarkastuksen käyttämäänsä ajoneuvoon
- varmistaa käyttämänsä ajoneuvon liikennekelpoisuuden
- arvioi oman ramp-työskentelynsä vaikutukset liikennetoimiston ja matkustajapalvelun prosesseihin
- arvioi oman työnsä vaikutuksen muihin sidosryhmiin
- käsittää massakeskipisteen merkityksen ja kippivaaran lentokonetta lastatessa ja purettaessa
- osaa tulkita saapuvan lennon sähkeet
- osaa tulkita lähtevän lennon kuormausohjeen

Opiskelija työskentelee ja tekee lopetustoimet maapalvelun työtehtävissä

Opiskelija

- noudattaa työturvallisuusohjeita ja vastaa toimintansa turvallisuudesta
- noudattaa turvallisuusmääräyksiä ja turvaetäisyyksiä koneella toimiessaan
- hallitsee eri konetyyppien rullaavan ja paikallaan käyvän lentokoneen vaara-alueiden erot
- huomioi työergonomian työskennellessään
- havaitsee ja tunnistaa työhönsä liittyvät vaarat ja ilmoittaa niistä sekä valitsee oikeat toimintatavat
- tiedostaa nopeatempoisen ja vaihtelevan työryhmin mukanaan tuomat
- tunnistaa ja huomioi inhimillisten tekijöiden vaikutuksen riskeihin ja turvallisuuteen
- selvittää lentoaseman informaatiojärjestelmistä lentojen saapumiset ja lähdöt sekä koneen seisonnapaikan sijainnin
- osallistuu lentokoneen telakointiin työryhmän jäsenenä oikeita ja turvallisia työtapoja noudattaen
- avaa ja sulkee lentokoneen ruumaan luukut
- hallitsee konetyyppi- ja lentoyhtiökohtaiset ruuman numeroinnit
- erottelee erilaiset matkatavarat, posti- ja rahtilähettykset sekä hallitsee niiden oikeaoppisen käsittelyn
- käsittelee erikoismatkatavaroita oikeaoppisesti sekä varmistaa kuorman vaatimusten mukaisesti oikeilla välineillä ja toimintatavoilla
- suorittaa lentokoneen kuormauksen ja kuorman purkamisen työryhmän jäsenenä
- osaa kertoa jäätymisen ehkäisyyn ja jään sekä lumen poistoon liittyvät toimenpiteet
- hallitsee tankkausalueen turvamääräykset sekä osaa kertoa lentokoneen tankkaamiseen liittyvät turvallisuusasiat
- osaa kertoa lentokoneen työntämisen ja siirron periaatteet
- osaa lentokoneen opastamiseen käytettävät menetelmät, merkit ja asematasomerkinnät
- osaa kertoa koneen lähettämiseen liittyvät periaatteet ja protokollan ja toimii niiden mukaisesti
- palauttaa käyttämänsä varusteet.

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	- toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti - toimii yhteistyökykyisesti - tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita - hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa - muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	- toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti - tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita - hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti - muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	- toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa - selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista - hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti - arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	- suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa - selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja - soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti - arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	- suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat - toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa - soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti - esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämis ehdotuksia - arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen - ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä tekemällä maapalvelutyötehtäviä monipuolisesti työryhmän jäsenenä. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittavaa ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.59. Viestintä- ja vuorovaikutusosaaminen, 11 osp (106727)

Viestintä ja vuorovaikutus äidinkielellä -osa-alue suoritetaan ja sitä opetetaan siten, että äidinkielenä on koulutuksen järjestäjän opetus- ja tutkintokielen mukaisesti suomen, ruotsin tai saamen kieli. Viestintä ja vuorovaikutus äidinkielellä -osa-alue voidaan opiskelijan valinnan mukaan suorittaa ja sitä voidaan opettaa myös opiskelijan toisena kielenä olevalla suomen

tai ruotsin kielellä, romanikielellä, viittomakielellä tai muulla opiskelijan äidinkielellä, mikäli koulutuksen järjestäjä tarjoaa tämän mahdollisuuden.

Viestintä ja vuorovaikutus äidinkielellä, suomi

Pakolliset osaamistavoitteet, 4 osp

Erilaisissa vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Opiskelija

- viestii tilanteen ja kohderyhmän mukaisesti
- asettaa viestinnälleen tavoitteita
- perustelee mielipiteensä ja väitteensä
- toimii yhteistyö- ja ryhmätilanteissa
- esittelee alansa liittyviä ilmiöitä tai asioita alan käsitteistöä käyttäen
- ymmärtää kielen ja vuorovaikutuksen merkityksen työelämässä ja yhteiskunnassa.

Eri lähteistä hankittujen tekstien käyttäminen ja tekstin luotettavuuden arvioiminen

Opiskelija

- tuntee omalla alallaan ja työelämässä käytettyjä tekstilajeja ja medioita
- tulkitsee erilaisten tekstien tavoitteita ja olennaisia merkityksiä
- hyödyntää tietolähteitä ja arvioi niiden luotettavuutta
- tekee muistiinpanoja ja tiivistää ydinasioita kuullun, luetun ja nähdyn pohjalta
- noudattaa tekijänoikeuksia ja viittaa käyttämiinsä lähteisiin.

Erilaisten tekstien tuottaminen

Opiskelija

- viestii tavoitteellisesti ilmaistessaan tunteitaan, ajatuksiaan tai mielipiteitään
- tuottaa oman alansa ja työelämän tekstikäytänteiden mukaisia tekstejä
- hallitsee kirjoitetun kielen käytänteitä
- käyttää viestinnässään tarkoituksenmukaista tieto- ja viestintäteknologiaa sekä monilukutaitoaan.

Valinnaiset osaamistavoitteet, 3 osp

Kielen ja kirjallisuuden muotojen ja merkitysten tunteminen

Opiskelija

- tiedostaa ja huomioi kielellisen, kulttuurisen ja identiteettien moninaisuuden merkityksen
- tutustuu kirjallisuuden eri lajeihin
- lukee ja analysoi kaunokirjallisuutta.

Erilaisten tekstien tulkitseminen ja tuottaminen

Opiskelija

- tutustuu eri tekstilajeihin ja analysoi niiden ilmaisutapoja
- tuottaa ja tulkitsee tekstejä yksin ja yhdessä muiden kanssa
- antaa ja vastaanottaa rakentavaa palautetta tuotetusta tekstistä
- muokkaa tuottamiaan tekstejä palautteen pohjalta.

Esiintymis- ja ryhmätyötaitojen kehittäminen

Opiskelija

- esittää sekä spontaanin että valmistellun esityksen ja havainnollistaa esitystään

- edistää ryhmän työskentelyä ja arvostaa muiden näkökantoja
- noudattaa työelämän kokous- ja neuvottelukäytäntöjä.

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• tarvitsee ajoittain tukea rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tutuissa vuorovaikutustilanteissa asianmukaisesti • tuntee osa-alueen sisältämiä peruskäsitteitä ja tietoja • käyttää perustietoa kaavamaisesti • arvioi suoriutumistaan
Tyydyttävä 2	• toimii pääosin omatoimisesti rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tutuissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti • tuntee osa-alueen keskeiset käsitteet ja tiedot • käyttää perustietoa tarkoituksenmukaisesti • arvioi suoriutumistaan ja tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Hyvä 3	• toimii omatoimisesti rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti • ratkaisee tavanomaisia ongelmatilanteita • hallitsee osa-alueen keskeiset käsitteet ja tiedot • käyttää tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan ja tekee ehdotuksia toimintansa kehittämiseksi
Hyvä 4	• toimii omatoimisesti rutiininomaisissa ja vaihtelevissa tilanteissa • toimii tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti ja rakentavasti • ratkaisee ongelmatilanteita käyttäen monipuolisia tapoja • hallitsee osa-alueen käsitteet ja tiedot sekä tunnistaa siihen liittyviä erityispiirteitä • soveltaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	• toimii omatoimisesti ja suunnitelmallisesti rutiininomaisissa ja vaihtelevissa tilanteissa • toimii vaihtelevissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti ja rakentavasti • ratkaisee ongelmatilanteita monipuolisilla tavoilla ja tekee kehittämis ehdotuksia • hallitsee osa-alueen käsitteet ja tiedot laaja-alaisesti ja syvällisesti • soveltaa tietoa monipuolisesti, perustellusti ja kriittisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseksi

Viestintä ja vuorovaikutus äidinkielellä, saame

Pakolliset osaamistavoitteet, 4 osp

Erilaisissa vuorovaikutustilanteissa toimiminen saamen kielellä

Opiskelija

- viestii tilanteen ja kohderyhmän mukaisesti
- asettaa viestinnälleen tavoitteita
- perustelee mielipiteensä ja väitteensä

- toimii yhteistyö- ja ryhmätilanteissa
- esittelee alansa liittyviä ilmiöitä tai asioita alan käsitteistöä käyttäen
- ymmärtää kielen ja vuorovaikutuksen merkityksen työelämässä ja yhteiskunnassa.

Eri lähteistä hankittujen tekstien käyttäminen ja tekstin luotettavuuden arvioiminen

Opiskelija

- tuntee omalla alallaan ja työelämässä käytettyjä tekstejä ja medioita
- tulkitsee erilaisten tekstien tavoitteita ja olennaisia merkityksiä
- hyödyntää tietolähteitä ja arvioi niiden luotettavuutta
- tekee muistiinpanoja ja tiivistää ydinasioita kuullun, luetun ja nähdyn pohjalta
- noudattaa tekijänoikeuksia ja viittaa käyttämiinsä lähteisiin.

Erilaisten tekstien tuottaminen saamen kielellä

Opiskelija

- viestii tavoitteellisesti ilmaistessaan tunteitaan, ajatuksiaan tai mielipiteitään
- tuottaa omaan alansa ja työelämään liittyviä tekstejä
- tuntee kirjoitetun kielen käytänteitä
- käyttää viestinnässään tarkoituksenmukaista tieto- ja viestintäteknologiaa sekä monilukutaitoaan.

Valinnaiset osaamistavoitteet, 3 osp

Kielen ja kirjallisuuden muotojen ja merkitysten tunteminen

Opiskelija

- tiedostaa ja huomioi kielellisen, kulttuurisen ja identiteettien moninaisuuden merkityksen
- tutustuu kirjallisuuden eri lajeihin
- lukee ja analysoi kaunokirjallisuutta.

Erilaisten tekstien tulkitseminen ja tuottaminen saamen kielellä

Opiskelija

- tutustuu eri tekstilajeihin ja analysoi niiden ilmaisutapoja
- tuottaa ja tulkitsee tekstejä yksin ja yhdessä muiden kanssa
- antaa ja vastaanottaa rakentavaa palautetta tuotetusta tekstistä
- muokkaa tuottamiaan tekstejä palautteen pohjalta.

Esiintymis- ja ryhmätyötaitojen kehittäminen

Opiskelija

- esittää sekä spontaanin että valmistellun esityksen ja havainnollistaa esitystään
- edistää ryhmän työskentelyä ja arvostaa muiden näkökantoja
- noudattaa työelämän kokous- ja neuvottelukäytäntöjä.

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• tarvitsee ajoittain tukea rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tutuissa vuorovaikutustilanteissa asianmukaisesti • tuntee osa-alueen sisältämiä peruskäsitteitä ja tietoja • käyttää perustietoa kaavamaisesti • arvioi suoriutumistaan
Tyydyttävä 2	• toimii pääosin omatoimisesti rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tutuissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti • tuntee osa-alueen keskeiset käsitteet ja tiedot • käyttää perustietoa tarkoituksenmukaisesti • arvioi suoriutumistaan ja tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Hyvä 3	• toimii omatoimisesti rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti • ratkaisee tavanomaisia ongelmatilanteita • hallitsee osa-alueen keskeiset käsitteet ja tiedot • käyttää tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan ja tekee ehdotuksia toimintansa kehittämiseksi
Hyvä 4	• toimii omatoimisesti rutiininomaisissa ja vaihtelevissa tilanteissa • toimii tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti ja rakentavasti • ratkaisee ongelmatilanteita käyttäen monipuolisia tapoja • hallitsee osa-alueen käsitteet ja tiedot sekä tunnistaa siihen liittyviä erityispiirteitä • soveltaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	• toimii omatoimisesti ja suunnitelmallisesti rutiininomaisissa ja vaihtelevissa tilanteissa • toimii vaihtelevissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti ja rakentavasti • ratkaisee ongelmatilanteita monipuolisilla tavoilla ja tekee kehittämissuhteita • hallitsee osa-alueen käsitteet ja tiedot laaja-alaisesti ja syvällisesti • soveltaa tietoa monipuolisesti, perustellusti ja kriittisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseksi

Viestintä ja vuorovaikutus äidinkielellä, romani

Pakolliset osaamistavoitteet, 4 osp

Erilaisissa vuorovaikutustilanteissa toimiminen romanikielellä

Opiskelija

- viestii tilanteen ja kohderyhmän mukaisesti
- asettaa viestinnälleen tavoitteita
- perustelee mielipiteensä ja väitteensä
- toimii yhteistyö- ja ryhmätilanteissa
- esittelee alansa liittyviä ilmiöitä tai asioita alan käsitteistöä käyttäen
- ymmärtää kielen ja vuorovaikutuksen merkityksen työelämässä ja yhteiskunnassa.

Eri lähteistä hankittujen tekstien käyttäminen ja tekstin luotettavuuden arvioiminen

Opiskelija

- tuntee omalla alallaan ja työelämässä käytettyjä tekstilajeja ja medioita
- tulkitsee erilaisten tekstien tavoitteita ja olennaisia merkityksiä
- hyödyntää tietolähteitä ja arvioi niiden luotettavuutta
- tekee muistiinpanoja ja tiivistää ydinasioita kuullun, luetun ja nähdyn pohjalta
- noudattaa tekijänoikeuksia ja viittaa käyttämiinsä lähteisiin.

Erilaisten tekstien tuottaminen romanikielellä

Opiskelija

- viestii tavoitteellisesti ilmaistessaan tunteitaan, ajatuksiaan tai mielipiteitään
- tuottaa oman alansa ja työelämän tekstikäytänteiden mukaisia tekstejä
- hallitsee kirjoitetun kielen käytänteitä
- käyttää viestinnässään tarkoituksenmukaista tieto- ja viestintäteknologiaa sekä monilukutaitoaan.

Valinnaiset osaamistavoitteet, 3 osp

Kielen ja kirjallisuuden muotojen ja merkitysten tunteminen

Opiskelija

- tiedostaa ja huomioi kielellisen, kulttuurisen ja identiteettien moninaisuuden merkityksen
- tutustuu kirjallisuuden eri lajeihin
- lukee ja analysoi kaunokirjallisuutta.

Erilaisten tekstien tulkitseminen ja tuottaminen romanikielellä

Opiskelija

- tutustuu eri tekstilajeihin ja analysoi niiden ilmaisutapoja
- tuottaa ja tulkitsee tekstejä yksin ja yhdessä muiden kanssa
- antaa ja vastaanottaa rakentavaa palautetta tuotetusta tekstistä
- muokkaa tuottamiaan tekstejä palautteen pohjalta.

Esiintymis- ja ryhmätyötaitojen kehittäminen

Opiskelija

- esittää sekä spontaanin että valmistellun esityksen ja havainnollistaa esitystään
- edistää ryhmän työskentelyä ja arvostaa muiden näkökantoja
- noudattaa työelämän kokous- ja neuvottelukäytäntöjä.

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• tarvitsee ajoittain tukea rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tutuissa vuorovaikutustilanteissa asianmukaisesti • tuntee osa-alueen sisältämiä peruskäsitteitä ja tietoja • käyttää perustietoa kaavamaisesti • arvioi suoriutumistaan
Tyydyttävä 2	• toimii pääosin omatoimisesti rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tutuissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti • tuntee osa-alueen keskeiset käsitteet ja tiedot • käyttää perustietoa tarkoituksenmukaisesti • arvioi suoriutumistaan ja tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Hyvä 3	• toimii omatoimisesti rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti • ratkaisee tavanomaisia ongelmatilanteita • hallitsee osa-alueen keskeiset käsitteet ja tiedot • käyttää tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan ja tekee ehdotuksia toimintansa kehittämiseksi
Hyvä 4	• toimii omatoimisesti rutiininomaisissa ja vaihtelevissa tilanteissa • toimii tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti ja rakentavasti • ratkaisee ongelmatilanteita käyttäen monipuolisia tapoja • hallitsee osa-alueen käsitteet ja tiedot sekä tunnistaa siihen liittyviä erityispiirteitä • soveltaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	• toimii omatoimisesti ja suunnitelmallisesti rutiininomaisissa ja vaihtelevissa tilanteissa • toimii vaihtelevissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti ja rakentavasti • ratkaisee ongelmatilanteita monipuolisilla tavoilla ja tekee kehittämis ehdotuksia • hallitsee osa-alueen käsitteet ja tiedot laaja-alaisesti ja syvällisesti • soveltaa tietoa monipuolisesti, perustellusti ja kriittisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseksi

Viestintä ja vuorovaikutus äidinkielellä, viittomakieli

Pakolliset osaamistavoitteet, 4 osp

Erilaisissa vuorovaikutustilanteissa toimiminen viittomakielellä

Opiskelija

- viestii tilanteen ja kohderyhmän mukaisesti
- asettaa viestinnälleen tavoitteita
- perustelee mielipiteensä ja väitteensä
- toimii yhteistyö- ja ryhmätilanteissa
- esittelee alansa liittyviä ilmiöitä tai asioita alan käsitteistöä käyttäen
- ymmärtää kielen ja vuorovaikutuksen merkityksen työelämässä ja yhteiskunnassa.

Eri lähteistä hankittujen viitottujen tekstien käyttäminen ja tekstin luotettavuuden arvioiminen

Opiskelija

- tuntee omalla alallaan ja työelämässä käytettyjä tekstilajeja ja medioita
- tulkitsee erilaisten viitottujen tekstien tavoitteita ja olennaisia merkityksiä
- hyödyntää tietolähteitä ja arvioi niiden luotettavuutta
- tekee muistiinpanoja ja tiivistää ydinasioita esitetyn ja nähdyn pohjalta
- noudattaa tekijänoikeuksia ja viittaa käyttämiinsä lähteisiin.

Erilaisten viitottujen tekstien tuottaminen

Opiskelija

- viestii tavoitteellisesti ilmaistessaan tunteitaan, ajatuksiaan tai mielipiteitään
- tuottaa oman alansa ja työelämän tekstikäytänteiden mukaisia tekstejä
- tuottaa viittomakielen rakenteen mukaisia tekstejä
- käyttää viestinnässään tarkoituksenmukaista tieto- ja viestintäteknologiaa sekä monilukutaitoaan.

Valinnaiset osaamistavoitteet, 3 osp

Suomalaisen viittomakielen ja viittomakielisen kirjallisuuden muotojen ja merkitysten tunteminen

Opiskelija

- tiedostaa ja huomioi kielellisen, kulttuurisen ja identiteettien moninaisuuden merkityksen
- tutustuu viittomakielisen kirjallisuuden eri lajeihin
- katsoo ja analysoi viittomakielisiä tekstejä.

Erilaisten viitottujen tekstien tulkitseminen ja tuottaminen

Opiskelija

- tutustuu eri tekstilajeihin ja analysoi niiden ilmaisutapoja
- tuottaa ja tulkitsee viitottuja tekstejä yksin ja yhdessä muiden kanssa
- antaa ja vastaanottaa rakentavaa palautetta tuotetusta viitotusta tekstistä
- muokkaa tuottamiaan viitottuja tekstejä palautteen pohjalta.

Esiintymis- ja ryhmätyötaitojen kehittäminen

Opiskelija

- esittää sekä spontaanin että valmistellun esityksen ja havainnollistaa esitystään
- edistää ryhmän työskentelyä ja arvostaa muiden näkökantoja
- noudattaa työelämän kokous- ja neuvottelukäytäntöjä.

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• tarvitsee ajoittain tukea rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tutuissa vuorovaikutustilanteissa asianmukaisesti • tuntee osa-alueen sisältämiä peruskäsitteitä ja tietoja • käyttää perustietoa kaavamaisesti • arvioi suoriutumistaan
Tyydyttävä 2	• toimii pääosin omatoimisesti rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tutuissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti • tuntee osa-alueen keskeiset käsitteet ja tiedot • käyttää perustietoa tarkoituksenmukaisesti • arvioi suoriutumistaan ja tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Hyvä 3	• toimii omatoimisesti rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti • ratkaisee tavanomaisia ongelmatilanteita • hallitsee osa-alueen keskeiset käsitteet ja tiedot • käyttää tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan ja tekee ehdotuksia toimintansa kehittämiseksi
Hyvä 4	• toimii omatoimisesti rutiininomaisissa ja vaihtelevissa tilanteissa • toimii tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti ja rakentavasti • ratkaisee ongelmatilanteita käyttäen monipuolisia tapoja • hallitsee osa-alueen käsitteet ja tiedot sekä tunnistaa siihen liittyviä erityispiirteitä • soveltaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	• toimii omatoimisesti ja suunnitelmallisesti rutiininomaisissa ja vaihtelevissa tilanteissa • toimii vaihtelevissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti ja rakentavasti • ratkaisee ongelmatilanteita monipuolisilla tavoilla ja tekee kehittämis ehdotuksia • hallitsee osa-alueen käsitteet ja tiedot laaja-alaisesti ja syvällisesti • soveltaa tietoa monipuolisesti, perustellusti ja kriittisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseksi

Viestintä ja vuorovaikutus äidinkielellä, suomi viittomakielisille

Pakolliset osaamistavoitteet, 4 osp

Erilaisissa vuorovaikutustilanteissa toimiminen suomen kielellä käyttäen tarvittaessa tulkkausta

Opiskelija

- viestii tilanteen ja kohderyhmän mukaisesti
- asettaa viestinnälleen tavoitteita
- perustelee mielipiteensä ja väitteensä
- toimii yhteistyö- ja ryhmätilanteissa
- esittelee alansa liittyviä ilmiöitä tai asioita alan käsitteistöä käyttäen

- ymmärtää kielen ja vuorovaikutuksen merkityksen työelämässä ja yhteiskunnassa.

Eri lähteistä hankittujen tekstien käyttäminen ja tekstin luotettavuuden arvioiminen

Opiskelija

- tuntee omalla alallaan ja työelämässä käytettyjä tekstilajeja ja medioita
- tulkitsee erilaisten tekstien tavoitteita ja olennaisia merkityksiä
- hyödyntää tietolähteitä ja arvioi niiden luotettavuutta
- tekee muistiinpanoja ja tiivistää ydinasioita kuullun tai tulkatun, luetun ja nähdyn pohjalta
- noudattaa tekijänoikeuksia ja viittaa käyttämiinsä lähteisiin.

Erilaisten tekstien tuottaminen suomen kielellä käyttäen tarvittaessa tulkkausta

Opiskelija

- viestii tavoitteellisesti ilmaistessaan tunteitaan, ajatuksiaan tai mielipiteitään
- tuottaa oman alansa ja työelämän tekstikäytänteiden mukaisia tekstejä
- käyttää pääosin kielen perusrakenteita
- käyttää viestinnässään tarkoituksenmukaista tieto- ja viestintäteknologiaa sekä monilukutaitoaan.

Valinnaiset osaamistavoitteet, 3 osp

Kielen ja kirjallisuuden muotojen ja merkitysten tunteminen

Opiskelija

- tiedostaa ja huomioi kielellisen, kulttuurisen ja identiteettien moninaisuuden merkityksen
- tutustuu kirjallisuuden eri lajeihin
- lukee ja analysoi kaunokirjallisuutta.

Erilaisten tekstien tulkitseminen ja tuottaminen

Opiskelija

- tutustuu eri tekstilajeihin ja analysoi niiden ilmaisutapoja
- tuottaa ja tulkitsee tekstejä yksin ja yhdessä muiden kanssa
- antaa ja vastaanottaa rakentavaa palautetta tuotetusta tekstistä
- muokkaa tuottamiaan tekstejä palautteen pohjalta.

Esiintymis- ja ryhmätyötaitojen kehittäminen

Opiskelija

- esittää sekä spontaanin että valmistellun esityksen käyttäen tarvittaessa tulkkausta ja havainnollistaa esitystään
- edistää ryhmän työskentelyä ja arvostaa muiden näkökantoja
- noudattaa työelämän kokous- ja neuvottelukäytäntöjä.

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• tarvitsee ajoittain tukea rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tutuissa vuorovaikutustilanteissa asianmukaisesti • tuntee osa-alueen sisältämiä peruskäsitteitä ja tietoja • käyttää perustietoa kaavamaisesti • arvioi suoriutumistaan
Tyydyttävä 2	• toimii pääosin omatoimisesti rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tutuissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti • tuntee osa-alueen keskeiset käsitteet ja tiedot • käyttää perustietoa tarkoituksenmukaisesti • arvioi suoriutumistaan ja tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Hyvä 3	• toimii omatoimisesti rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti • ratkaisee tavanomaisia ongelmatilanteita • hallitsee osa-alueen keskeiset käsitteet ja tiedot • käyttää tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan ja tekee ehdotuksia toimintansa kehittämiseksi
Hyvä 4	• toimii omatoimisesti rutiininomaisissa ja vaihtelevissa tilanteissa • toimii tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti ja rakentavasti • ratkaisee ongelmatilanteita käyttäen monipuolisia tapoja • hallitsee osa-alueen käsitteet ja tiedot sekä tunnistaa siihen liittyviä erityispiirteitä • soveltaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	• toimii omatoimisesti ja suunnitelmallisesti rutiininomaisissa ja vaihtelevissa tilanteissa • toimii vaihtelevissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti ja rakentavasti • ratkaisee ongelmatilanteita monipuolisilla tavoilla ja tekee kehittämis ehdotuksia • hallitsee osa-alueen käsitteet ja tiedot laaja-alaisesti ja syvällisesti • soveltaa tietoa monipuolisesti, perustellusti ja kriittisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseksi

Viestintä ja vuorovaikutus äidinkielellä, opiskelijan oma äidinkieli

Pakolliset osaamistavoitteet, 4 osp

Erilaisissa vuorovaikutustilanteissa toimiminen omalla äidinkielellä

Opiskelija

- viestii tilanteen ja kohderyhmän mukaisesti
- asettaa viestinnälleen tavoitteita
- perustelee mielipiteensä ja väitteensä
- toimii yhteistyö- ja ryhmätilanteissa
- esittelee alaansa liittyviä ilmiöitä tai asioita alan käsitteistöä käyttäen
- ymmärtää kielen ja vuorovaikutuksen merkityksen työelämässä ja yhteiskunnassa.

Eri lähteistä hankittujen tekstien käyttäminen ja tekstin luotettavuuden arvioiminen

Opiskelija

- tuntee omalla alallaan ja työelämässä käytettyjä tekstilajeja ja medioita
- tulkitsee erilaisten tekstien tavoitteita ja olennaisia merkityksiä
- hyödyntää tietolähteitä ja arvioi niiden luotettavuutta
- tekee muistiinpanoja ja tiivistää ydinasioita kuullun, luetun ja nähdyn pohjalta
- noudattaa tekijänoikeuksia ja viittaa käyttämiinsä lähteisiin.

Erilaisten tekstien tuottaminen omalla äidinkielellä

Opiskelija

- viestii tavoitteellisesti ilmaistessaan tunteitaan, ajatuksiaan tai mielipiteitään
- tuottaa oman alansa ja työelämän tekstikäytänteiden mukaisia tekstejä
- hallitsee kirjoitetun kielen käytänteitä
- käyttää viestinnässään tarkoituksenmukaista tieto- ja viestintäteknologiaa sekä monilukutaitoaan.

Valinnaiset osaamistavoitteet, 3 osp

Kielen ja kirjallisuuden muotojen ja merkitysten tunteminen

Opiskelija

- tiedostaa ja huomioi kielellisen, kulttuurisen ja identiteettien moninaisuuden merkityksen
- tutustuu kirjallisuuden eri lajeihin
- lukee ja analysoi kaunokirjallisuutta.

Erilaisten tekstien tulkitseminen ja tuottaminen omalla äidinkielellä

Opiskelija

- tutustuu eri tekstilajeihin ja analysoi niiden ilmaisutapoja
- tuottaa ja tulkitsee tekstejä yksin ja yhdessä muiden kanssa
- antaa ja vastaanottaa rakentavaa palautetta tuotetusta tekstistä
- muokkaa tuottamiaan tekstejä palautteen pohjalta.

Esiintymis- ja ryhmätyötaitojen kehittäminen

Opiskelija

- esittää sekä spontaanin että valmistellun esityksen ja havainnollistaa esitystään
- edistää ryhmän työskentelyä ja arvostaa muiden näkökantoja
- noudattaa työelämän kokous- ja neuvottelukäytäntöjä.

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• tarvitsee ajoittain tukea rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tutuissa vuorovaikutustilanteissa asianmukaisesti • tuntee osa-alueen sisältämiä peruskäsitteitä ja tietoja • käyttää perustietoa kaavamaisesti • arvioi suoriutumistaan
Tyydyttävä 2	• toimii pääosin omatoimisesti rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tutuissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti • tuntee osa-alueen keskeiset käsitteet ja tiedot • käyttää perustietoa tarkoituksenmukaisesti • arvioi suoriutumistaan ja tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Hyvä 3	• toimii omatoimisesti rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti • ratkaisee tavanomaisia ongelmatilanteita • hallitsee osa-alueen keskeiset käsitteet ja tiedot • käyttää tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan ja tekee ehdotuksia toimintansa kehittämiseksi
Hyvä 4	• toimii omatoimisesti rutiininomaisissa ja vaihtelevissa tilanteissa • toimii tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti ja rakentavasti • ratkaisee ongelmatilanteita käyttäen monipuolisia tapoja • hallitsee osa-alueen käsitteet ja tiedot sekä tunnistaa siihen liittyviä erityispiirteitä • soveltaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	• toimii omatoimisesti ja suunnitelmallisesti rutiininomaisissa ja vaihtelevissa tilanteissa • toimii vaihtelevissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti ja rakentavasti • ratkaisee ongelmatilanteita monipuolisilla tavoilla ja tekee kehittämis ehdotuksia • hallitsee osa-alueen käsitteet ja tiedot laaja-alaisesti ja syvällisesti • soveltaa tietoa monipuolisesti, perustellusti ja kriittisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseksi

Viestintä ja vuorovaikutus äidinkielellä, suomi toisena kielenä

Pakolliset osaamistavoitteet, 4 osp

Erilaisissa vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Opiskelija

- viestii tilanteen ja kohderyhmän mukaisesti
- asettaa viestinnälleen tavoitteita
- perustelee mielipiteensä ja väitteensä ymmärrettävästi
- toimii yhteistyö- ja ryhmätilanteissa
- esittelee alaansa liittyviä ilmiöitä tai asioita tarkoituksenmukaista alan käsitteistöä käyttäen
- ymmärtää kielen ja vuorovaikutuksen merkityksen työelämässä ja yhteiskunnassa

- kehittää suomen kielen taitoaan tavoitteellisesti.

Eri lähteistä hankittujen tekstien käyttäminen ja tekstin luotettavuuden arvioiminen

Opiskelija

- tuntee omalla alallaan ja työelämässä käytettyjä tekstilajeja ja medioita
- tunnistaa erilaisten tekstien tavoitteita ja olennaisia merkityksiä
- hyödyntää tietolähteitä ja arvioi niiden luotettavuutta
- tekee muistiinpanoja ja tiivistää keskeisiä ydinasioita kuullun, luetun ja nähdyn pohjalta
- noudattaa tekijänoikeuksia asianmukaisesti.

Erilaisten tekstien tuottaminen

Opiskelija

- viestii tavoitteellisesti ilmaistessaan tunteitaan, ajatuksiaan tai mielipiteitään
- tuottaa oman alansa ja työelämän tekstikäytänteiden mukaisia tekstejä
- käyttää pääosin kielen perusrakenteita
- käyttää kirjoitetun kielen käytänteitä tarkoituksenmukaisesti
- käyttää viestinnässään tarkoituksenmukaista tieto- ja viestintäteknologiaa sekä monilukutaitoaan.

Valinnaiset osaamistavoitteet, 3 osp

Kielen ja kirjallisuuden muotojen ja merkitysten tunteminen

Opiskelija

- tiedostaa ja huomioi kielellisen, kulttuurisen ja identiteettien moninaisuuden merkitystä
- tutustuu kirjallisuuden eri lajeihin
- lukee suomenkielistä kirjallisuutta.

Erilaisten tekstien tulkitseminen ja tuottaminen

Opiskelija

- tutustuu eri tekstilajeihin ja analysoi niiden ilmaisutapoja
- tuottaa ja tulkitsee tekstejä yksin ja yhdessä muiden kanssa
- antaa ja vastaanottaa rakentavaa palautetta tuotetusta tekstistä
- muokkaa tuottamiaan tekstejä palautteen pohjalta.

Esiintymis- ja ryhmätyötaitojen kehittäminen

Opiskelija

- esittää sekä spontaanin että valmistellun esityksen ja havainnollistaa esitystään
- edistää ryhmän työskentelyä ja arvostaa muiden näkökantoja
- noudattaa työelämän kokous- ja neuvottelukäytäntöjä.

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• tarvitsee ajoittain tukea rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tutuissa vuorovaikutustilanteissa asianmukaisesti • tuntee osa-alueen sisältämiä peruskäsitteitä ja tietoja • käyttää perustietoa kaavamaisesti • arvioi suoriutumistaan
Tyydyttävä 2	• toimii pääosin omatoimisesti rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tutuissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti • tuntee osa-alueen keskeiset käsitteet ja tiedot • käyttää perustietoa tarkoituksenmukaisesti • arvioi suoriutumistaan ja tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Hyvä 3	• toimii omatoimisesti rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti • ratkaisee tavanomaisia ongelmatilanteita • hallitsee osa-alueen keskeiset käsitteet ja tiedot • käyttää tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan ja tekee ehdotuksia toimintansa kehittämiseksi
Hyvä 4	• toimii omatoimisesti rutiininomaisissa ja vaihtelevissa tilanteissa • toimii tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti ja rakentavasti • ratkaisee ongelmatilanteita käyttäen monipuolisia tapoja • hallitsee osa-alueen käsitteet ja tiedot sekä tunnistaa siihen liittyviä erityispiirteitä • soveltaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	• toimii omatoimisesti ja suunnitelmallisesti rutiininomaisissa ja vaihtelevissa tilanteissa • toimii vaihtelevissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti ja rakentavasti • ratkaisee ongelmatilanteita monipuolisilla tavoilla ja tekee kehittämis ehdotuksia • hallitsee osa-alueen käsitteet ja tiedot laaja-alaisesti ja syvällisesti • soveltaa tietoa monipuolisesti, perustellusti ja kriittisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseksi

Viestintä ja vuorovaikutus toisella kotimaisella kielellä, ruotsi

Pakolliset osaamistavoitteet, 1 osp

Toisen kotimaisen kielen käyttäminen työhön liittyvissä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa

Opiskelija

- selviytyy rutiininomaisista päivittäiseen elämään liittyvistä vuorovaikutustilanteista
- tulkitsee alaansa liittyviä suppeita tekstejä
- tuottaa lyhyitä viestejä käyttäen alaan liittyvää sanastoa.

Valinnaiset osaamistavoitteet, 3 osp

Toisella kotimaisella kielellä viestiminen työelämän vuorovaikutustilanteissa

Opiskelija

- selviytyy päivittäisissä työhön liittyvissä vuorovaikutustilanteissa
- ilmaisee itseään tilanteen mukaan käyttäen ruotsin kielelle ja kulttuurille ominaisia ilmaisuja
- tuottaa alansa liittyviä tekstejä
- valikoi ja hyödyntää erilaisia tietolähteitä toisella kotimaisella kielellä.

Kansalliskielten ja kulttuurien merkityksen ymmärtäminen kulttuurisesti moninaisessa Suomessa

Opiskelija

- ymmärtää ja huomioi ruotsin kielen aseman kansalliskielenä ja sen merkityksen kulttuurisesti moninaisessa Suomessa
- ymmärtää ruotsin kielen ja kulttuurin merkityksen pohjoismaisessa yhteistyössä.

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• tarvitsee ajoittain tukea rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tutuissa vuorovaikutustilanteissa asianmukaisesti • tuntee osa-alueen sisältämiä peruskäsitteitä ja tietoja • käyttää perustietoa kaavamaisesti • arvioi suoriutumistaan
Tyydyttävä 2	• toimii pääosin omatoimisesti rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tutuissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti • tuntee osa-alueen keskeiset käsitteet ja tiedot • käyttää perustietoa tarkoituksenmukaisesti • arvioi suoriutumistaan ja tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Hyvä 3	• toimii omatoimisesti rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti • ratkaisee tavanomaisia ongelmatilanteita • hallitsee osa-alueen keskeiset käsitteet ja tiedot • käyttää tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan ja tekee ehdotuksia toimintansa kehittämiseksi
Hyvä 4	• toimii omatoimisesti rutiininomaisissa ja vaihtelevissa tilanteissa • toimii tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti ja rakentavasti • ratkaisee ongelmatilanteita käyttäen monipuolisia tapoja • hallitsee osa-alueen käsitteet ja tiedot sekä tunnistaa siihen liittyviä erityispiirteitä • soveltaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	• toimii omatoimisesti ja suunnitelmallisesti rutiininomaisissa ja vaihtelevissa tilanteissa • toimii vaihtelevissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti ja rakentavasti • ratkaisee ongelmatilanteita monipuolisilla tavoilla ja tekee kehittämissuhteita • hallitsee osa-alueen käsitteet ja tiedot laaja-alaisesti ja syvällisesti • soveltaa tietoa monipuolisesti, perustellusti ja kriittisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseksi

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• tarvitsee ajoittain tukea rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tutuissa vuorovaikutustilanteissa asianmukaisesti • tuntee osa-alueen sisältämiä peruskäsitteitä ja tietoja • käyttää perustietoa kaavamaisesti • arvioi suoriutumistaan
Tyydyttävä 2	• toimii pääosin omatoimisesti rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tutuissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti • tuntee osa-alueen keskeiset käsitteet ja tiedot • käyttää perustietoa tarkoituksenmukaisesti • arvioi suoriutumistaan ja tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Hyvä 3	• toimii omatoimisesti rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti • ratkaisee tavanomaisia ongelmatilanteita • hallitsee osa-alueen keskeiset käsitteet ja tiedot • käyttää tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan ja tekee ehdotuksia toimintansa kehittämiseksi
Hyvä 4	• toimii omatoimisesti rutiininomaisissa ja vaihtelevissa tilanteissa • toimii tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti ja rakentavasti • ratkaisee ongelmatilanteita käyttäen monipuolisia tapoja • hallitsee osa-alueen käsitteet ja tiedot sekä tunnistaa siihen liittyviä erityispiirteitä • soveltaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	• toimii omatoimisesti ja suunnitelmallisesti rutiininomaisissa ja vaihtelevissa tilanteissa • toimii vaihtelevissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti ja rakentavasti • ratkaisee ongelmatilanteita monipuolisilla tavoilla ja tekee kehittämis ehdotuksia • hallitsee osa-alueen käsitteet ja tiedot laaja-alaisesti ja syvällisesti • soveltaa tietoa monipuolisesti, perustellusti ja kriittisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseksi

Viestintä ja vuorovaikutus vieraalla kielellä

Pakolliset osaamistavoitteet, 3 osp

Vieraan kielen käyttäminen erilaisissa vuorovaikutustilanteissa

Opiskelija

- selviytyy suullisista vuorovaikutustilanteista
- tuottaa vuorovaikutuksessa tarvittavia tekstejä
- keskustelee työtehtävistään
- tuottaa alaansa liittyviä tekstejä
- tulkitsee alaansa liittyviä tekstejä
- arvioi ja kehittää kielitaitoaan.

Tiedon hakeminen erilaisista vieraskielisistä lähteistä

Opiskelija

- hakee toiminnassaan tarpeellista vieraskielistä tietoa eri lähteistä
- arvioi ja valikoi tietoa tarkoituksenmukaisuuden, luotettavuuden ja ajantasaisuuden kannalta.

Kielellisesti ja kulttuurisesti monimuotoisessa ympäristössä toimiminen

Opiskelija

- tuntee opiskelemansa kielen ja kulttuurin vaikutuksen vuorovaikutustilanteeseen
- viestii monikielisessä ja kulttuurisessa ympäristössä
- kohtaa ihmiset yhdenvertaisesti ja arvostaen.

Valinnaiset osaamistavoitteet, 3 osp

Vieraalla kielellä viestiminen työelämän tilanteissa

Opiskelija

- selviytyy monenlaisista työhön liittyvistä vuorovaikutustilanteista
- ilmaisee itseään tilanteen edellyttämällä tavalla.

Aktiivisena kansalaisena toimiminen vieraskielisissä yhteyksissä

Opiskelija

- toimii aktiivisena kansalaisena vierasta kieltä käyttäen
- viestii vieraalla kielellä työssä ja arkielämässä ymmärtäen oikeutensa ja velvollisuutensa
- ottaa toiminnassaan huomioon eri kulttuurien keskeiset piirteet.

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• tarvitsee ajoittain tukea rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tutuissa vuorovaikutustilanteissa asianmukaisesti • tuntee osa-alueen sisältämiä peruskäsitteitä ja tietoja • käyttää perustietoa kaavamaisesti • arvioi suoriutumistaan
Tyydyttävä 2	• toimii pääosin omatoimisesti rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tutuissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti • tuntee osa-alueen keskeiset käsitteet ja tiedot • käyttää perustietoa tarkoituksenmukaisesti • arvioi suoriutumistaan ja tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Hyvä 3	• toimii omatoimisesti rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti • ratkaisee tavanomaisia ongelmatilanteita • hallitsee osa-alueen keskeiset käsitteet ja tiedot • käyttää tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan ja tekee ehdotuksia toimintansa kehittämiseksi
Hyvä 4	• toimii omatoimisesti rutiininomaisissa ja vaihtelevissa tilanteissa • toimii tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti ja rakentavasti • ratkaisee ongelmatilanteita käyttäen monipuolisia tapoja • hallitsee osa-alueen käsitteet ja tiedot sekä tunnistaa siihen liittyviä erityispiirteitä • soveltaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	• toimii omatoimisesti ja suunnitelmallisesti rutiininomaisissa ja vaihtelevissa tilanteissa • toimii vaihtelevissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti ja rakentavasti • ratkaisee ongelmatilanteita monipuolisilla tavoilla ja tekee kehittämissuhteita • hallitsee osa-alueen käsitteet ja tiedot laaja-alaisesti ja syvällisesti • soveltaa tietoa monipuolisesti, perustellusti ja kriittisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseksi

Toiminta digitaalisessa ympäristössä

Pakolliset osaamistavoitteet, 2 osp

Tieto- ja viestintätekniisten laitteiden valinta ja käyttö

Opiskelija

- valitsee käyttötarkoituksenmukaiset laitteet ja sovellukset
- käyttää tarkoituksenmukaisia digitaalisia laitteita

Digitaalisten palveluiden ja sovellusten käyttö

Opiskelija

- hakee, käsittelee ja jakaa eri muotoista tietoa
- arvioi digitaalisen sisällön luotettavuutta
- käyttää yleisimpiä tekstinkäsittely-, taulukkolaskenta- ja esitysgrafiikkasovelluksia
- käyttää tarkoituksenmukaisia digitaalisia palveluita ja sovelluksia työtehtävissään

Vastuullinen ja turvallinen toiminta

Opiskelija

- noudattaa tietosuoja- ja tietoturvaohjeistusta
- suojaa henkilökohtaisia tietojaan ja yksityisyyttään
- tunnistaa tyypillisimpiä kyber- ja tietoturvauhkia
- käyttää viestipalveluita ja sosiaalisen median palveluita vastuullisesti
- käyttää ja jakaa digitaalisia sisältöjä noudattaen tekijänoikeuksia
- tunnistaa digitaalisten laitteiden ja sovellusten käytön vaikutuksia terveyteen ja hyvinvointiin

Valinnaiset osaamistavoitteet, 3 osp

Digitaalisten ympäristöjen ja sovelluksien hyödyntäminen

Opiskelija

- tunnistaa työnsä kannalta keskeisiä verkkoyhteisöjä
- hyödyntää yhteisöllisen työskentelyn alustoja ja palveluita
- rakentaa ammatillista verkkoidentiteettiään

Digitaalisten sisältöjen tuottaminen ja jakaminen

Opiskelija

- tuottaa ja jakaa vastuullisesti digitaalista aineistoa ammattiinsa liittyvissä verkostoissa
- käyttää tai muokkaa sisältöjä huomioiden käyttö- ja tekijänoikeudet

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• tarvitsee ajoittain tukea rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tutuissa vuorovaikutustilanteissa asianmukaisesti • tuntee osa-alueen sisältämiä peruskäsitteitä ja tietoja • käyttää perustietoa kaavamaisesti • arvioi suoriutumistaan
Tyydyttävä 2	• toimii pääosin omatoimisesti rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tutuissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti • tuntee osa-alueen keskeiset käsitteet ja tiedot • käyttää perustietoa tarkoituksenmukaisesti • arvioi suoriutumistaan ja tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Hyvä 3	• toimii omatoimisesti rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti • ratkaisee tavanomaisia ongelmatilanteita • hallitsee osa-alueen keskeiset käsitteet ja tiedot • käyttää tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan ja tekee ehdotuksia toimintansa kehittämiseksi
Hyvä 4	• toimii omatoimisesti rutiininomaisissa ja vaihtelevissa tilanteissa • toimii tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti ja rakentavasti • ratkaisee ongelmatilanteita käyttäen monipuolisia tapoja • hallitsee osa-alueen käsitteet ja tiedot sekä tunnistaa siihen liittyviä erityispiirteitä • soveltaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	• toimii omatoimisesti ja suunnitelmallisesti rutiininomaisissa ja vaihtelevissa tilanteissa • toimii vaihtelevissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti ja rakentavasti • ratkaisee ongelmatilanteita monipuolisilla tavoilla ja tekee kehittämis ehdotuksia • hallitsee osa-alueen käsitteet ja tiedot laaja-alaisesti ja syvällisesti • soveltaa tietoa monipuolisesti, perustellusti ja kriittisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseksi

Taide ja luova ilmaisu

Pakolliset osaamistavoitteet, 1 osp

Kulttuurien ja taiteen merkityksen tunnistaminen hyvinvoinnille

Opiskelija

- hyödyntää kulttuurien ja taiteen eri muotoja työssään
- tunnistaa esimerkkejä paikallisesta ja kansallisesta kulttuurista ja taiteesta
- tunnistaa taiteen ja kulttuurin vaikutuksia hyvinvoinnille.

Itsensä ilmaisu taiteen ja luovan ilmaisun keinoin

Opiskelija

- kehittää omaa luovaa ilmaisuaan
- ilmaisee itseään taiteen ja luovan ilmaisun keinoin itsenäisesti tai yhteistyössä muiden kanssa.

Luova itsensä ilmaisu kirjoittamalla

Opiskelija

- kokeilee luovan kirjoittamisen erilaisia tapoja
- hyödyntää kirjoittaessaan erilaisia kuvitteellisia tekstejä
- käyttää kaunokirjallisuutta työnsä tukena.

Valinnaiset osaamistavoitteet, 3 osp

Tiedon havainnointi ja kerääminen kulttuuriympäristöstä ja sen ilmiöistä

Opiskelija

- havainnoi kulttuuriympäristöään
- kerää tietoa kulttuuriympäristönsä ilmiöistä valitsemastaan näkökulmasta.

Teoksen, tuotteen tai palvelun toteutuksen suunnitleminen ja kokeileminen luovan ilmaisun keinoin

Opiskelija

- suunnittelee teoksen, tuotteen tai palvelun käyttäen luovan ilmaisun keinoja
- kokeilee teoksen, tuotteen tai palvelun toteuttamista luovan ilmaisun keinoin.

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• tarvitsee ajoittain tukea rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tutuissa vuorovaikutustilanteissa asianmukaisesti • tuntee osa-alueen sisältämiä peruskäsitteitä ja tietoja • käyttää perustietoa kaavamaisesti • arvioi suoriutumistaan
Tyydyttävä 2	• toimii pääosin omatoimisesti rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tutuissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti • tuntee osa-alueen keskeiset käsitteet ja tiedot • käyttää perustietoa tarkoituksenmukaisesti • arvioi suoriutumistaan ja tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Hyvä 3	• toimii omatoimisesti rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti • ratkaisee tavanomaisia ongelmatilanteita • hallitsee osa-alueen keskeiset käsitteet ja tiedot • käyttää tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan ja tekee ehdotuksia toimintansa kehittämiseksi
Hyvä 4	• toimii omatoimisesti rutiininomaisissa ja vaihtelevissa tilanteissa • toimii tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti ja rakentavasti • ratkaisee ongelmatilanteita käyttäen monipuolisia tapoja • hallitsee osa-alueen käsitteet ja tiedot sekä tunnistaa siihen liittyviä erityispiirteitä • soveltaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	• toimii omatoimisesti ja suunnitelmallisesti rutiininomaisissa ja vaihtelevissa tilanteissa • toimii vaihtelevissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti ja rakentavasti • ratkaisee ongelmatilanteita monipuolisilla tavoilla ja tekee kehittämis ehdotuksia • hallitsee osa-alueen käsitteet ja tiedot laaja-alaisesti ja syvällisesti • soveltaa tietoa monipuolisesti, perustellusti ja kriittisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseksi

Communication and interaction in the second national language, Swedish

Pakolliset osaamistavoitteet, 1 osp

Using the second national language in different work-related interactive situations

The student

- manages routine interactive situations in the daily life
- interprets brief texts related to their vocational field
- produces short messages using the vocabulary related to the field

Valinnaiset osaamistavoitteet, 3 osp

Communicating in the second national language in interactive situations in the world of work

The student

- manages daily work-related interactive situations
- expresses themselves according to the situation, using expressions typical of the Swedish language and culture
- produces texts related to their vocational field
- selects and uses different information sources in the second national language

Understanding the significance of the national languages and cultures in a culturally diverse Finland

The student

- understands and takes into account the status of the Swedish language as a national language and its significance in a culturally diverse Finland
- understands the significance of the Swedish language and culture in Nordic cooperation

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• tarvitsee ajoittain tukea rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tutuissa vuorovaikutustilanteissa asianmukaisesti • tuntee osa-alueen sisältämiä peruskäsitteitä ja tietoja • käyttää perustietoa kaavamaisesti • arvioi suoriutumistaan
Tyydyttävä 2	• toimii pääosin omatoimisesti rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tutuissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti • tuntee osa-alueen keskeiset käsitteet ja tiedot • käyttää perustietoa tarkoituksenmukaisesti • arvioi suoriutumistaan ja tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Hyvä 3	• toimii omatoimisesti rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti • ratkaisee tavanomaisia ongelmatilanteita • hallitsee osa-alueen keskeiset käsitteet ja tiedot • käyttää tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan ja tekee ehdotuksia toimintansa kehittämiseksi
Hyvä 4	• toimii omatoimisesti rutiininomaisissa ja vaihtelevissa tilanteissa • toimii tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti ja rakentavasti • ratkaisee ongelmatilanteita käyttäen monipuolisia tapoja • hallitsee osa-alueen käsitteet ja tiedot sekä tunnistaa siihen liittyviä erityispiirteitä • soveltaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	• toimii omatoimisesti ja suunnitelmallisesti rutiininomaisissa ja vaihtelevissa tilanteissa • toimii vaihtelevissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti ja rakentavasti • ratkaisee ongelmatilanteita monipuolisilla tavoilla ja tekee kehittämis ehdotuksia • hallitsee osa-alueen käsitteet ja tiedot laaja-alaisesti ja syvällisesti • soveltaa tietoa monipuolisesti, perustellusti ja kriittisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseksi

Communication and interaction in the second national language, Finnish

Pakolliset osaamistavoitteet, 2 osp

Using the Finnish language in oral and written communication situations

The student

- uses their Finnish skills, both oral and written, in different communication situations
- expresses themselves appropriately in different situations and in interaction with others
- analyses, interprets, and produces text material and instructions
- deepens their perception of their own Finnish-language skills and improves their language learning strategies.

Searching for and using information from various Finnish sources

The student

- searches for information in Finnish from diverse sources
- assesses critically and uses different information sources in a versatile manner in their communication.

Understanding the importance of Finnish-language skills in work-related situations and contexts

The student

- understands the importance of the Finnish language in their everyday life as well as in the working life
- improves their Finnish skills in different work-related communication situations.

Valinnaiset osaamistavoitteet, 3 osp

Engaging in goal-oriented and purposeful discussion and argumentation

The student

- takes actively part in discussions
- expresses, formulates, and justifies their views in interaction with others
- values the views of others and takes them into account in discussions.

Interpreting and producing texts related to working life

The student

- writes and interprets texts associated with their vocational field
- produces appropriate texts related to their own professional interests and vocational field.

Developing language learning strategies

The student

- improves their language learning abilities and learns how to use efficient tools in their studies and in improving their skills.

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	- toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti - toimii yhteistyökykyisesti - tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita - hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa - muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	- toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti - tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita - hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti - muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	- toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa - selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista - hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti - arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	- suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti - toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa - selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja - soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti - arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	- suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat - toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa - soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti - esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämis ehdotuksia - arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen - ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

2.60. Matemaattis-luonnontieteellinen osaaminen, 6 osp (106728)

Matematiikka ja matematiikan soveltaminen

Pakolliset osaamistavoitteet, 4 osp

Perusmatematiikan käyttö työ- ja arkielämässä

Opiskelija

- laskee peruslaskutoimitukset kokonais-, desimaali- ja murtoluvuilla
- laskee prosenttilaskut
- tekee talousmatematiikan laskelmia (tulot, menot, korot, lainat ja verot)
- toteuttaa mittayksiköiden muunnoksia

- ratkaisee ensimmäisen asteen yhtälöitä
- laskee tavanomaisimpia pinta-ala- ja tilavuuslaskutoimituksia
- laskee mittakaavaan liittyviä laskutoimituksia
- hyödyntää suorakulmaisen kolmion geometriaa käytännön ongelmien ratkaisemisessa.

Loogisen päättelykyvyn, matemaattisten menetelmien ja apuvälineiden käyttö matemaattisten ongelmien ratkaisemiseen

Opiskelija

- mallintaa yksinkertaisia ongelmia ensimmäisen ja vaillinaisen toisen asteen yhtälöillä, ratkaisee ne ja tulkitsee saatuja tuloksia
- käyttää laskinta, taulukkolaskentaohjelmaa ja muita apuvälineitä ongelmien ratkaisemiseen
- etsii taulukoista ja kuvaajista ongelmien ratkaisemisessa tarvittavaa tietoa
- käsittelee ja havainnollistaa tilastollisia aineistoja
- määrittää ja tulkitsee tunnuslukuja (keskiarvon, moodin ja mediaanin) tilastollisista aineistoista
- havaitsee suureiden välisiä riippuvuuksia ja verrannollisuuksia.

Tulosten oikeellisuuden, suuruusluokan ja käytetyn ratkaisumenetelmän arviointi

Opiskelija

- varmistaa laskelmien oikeellisuuden
- varmistaa, että tuloksen yksikkö ja numerotarkkuus on mielekäs
- arvioi käytetyn ratkaisumenetelmän käyttökelpoisuutta.

Matemaattisen osaamisen arviointi ja merkityksen tunnistaminen

Opiskelija

- tunnistaa omat vahvuutensa ja kehittämiskohteensa matemaattisessa osaamisessaan
- tunnistaa matematiikan merkityksen työvälineenä työ- ja arkielämässä.

Valinnaiset osaamistavoitteet, 3 osp

Matemaattisten ongelmien ratkaiseminen päättelöllä, yhtälöillä ja kuvaajien avulla

Opiskelija

- hyödyntää toisen asteen yhtälöitä, yhtälöpareja, taulukoita ja kuvaajia matemaattisten ongelmien ratkaisemisessa
- tunnistaa eksponentiaalisen mallin ja ratkaisee yksinkertaisen eksponenttiyhtälön
- hyödyntää suora- ja vinokulmaisen kolmion trigonometriaa matemaattisten ongelmien ratkaisemisessa.

Matemaattisen tiedon hankinta, ryhmittely ja tulkinta

Opiskelija

- käyttää tilastoja, taulukoita ja graafisia esityksiä matemaattisen tiedon tunnistamiseen ja vertailuun
- tunnistaa normaalijakauman käsitteen ja graafisen esityksen
- kerää, ryhmittelee ja analysoi taulukoitua ja graafista tietoa eri lähteistä.

Informaation tuottaminen tilastoaineistosta ja todennäköisyyksien laskenta

Opiskelija

- tuottaa ja tulkitsee tilastoaineistosta keskiluvut ja keskihajonnan sekä diskreetin jakauman odotusarvon
- tunnistaa todennäköisyyslaskennan merkityksen ja laskee todennäköisyyksiä.

Ratkaisujen oikeellisuuden ja tulosten suurusluokan arviointi

Opiskelija

- varmistaa matemaattisten ratkaisujen oikeellisuuden
- pääättelee matemaattisten ratkaisujen tuloksen suurusluokan.

Talousmatematiikan soveltaminen

Opiskelija

- tekee kustannus- ja kannattavuusvertailuja
- tekee kustannus- ja kannattavuusvertailujen pohjalta johtopäätöksiä.

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• tarvitsee ajoittain tukea rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tutuissa vuorovaikutustilanteissa asianmukaisesti • tuntee osa-alueen sisältämiä peruskäsitteitä ja tietoja • käyttää perustietoa kaavamaisesti • arvioi suoriutumistaan
Tyydyttävä 2	• toimii pääosin omatoimisesti rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tutuissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti • tuntee osa-alueen keskeiset käsitteet ja tiedot • käyttää perustietoa tarkoituksenmukaisesti • arvioi suoriutumistaan ja tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Hyvä 3	• toimii omatoimisesti rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti • ratkaisee tavanomaisia ongelmatilanteita • hallitsee osa-alueen keskeiset käsitteet ja tiedot • käyttää tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan ja tekee ehdotuksia toimintansa kehittämiseksi
Hyvä 4	• toimii omatoimisesti rutiininomaisissa ja vaihtelevissa tilanteissa • toimii tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti ja rakentavasti • ratkaisee ongelmatilanteita käyttäen monipuolisia tapoja • hallitsee osa-alueen käsitteet ja tiedot sekä tunnistaa siihen liittyviä erityispiirteitä • soveltaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	• toimii omatoimisesti ja suunnitelmallisesti rutiininomaisissa ja vaihtelevissa tilanteissa • toimii vaihtelevissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti ja rakentavasti • ratkaisee ongelmatilanteita monipuolisilla tavoilla ja tekee kehittämis ehdotuksia • hallitsee osa-alueen käsitteet ja tiedot laaja-alaisesti ja syvällisesti • soveltaa tietoa monipuolisesti, perustellusti ja kriittisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseksi

Fysikaaliset ja kemialliset ilmiöt ja niiden soveltaminen

Pakolliset osaamistavoitteet, 2 osp

Fysiikan käsitteiden ja suureiden välisten riippuvuuksien tunnistaminen ja laskutoimituksien tekeminen

Opiskelija

- kuvaa ja perustelee tavanomaisia fysiikan ilmiöitä (liike, voima, energia, lämpö ja sähkö) keskeisillä käsitteillä
- yhdistää tavanomaiset fysiikan ilmiöihin liittyvät ominaisuudet ja suureet toisiinsa
- ratkaisee yksinkertaisia tasaiseen liikkeeseen ja energiaan liittyviä laskutehtäviä.

Kemian käsitteiden ja suureiden välisten riippuvuuksien tunnistaminen ja laskutoimituksien tekeminen

Opiskelija

- kuvaa ja perustelee tavanomaisia kemian ilmiöitä (alkuaineet ja yhdisteet, seokset, kemialliset reaktiot ja sidokset, hapettuminen ja pelkistyminen sekä hapot ja emäkset) keskeisillä käsitteillä
- yhdistää tavanomaiset kemian ilmiöihin liittyvät ominaisuudet ja suureet toisiinsa
- ratkaisee yksinkertaisia ainemääriä ja pitoisuuteen liittyviä laskutehtäviä.

Kemian ja fysiikan taitojen soveltaminen ja osaaminen työ- ja arkielämässä

Opiskelija

- tunnistaa, mihin fysiikkaa ja kemiaa tarvitaan työ- ja arkielämässä
- tunnistaa, mitä fysiikan lainalaisuuksia ja turvallisuuskäsitteitä tulisi huomioida työ- ja arkielämässä
- ottaa huomioon työ- ja arkielämässä käytettävien kemiallisten aineiden ominaisuudet ja mahdolliset ympäristöriskit
- tunnistaa ilmiöiden ja aineiden ympäristövaikutuksia
- hyödyntää kemikaalien käyttöturvallisuustiedotteita
- käsittelee kemiallisia aineita vaarantamatta omaa, muiden tai ympäristön turvallisuutta
- tunnistaa omat vahvuutensa ja kehittämiskohteensa fysiikan ja kemian osaamisessaan

Valinnaiset osaamistavoitteet, 3 osp

Fysikaalisiin ja kemiallisiin ilmiöihin liittyvien kokeellisten mittausten tekeminen ja havainnointi

Opiskelija

- tekee kokeellisia mittauksia ja havainnoi mekaniikan ja energian ilmiöitä ja niiden lainalaisuuksia käyttäen soveltuvia menetelmiä ja välineitä
- tekee kokeellisia mittauksia ja havainnoi happoihin ja emäksiin, hapettumiseen ja pelkistymiseen sekä orgaaniseen kemiaan liittyviä kemiallisia ilmiöitä ja niiden lainalaisuuksia käyttäen soveltuvia menetelmiä ja välineitä.

Kokeellisten mittaustulosten käsittely ja havaintojen analysointi

Opiskelija

- esittää keskeiset mittaustulokset taulukoilla ja graafisilla esityksillä
- käsittelee mittaustuloksia matemaattisilla menetelmillä ja mallintaa havaitsemiaan ilmiöitä
- määrittelee mahdollisia mittaustulosten virhetekijöitä ja ilmoittaa tuloksen tarkoituksenmukaisella tarkkuudella
- arvioi mittaustulosten luotettavuutta
- tekee mittaustuloksista johtopäätöksiä.

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• tarvitsee ajoittain tukea rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tutuissa vuorovaikutustilanteissa asianmukaisesti • tuntee osa-alueen sisältämiä peruskäsitteitä ja tietoja • käyttää perustietoa kaavamaisesti • arvioi suoriutumistaan
Tyydyttävä 2	• toimii pääosin omatoimisesti rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tutuissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti • tuntee osa-alueen keskeiset käsitteet ja tiedot • käyttää perustietoa tarkoituksenmukaisesti • arvioi suoriutumistaan ja tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Hyvä 3	• toimii omatoimisesti rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti • ratkaisee tavanomaisia ongelmatilanteita • hallitsee osa-alueen keskeiset käsitteet ja tiedot • käyttää tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan ja tekee ehdotuksia toimintansa kehittämiseksi
Hyvä 4	• toimii omatoimisesti rutiininomaisissa ja vaihtelevissa tilanteissa • toimii tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti ja rakentavasti • ratkaisee ongelmatilanteita käyttäen monipuolisia tapoja • hallitsee osa-alueen käsitteet ja tiedot sekä tunnistaa siihen liittyviä erityispiirteitä • soveltaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	• toimii omatoimisesti ja suunnitelmallisesti rutiininomaisissa ja vaihtelevissa tilanteissa • toimii vaihtelevissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti ja rakentavasti • ratkaisee ongelmatilanteita monipuolisilla tavoilla ja tekee kehittämis ehdotuksia • hallitsee osa-alueen käsitteet ja tiedot laaja-alaisesti ja syvällisesti • soveltaa tietoa monipuolisesti, perustellusti ja kriittisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseksi

2.61. Yhteiskunta- ja työelämäosaaminen, 9 osp (106729)

Yhteiskunnassa ja kansalaisena toimiminen

Pakolliset osaamistavoitteet, 2 osp

Suomalaisessa yhteiskunnassa toimiminen

Opiskelija

- tuntee kansalaisen perusoikeudet ja velvollisuudet
- noudattaa tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden periaatteita

- toimii aktiivisena kansalaisena sekä käyttää monipuolisia vaikuttamisen tapoja.

Yhteiskunnan palvelujen käyttö ja kuluttajana toimiminen

Opiskelija

- tuntee ja osaa käyttää yhteiskunnan palveluja
- tunnistaa oikeutensa ja velvollisuutensa kuluttajana
- toimii vastuullisena kuluttajana
- hankkii tarvitsemaansa tietoa kuluttaja-asioissa.

Oman talouden suunnittelu ja talouteen liittyvien riskien arviointi

Opiskelija

- arvioi ja tunnistaa taloudelliseen tilanteeseensa vaikuttavia tekijöitä
- seuraa tulojaan ja menojaan
- suunnittelee hankintoja
- vertailee erilaisia rahoitusvaihtoehtoja
- asettaa henkilökohtaisia taloudellisia tavoitteita
- ennakoii talouteensa vaikuttavia riskitekijöitä erilaisissa elämäntilanteissa.

Valinnaiset osaamistavoitteet, 3 osp

Yhteiskunnallinen osallistuminen ja vaikuttaminen

Opiskelija

- hakee tietoa yhteiskunnallisista vaikuttamismahdollisuuksista
- seuraa yhteiskunnallista päätöksentekoa
- osallistuu yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen.

Alan yhteiskunnallisen merkityksen arvioiminen

Opiskelija

- seuraa alan yhteiskunnallista keskustelua
- arvioi alansa merkitystä yhteiskunnassa ja tulevaisuuden näkymiä.

Kansantalouden perusasiat ja keskeiset toimijat

Opiskelija

- seuraa taloutta koskevaa uutisointia
- tunnistaa yhteiskunnallisen ja taloudellisen tilanteen kehityksen merkityksen yleisesti ja oman alan työpaikkoihin ja työllistymiseen
- ymmärtää kansantalouden perusasiat, -käsitteet ja keskeiset toimijat.

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• tarvitsee ajoittain tukea rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tutuissa vuorovaikutustilanteissa asianmukaisesti • tuntee osa-alueen sisältämiä peruskäsitteitä ja tietoja • käyttää perustietoa kaavamaisesti • arvioi suoriutumistaan
Tyydyttävä 2	• toimii pääosin omatoimisesti rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tutuissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti • tuntee osa-alueen keskeiset käsitteet ja tiedot • käyttää perustietoa tarkoituksenmukaisesti • arvioi suoriutumistaan ja tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Hyvä 3	• toimii omatoimisesti rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti • ratkaisee tavanomaisia ongelmatilanteita • hallitsee osa-alueen keskeiset käsitteet ja tiedot • käyttää tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan ja tekee ehdotuksia toimintansa kehittämiseksi
Hyvä 4	• toimii omatoimisesti rutiininomaisissa ja vaihtelevissa tilanteissa • toimii tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti ja rakentavasti • ratkaisee ongelmatilanteita käyttäen monipuolisia tapoja • hallitsee osa-alueen käsitteet ja tiedot sekä tunnistaa siihen liittyviä erityispiirteitä • soveltaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	• toimii omatoimisesti ja suunnitelmallisesti rutiininomaisissa ja vaihtelevissa tilanteissa • toimii vaihtelevissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti ja rakentavasti • ratkaisee ongelmatilanteita monipuolisilla tavoilla ja tekee kehittämis ehdotuksia • hallitsee osa-alueen käsitteet ja tiedot laaja-alaisesti ja syvällisesti • soveltaa tietoa monipuolisesti, perustellusti ja kriittisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseksi

Työelämässä toimiminen

Pakolliset osaamistavoitteet, 2 osp

Alan työmarkkinoiden tilanteen ja osaamistarpeiden selvittäminen

Opiskelija

- selvittää alan työmarkkinoiden tilannetta
- tuntee työmarkkinajärjestelmän keskeiset periaatteet
- tietää alansa keskeiset ammatilliset verkostot
- tunnistaa alansa eri työtehtävissä tarvittavaa osaamista.

Työsopimuksen solmiminen työnantajan kanssa

Opiskelija

- perehtyy oman alansa työehtoihin ja keskeiseen työlainsäädäntöön
- tarkistaa työsopimuksen sisällön käyttäen tarvittaessa asiantuntija-apua.

Työyhteisön osana toimiminen**Opiskelija**

- noudattaa annettuja työaikoja ja sovittuja toimintatapoja sekä toimii joustavasti erilaisissa tilanteissa
- noudattaa työssään ulkoasuun ja pukeutumiseen liittyviä ohjeita
- käyttää työssään tarkoituksenmukaista suojavaatetusta ja noudattaa työturvallisuusohjeita
- työskentelee luontevasti osana monimuotoista ja kulttuurisesti moninaista työyhteisöä.

Valinnaiset osaamistavoitteet, 3 osp**Työyhteisön jäsenenä toimiminen****Opiskelija**

- tunnistaa oman roolinsa työyhteisön jäsenenä
- työskentelee työpaikan toimintakulttuurin mukaisesti
- noudattaa sovittuja toimintatapoja ja kehittää omia toimintatapojaan.

Työelämän erilaisissa vuorovaikutus- ja ryhmätilanteissa toimiminen**Opiskelija**

- toimii rakentavasti erilaisissa työelämän vuorovaikutustilanteissa
- kehittää vuorovaikutustaitojaan saamansa palautteen mukaisesti
- toimii erilaisissa ryhmätilanteissa oman työtehtävänsä ja työpaikan toimintakulttuurin mukaisesti
- käyttää tarkoituksenmukaista psykologista tietoa oman ja työyhteisön hyvinvoinnin edistämiseksi.

Alan työtehtävien selvittäminen kansallisilla ja kansainvälisillä työmarkkinoilla**Opiskelija**

- etsii itsenäisesti tietoa oman alansa työpaikoista kansallisilla ja kansainvälisillä työmarkkinoilla
- löytää itselleen soveltuvia työpaikkoja kansallisilta ja kansainvälisiltä työmarkkinoilta.

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• tarvitsee ajoittain tukea rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tutuissa vuorovaikutustilanteissa asianmukaisesti • tuntee osa-alueen sisältämiä peruskäsitteitä ja tietoja • käyttää perustietoa kaavamaisesti • arvioi suoriutumistaan
Tyydyttävä 2	• toimii pääosin omatoimisesti rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tutuissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti • tuntee osa-alueen keskeiset käsitteet ja tiedot • käyttää perustietoa tarkoituksenmukaisesti • arvioi suoriutumistaan ja tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Hyvä 3	• toimii omatoimisesti rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti • ratkaisee tavanomaisia ongelmatilanteita • hallitsee osa-alueen keskeiset käsitteet ja tiedot • käyttää tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan ja tekee ehdotuksia toimintansa kehittämiseksi
Hyvä 4	• toimii omatoimisesti rutiininomaisissa ja vaihtelevissa tilanteissa • toimii tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti ja rakentavasti • ratkaisee ongelmatilanteita käyttäen monipuolisia tapoja • hallitsee osa-alueen käsitteet ja tiedot sekä tunnistaa siihen liittyviä erityispiirteitä • soveltaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	• toimii omatoimisesti ja suunnitelmallisesti rutiininomaisissa ja vaihtelevissa tilanteissa • toimii vaihtelevissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti ja rakentavasti • ratkaisee ongelmatilanteita monipuolisilla tavoilla ja tekee kehittämissuhteita • hallitsee osa-alueen käsitteet ja tiedot laaja-alaisesti ja syvällisesti • soveltaa tietoa monipuolisesti, perustellusti ja kriittisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseksi

Opiskelu- ja urasuunnitteluvalmiudet

Pakolliset osaamistavoitteet, 1 osp

Omien kiinnostuksen kohteiden, mahdollisuuksien ja tuen tarpeiden tunnistaminen

Opiskelija

- seuraa oman oppimisensa edistymistä ja osaamisensa hankkimista tunnistuen mahdollisen tuen tarpeen
- tunnistaa kiinnostuksensa kohteita ja omia ammatillisia mahdollisuuksiaan
- selvittää ja tunnistaa omia vahvuuksiaan, valmiuksiaan ja kehittämiskohteitaan
- arvioi omaa oppimistaan ja osaamistaan säännöllisesti.

Tutkintoa ja uraa koskevien valintojen tekeminen

Opiskelija

- selvittää itselleen sopivia vaihtoehtoja oman urasuunnitelmansa tueksi käyttäen erilaisia tietolähteitä ja sähköisiä ohjauspalveluja
- tietää oman tutkinnon muodostumisen, tutkinnossa vaadittavat suoritukset ja valinnan mahdollisuudet, jotka edistävät työelämään sijoittumista ja omaa urasuunnitelmaa
- seuraa tutkinnon suorittamisen edistymistä
- käyttää tarkoituksen mukaisia oppimisympäristöjä osaamisensa hankkimisessa.

Tiedon hankkiminen erilaisista jatkokoulutusmahdollisuuksista ja koulutustarjonnasta tutkinnon suorittamisen aikana

Opiskelija

- käyttää jatkokoulutukseen ja tulevaisuuden suunnitteluun tarvittavia tietolähteitä, ohjauspalveluja ja hakujärjestelmiä
- hankkii tietoa itselleen sopivista jatkokoulutuksen vaihtoehtoista ja tekee urasuunnitelman
- perehtyy jatkokoulutuksen pääsyvaatimuksiin, hakumenettelyyn ja valintakriteereihin.

Työllistymiseen ja oman osaamisen esittelyyn valmistautuminen tutkinnon suorittamisen aikana

Opiskelija

- perehtyy työelämän tarjoamiin mahdollisuuksiin, työympäristöihin, ja kartoittaa itselleen sopivia uravaihtoehtoja
- tekee omaa osaamistaan ja vahvuuksiaan näkyväksi työnhakua varten ja esittelee osaamistaan kattavasti
- hakee työpaikkoja ja hyödyntää hakujärjestelmiä ja -menetelmiä
- päivittää urasuunnitelmaansa työllistymistä varten.

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• tarvitsee ajoittain tukea rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tutuissa vuorovaikutustilanteissa asianmukaisesti • tuntee osa-alueen sisältämiä peruskäsitteitä ja tietoja • käyttää perustietoa kaavamaisesti • arvioi suoriutumistaan
Tyydyttävä 2	• toimii pääosin omatoimisesti rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tutuissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti • tuntee osa-alueen keskeiset käsitteet ja tiedot • käyttää perustietoa tarkoituksenmukaisesti • arvioi suoriutumistaan ja tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Hyvä 3	• toimii omatoimisesti rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti • ratkaisee tavanomaisia ongelmatilanteita • hallitsee osa-alueen keskeiset käsitteet ja tiedot • käyttää tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan ja tekee ehdotuksia toimintansa kehittämiseksi
Hyvä 4	• toimii omatoimisesti rutiininomaisissa ja vaihtelevissa tilanteissa • toimii tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti ja rakentavasti • ratkaisee ongelmatilanteita käyttäen monipuolisia tapoja • hallitsee osa-alueen käsitteet ja tiedot sekä tunnistaa siihen liittyviä erityispiirteitä • soveltaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	• toimii omatoimisesti ja suunnitelmallisesti rutiininomaisissa ja vaihtelevissa tilanteissa • toimii vaihtelevissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti ja rakentavasti • ratkaisee ongelmatilanteita monipuolisilla tavoilla ja tekee kehittämis ehdotuksia • hallitsee osa-alueen käsitteet ja tiedot laaja-alaisesti ja syvällisesti • soveltaa tietoa monipuolisesti, perustellusti ja kriittisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseksi

Yrittäjyys ja yrittäjämäinen toiminta

Pakolliset osaamistavoitteet, 1 osp

Yrityksen tavoitteiden mukaisesti toimiminen

Opiskelija

- ymmärtää yritystoiminnan merkityksen yhteiskunnassa
- toimii asiakaslähtöisesti ja taloudellisesti
- ymmärtää oman toimintansa merkityksen osana työyhteisöä.

Liikeidean ja sen toteuttamismahdollisuuksien arvioiminen

Opiskelija

- ideoi liikeidean asiakkaiden tarpeet huomioiden
- löytää yrityksen perustamista tukevat keskeiset palvelut ja tietolähteet
- selvittää liikeidean toteuttamiseksi tarvittavia verkostoja
- arvioi liikeidean toteuttamisen taloudellisia edellytyksiä
- arvioi omia valmiuksiaan toimia yrittäjänä
- selvittää yritystoiminnan riskejä ja mahdollisuuksia.

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• tarvitsee ajoittain tukea rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tutuissa vuorovaikutustilanteissa asianmukaisesti • tuntee osa-alueen sisältämiä peruskäsitteitä ja tietoja • käyttää perustietoa kaavamaisesti • arvioi suoriutumistaan
Tyydyttävä 2	• toimii pääosin omatoimisesti rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tutuissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti • tuntee osa-alueen keskeiset käsitteet ja tiedot • käyttää perustietoa tarkoituksenmukaisesti • arvioi suoriutumistaan ja tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Hyvä 3	• toimii omatoimisesti rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti • ratkaisee tavanomaisia ongelmatilanteita • hallitsee osa-alueen keskeiset käsitteet ja tiedot • käyttää tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan ja tekee ehdotuksia toimintansa kehittämiseksi
Hyvä 4	• toimii omatoimisesti rutiininomaisissa ja vaihtelevissa tilanteissa • toimii tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti ja rakentavasti • ratkaisee ongelmatilanteita käyttäen monipuolisia tapoja • hallitsee osa-alueen käsitteet ja tiedot sekä tunnistaa siihen liittyviä erityispiirteitä • soveltaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	• toimii omatoimisesti ja suunnitelmallisesti rutiininomaisissa ja vaihtelevissa tilanteissa • toimii vaihtelevissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti ja rakentavasti • ratkaisee ongelmatilanteita monipuolisilla tavoilla ja tekee kehittämissuhteita • hallitsee osa-alueen käsitteet ja tiedot laaja-alaisesti ja syvällisesti • soveltaa tietoa monipuolisesti, perustellusti ja kriittisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseksi

Työkyvyn ja hyvinvoinnin ylläpitäminen

Pakolliset osaamistavoitteet, 2 osp

Terveydestä ja toimintakyvystä huolehtiminen

Opiskelija

- etsii monipuolista tietoa ikäluokkansa terveyseroista ja mahdollisuuksista oman terveytensä ja toimintakykynsä edistämiseksi
- laatii itselleen tilannekohtaisesti päivitettävän ja monipuolisen suunnitelman terveytensä ja hyvinvointinsa edistämiseksi ottaen siinä huomioon liikunnan, ravitsemuksen, palautumisen, unen, mielen hyvinvoinnin, nikotiinittomuuden ja päihteettömyyden, seksuaaliterveyden ja ihmissuhteiden merkityksen opiskelu- ja työkyvyn ylläpitämiseksi
- edistää terveyttään ja hyvinvointiaan aktiivisesti ja arvioi realistisesti suunnitelman toteutumista ja tavoitteiden saavuttamista hyödyntäen arvioinnissa myös muilta saamaansa palautetta.

Toimintaympäristön ja toiminnan turvallisuuden ja terveellisuuden arvioiminen

Opiskelija

- toimii sovittujen turvallisuutta ja terveyttä edistävien toimintaohjeiden mukaisesti yhteistyössä muiden kanssa ja arvioi toimintatapojensa kehittämistarpeita
- ottaa työssään monipuolisesti huomioon oman ammatinsa kuormittavuustekijät ja edistää työkykyään
- selvittää ergonomian vaikutukset työkykyyn erilaisissa työympäristöissä.

Opiskelu- ja työkyvyn sekä hyvinvoinnin edistäminen liikunnan avulla

Opiskelija

- hakee monipuolisesti tietoa liikkumisen hyödyistä ja vaatimuksista terveydelle sekä opiskelu- ja työkyvylle ja ottaa tiedot huomioon fyysistä toimintakykyä edistävässä suunnitelmassaan huomioiden myös alakohtaiset vaatimukset opiskelu- ja työkyvyn ylläpitoon
- kehittää opiskelu- ja työkyvyn vaatimia fyysisiä ominaisuuksiaan ja ergonomiataitojaan
- liikkuu parhaansa yrittäen kaikissa liikuntatilanteissa edistäen opiskelu- ja työkykyään.

Tapaturmien syntymisen ehkäiseminen ja ensiavun antaminen

Opiskelija

- toimii huolellisesti ja ehkäisee tapaturmien syntymistä
- antaa ensiapua ja hakee oikea-aikaisesti lisääpua
- estää toiminnallaan lisätapaturmien syntymistä.

Valinnaiset osaamistavoitteet, 3 osp

Työkyvyn ja hyvinvoinnin ylläpitäminen ja edistäminen liikunnan avulla

Opiskelija

- seuraa, arvioi ja pitää yllä fyysistä toimintakykyään sekä osallistuu liikuntatilanteisiin aktiivisesti edistäen reilun pelin periaatteiden toteutumista
- soveltaa monipuolisesti liikunnan harrastamiseen tarvittavia motorisia perustaitoja ja liikunnan lajitaitoja
- arvioi perustellusti kuormittumistaan ja työkykyvaatimuksia suhteessa omaan toimintakykyynsä.

Oppilaitosyhteisön ja opiskelijoiden hyvinvoinnin ja osallisuuden edistäminen

Opiskelija

- toimii aktiivisesti opiskelijaryhmän jäsenenä sekä suunnittelee ja osallistuu opiskelijoiden järjestämiin liikunta- ja muihin tapahtumiin ja tilaisuuksiin hyvinvointia ja osallisuutta edistävästi.

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• tarvitsee ajoittain tukea rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tutuissa vuorovaikutustilanteissa asianmukaisesti • tuntee osa-alueen sisältämiä peruskäsitteitä ja tietoja • käyttää perustietoa kaavamaisesti • arvioi suoriutumistaan
Tyydyttävä 2	• toimii pääosin omatoimisesti rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tutuissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti • tuntee osa-alueen keskeiset käsitteet ja tiedot • käyttää perustietoa tarkoituksenmukaisesti • arvioi suoriutumistaan ja tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Hyvä 3	• toimii omatoimisesti rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti • ratkaisee tavanomaisia ongelmatilanteita • hallitsee osa-alueen keskeiset käsitteet ja tiedot • käyttää tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan ja tekee ehdotuksia toimintansa kehittämiseksi
Hyvä 4	• toimii omatoimisesti rutiininomaisissa ja vaihtelevissa tilanteissa • toimii tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti ja rakentavasti • ratkaisee ongelmatilanteita käyttäen monipuolisia tapoja • hallitsee osa-alueen käsitteet ja tiedot sekä tunnistaa siihen liittyviä erityispiirteitä • soveltaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	• toimii omatoimisesti ja suunnitelmallisesti rutiininomaisissa ja vaihtelevissa tilanteissa • toimii vaihtelevissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti ja rakentavasti • ratkaisee ongelmatilanteita monipuolisilla tavoilla ja tekee kehittämissuhteita • hallitsee osa-alueen käsitteet ja tiedot laaja-alaisesti ja syvällisesti • soveltaa tietoa monipuolisesti, perustellusti ja kriittisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseksi

Kestävän kehityksen edistäminen

Pakolliset osaamistavoitteet, 1 osp

Kestävän kehityksen periaatteet

Opiskelija

- tietää kestävän kehityksen ekologisen, taloudellisen, sosiaalisen ja kulttuurisen kestävyyskeskeiset tavoitteet ja näiden kytkeytymisen toisiinsa
- hahmottaa ihmisen toiminnan merkityksen ilmastomuutokseen
- ymmärtää luonnon monimuotoisuuden merkityksen ja tunnistaa luonnonvarojen kestävän käytön välttämättömyyden kansallisesti ja globaalisti
- tunnistaa kestävän kehityksen toimintatapoja omassa elämässään ja työssään.

Hiilineutraalisuus ja kiertotalous

Opiskelija

- ymmärtää hiilineutraalisuuden ja kiertotalouden periaatteet
- tunnistaa tuotteen tai palvelun energia- ja materiaalitehokkuuden.

Toiminnan eettiset näkökulmat

Opiskelija

- tunnistaa työhön sisältyviä eettisiä valintoja
- arvioi omia ja muiden ratkaisuja eettisesti.

Valinnaiset osaamistavoitteet, 3 osp

Kestävän kehityksen arviointi

Opiskelija

- perehtyy työpaikan tai alan toimintaan kestävän kehityksen näkökulmista
- arvioi työpaikan tai alan kestävään kehitykseen vaikuttavia tekijöitä
- tekee ehdotuksia kestävän kehityksen kehittämiskohteista.

Kestävän kehityksen toimintatapojen suunnittelu

Opiskelija

- määrittelee tavoitteet kestävän kehityksen edistämiseen ja ongelmien ratkaisemiseen työpaikallaan tai alallaan
- valitsee kestävästä kehitystä edistävät keinot ja toimintatavat
- aikatauluttaa tehtävät ja määrittää resurssit
- suunnittelee tarvittavan yhteistyön.

Kestävän kehityksen aktiivisena toimijana toimiminen

Opiskelija

- toteuttaa kestävän kehityksen toimintatapoja työpaikallaan tai alallaan
- toimii kestävän kehityksen esimerkkinä ja kannustaa muita kestävän kehityksen toimintaan
- viestii toimintatapojen muutostarpeista.

Kestävän kehityksen toiminnan onnistumisen arvioiminen

Opiskelija

- arvioi toimintatapojen tai tuotosten muuttumista työpaikallaan tai alallaan
- esittää kehittämistarpeita kestävän kehityksen edistämiseen tulevaisuudessa.

Arviointi

Opiskelija	
Tyydyttävä 1	• tarvitsee ajoittain tukea rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tutuissa vuorovaikutustilanteissa asianmukaisesti • tuntee osa-alueen sisältämiä peruskäsitteitä ja tietoja • käyttää perustietoa kaavamaisesti • arvioi suoriutumistaan
Tyydyttävä 2	• toimii pääosin omatoimisesti rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tutuissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti • tuntee osa-alueen keskeiset käsitteet ja tiedot • käyttää perustietoa tarkoituksenmukaisesti • arvioi suoriutumistaan ja tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Hyvä 3	• toimii omatoimisesti rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti • ratkaisee tavanomaisia ongelmatilanteita • hallitsee osa-alueen keskeiset käsitteet ja tiedot • käyttää tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan ja tekee ehdotuksia toimintansa kehittämiseksi
Hyvä 4	• toimii omatoimisesti rutiininomaisissa ja vaihtelevissa tilanteissa • toimii tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti ja rakentavasti • ratkaisee ongelmatilanteita käyttäen monipuolisia tapoja • hallitsee osa-alueen käsitteet ja tiedot sekä tunnistaa siihen liittyviä erityispiirteitä • soveltaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	• toimii omatoimisesti ja suunnitelmallisesti rutiininomaisissa ja vaihtelevissa tilanteissa • toimii vaihtelevissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti ja rakentavasti • ratkaisee ongelmatilanteita monipuolisilla tavoilla ja tekee kehittämissuhteita • hallitsee osa-alueen käsitteet ja tiedot laaja-alaisesti ja syvällisesti • soveltaa tietoa monipuolisesti, perustellusti ja kriittisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseksi

4. Kuljetuspalvelujen osaamisala

Kuljetuspalvelujen osaamisalan tutkinnon osien ammattitaitovaatimuksia ei voida mukauttaa tai poiketa niiltä osin, kun ne koskevat ajo-oikeutta ja ajokorttivaatimuksia sekä kuljetusalan perustason ammattipätevyyttä ja kuljetusalan perustason ammattipätevyyden laajennusta.

Kuorma-auton- ja yhdistelmäajoneuvonkuljettaja osaa ottaa huomioon ajotavassaan kuorman vaikutuksen ajamiseen, osaa toimia liikenteessä turvallisesti ja vastuullisesti ennakoiden erilaisia liikennetilanteita. Kuormatessa ja kuormaa purkaessa kuorma-autonkuljettaja osaa käyttää trukkia tai työkonetta sekä kuorman varmistamiseen käytettäviä välineitä. Teollisuuden tiukkojen työturvallisuusvaatimusten noudattaminen, ohjeistuksen tunteminen ja yritysten omien perehdytysohjelmien suorittaminen verkossa varmistavat turvallisen liikennöinnin alueilla, kuormatessa ja purettaessa ajoneuvoa. Kuljettaja osaa tehdä yleisimpiä huoltoon ja korjaukseen liittyviä tehtäviä sekä vian etsintä toimenpiteitä työkoneeseen, trukkiin tai ajoneuvoon.

Linja-auton- ja taksinkuljettaja osaa ottaa huomioon ajotavassaan matkustajien ja matkatavaroiden vaikutuksen ajamiseen, osaa toimia liikenteessä turvallisesti ja vastuullisesti ennakoiden erilaisia liikennetilanteita. Henkilöliikenteessä kuljettaja osaa toimia tilanteissa, joissa kohdataan erilaisia asiakkaita. Kuljettaja osaa kuljettaa linja-autoa ja taksia tilausliikenteessä, kaupunki- ja seutuliikenteen linjaston, koululais- ja palvelu- sekä kaukoliikenteen eri reiteillä ja osaa käyttää ja valvoa asiakkaiden suorittamia maksuja ja maksutapoja. Kuljettaja osaa tehdä yleisimpiä huoltoon ja korjaukseen liittyviä tehtäviä sekä vian etsintä toimenpiteitä työkoneeseen, trukkiin tai ajoneuvoon.

5. Sisälogistiikan osaamisala

Palvelulogiikkatyöntekijä osaa tehdä varastoalan tehtäviä käsin ja käyttää varaston tai terminaalien tavarankäsittely laitteita, trukkeja ja automaatiikalla ohjattavia laitteita. Palvelulogiikkatyöntekijän osaa täyttää asiakirjoja, joita varastoissa tai terminaaleissa on käytössä, tehdä varastokirjanpito käsin tai tietotekniikkaa käyttäen. Perusosaaminen palvelulogiikkatyöntekijällä on tavarankäsittelyssä ja vastaanotossa, tavarankäsittely, lähetyksen keräily, pakkaamisesta, kierrätyksessä ja varaston tietojärjestelmien käytöstä.

6. Lentoasemapalvelujen osaamisala

Kunnossapitotyöntekijä osaa tehdä lentoasema-alueen kesä- ja talvi kunnossapitotehtäviä. Kunnossapitotyöntekijä osaa käyttää tyypillisimpiä kunnossapidossa käytettäviä työkoneita. Kunnossapitotyöntekijä osaa tehdä yleisimpiä huoltoon ja korjaukseen liittyviä tehtäviä sekä vianetsintä toimenpiteitä työkoneeseen, traktoriin tai ajoneuvoon. Kunnossapitotyöntekijä osaa toimia oman työtehtävänsä mukaan lentoaseman pelastustehtävissä.

Maapalvelutyöntekijä osaa suorittaa ilma-aluksen kuormaamisen ja purkamisen sekä muita maapalveluihin liittyviä työtehtäviä ilmailun turvallisuusmääräysten mukaisesti. Maapalvelutyöntekijä osaa käyttää kuormaamiseen ja kuorman purkamiseen sekä tavaroiden siirtelyyn käytettäviä laitteita, kuten trukkia, matkatavarahihnaa tai -nosturia. Maapalvelutyöntekijä osaa tehdä yleisimpiä huoltoon ja korjaukseen liittyviä tehtäviä sekä vianetsinnän toimenpiteitä trukkiin tai ajoneuvoon.

7. Osaamisen arviointi

Ammatilliset tutkinnon osat arvioidaan asteikolla 1–5 tutkinnon osan ammattitaitovaatimusten ja arviointikriteerien mukaisesti. Opiskelijan osaaminen arvioidaan tutkinnon osittain. Tutkinnon osan arvosana määräytyy sen mukaan, mille arviointiasteikon tasolle opiskelijan osaaminen kokonaisuutena parhaiten sijoittuu.

Yhteiset tutkinnon osat arvioidaan asteikolla hyväksytty/hylätty. Yhteisten tutkinnon osien osa-alueet arvioidaan asteikolla 1–5 osa-alueen osaamistavoitteiden ja arviointikriteerien mukaisesti. Yhteisen tutkinnon osan osa-alueen arvosana määräytyy sen mukaan, mille arviointiasteikon tasolle opiskelijan osaaminen kokonaisuutena parhaiten sijoittuu.

8. Liite 1. Arvoperusta

Ammatillisen koulutuksen tuottama osaaminen uudistaa ja kehittää yksilöitä, työelämää ja yhteiskuntaa. Ammatillinen koulutus antaa valmiuksia yksilöille ja yhteisöille tehdä ratkaisuja eettisen ja kriittisen pohdinnan, toisen asemaan asettumisen ja tietoon perustuvan harkinnan avulla. Osallisuus, aktiivinen toimijuus ja yhteisöllisyys korostuvat ammatillisen koulutuksen toiminnassa.

Ammatillinen koulutus edistää tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta sekä hyvinvointia ja demokratiaa. Ihmisoikeuksien kunnioittaminen, suvaitsevaisuus, erilaisuus ja kulttuurinen moninaisuus nähdään rikkautena ja ne toteutuvat koulutuksessa. Avoimuus luo turvallisuutta ja luottamusta.

Ammatillinen koulutus perustuu työelämän osaamistarpeisiin ja tarjoaa opiskelijan tavoitteisiin ja elämäntilanteeseen sopivia osaamisen kehittämisen tapoja. Toimintaympäristöjen muuttuessa ammatit muuttuvat ja jokaisen vastuu osaamisensa kehittämisestä korostuu. Ammatillinen koulutus vastaa yksilöiden, työelämän ja yhteiskunnan osaamistarpeiden muutoksiin joustavasti ja vaikuttavasti.

Ammatillisessa koulutuksessa ymmärretään kestävän elämäntavan välttämättömyys ja rakennetaan osaamisperustaa ympäristön ja kansalaisten hyvinvointia edistävälle taloudelle. Ammatillinen koulutus lisää ymmärrystä luonnonvarojen kestävästä käytöstä, ilmastonmuutoksen hillinnästä ja siihen sopeutumisesta sekä luonnon monimuotoisuuden säilyttämisestä. Turvallinen työskentely, yrittäjämäinen asenne ja talouden hallinta ovat osa ammattitaitoa. Kansainvälistyminen ja globaali vastuu vahvistuvat.

Arvoperusta toteutuu ammatillisen koulutuksen toimintakulttuurissa, osaamisen hankkimisessa ja osoittamisessa sekä oppimisympäristöissä.

9. Liite 2. Luvat ja pätevyudet

Tutkinnossa edellytyksenä on, että opiskelija suorittaa säädösperusteiset sekä työelämän edellyttämät luvat ja pätevyudet, jotka ovat välttämättömiä ammattitaitovaatimuksissa ja osaamistavoitteissa edellytetyn osaamisen osoittamiseksi.